KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 28.6.2023 r.
COM(2023) 392 final

KOMUNIKAT KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I TRYBUNAŁU OBRACHUNKOWEGO

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROZWOJU ZA ROK FINANSOWY 2022

SPIS TREŚCI

POŚWIADCZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO 2
ZASOBY EFR – WYKORZYSTANIE I RACHUNKOWOŚĆ 3
ŚRODKI ZARZĄDZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ 7
SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR 9
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR 55
SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2022 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU” 56
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI ZA 2022 R. 65
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE. 74
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR 79

POŚWIADCZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Roczne sprawozdanie finansowe Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2022 zostało przygotowane zgodnie z tytułem X rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz zasadami, regułami i metodami rachunkowości przedstawionymi w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Oświadczam, że zgodnie z art. 18 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju ponoszę odpowiedzialność za sporządzenie i przedstawienie rocznego sprawozdania finansowego dotyczącego Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Urzędnik zatwierdzający oraz Europejski Bank Inwestycyjny przekazali mi wszystkie informacje niezbędne do sporządzenia sprawozdania finansowego prezentującego aktywa i zobowiązania Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz wykonanie budżetu, gwarantując ich wiarygodność.

Niniejszym poświadczam, że w oparciu o wyżej wymienione informacje oraz kontrole, które uznałam za niezbędne przed podpisaniem sprawozdania finansowego, mam wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe prawidłowo i rzetelnie przedstawia sytuację finansową Europejskiego Funduszu Rozwoju we wszystkich istotnych aspektach.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Księgowy

ZASOBY EFR – WYKORZYSTANIE I RACHUNKOWOŚĆ

1. KONTEKST

Unia Europejska (zwana dalej „UE") współpracuje w zakresie rozwoju z wieloma krajami rozwijającymi się. Głównym celem tych działań jest promowanie rozwoju gospodarczego, społecznego i w dziedzinie środowiska, a w szczególności ograniczanie i eliminacja ubóstwa w perspektywie długoterminowej przez zapewnianie państwom-beneficjentom pomocy rozwojowej i pomocy technicznej. Aby to osiągnąć, UE sporządza – wspólnie z krajami partnerskimi – strategie współpracy i uruchamia środki finansowe w celu ich realizacji. Wspomniane środki UE przydzielone na cele współpracy na rzecz rozwoju pochodzą z trzech źródeł:

- z budżetu Unii Europejskiej,
- z Europejskiego Funduszu Rozwoju, oraz
- z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Do 2021 r., kiedy 11. Europejski Fundusz Rozwoju (zwany dalej „EFR") wszedł w fazę końcową, ponieważ w dniu 31 grudnia 2020 r. weszła w życie klauzula wygaśnięcia, był on głównym instrumentem umożliwiającym udzielanie pomocy na finansowanie współpracy na rzecz rozwoju dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (zwanych dalej „AKP") oraz krajów i terytoriów zamorskich (zwanych dalej „KTZ"). Począwszy od 2021 r. współpraca UE z państwami AKP i KTZ jest jednak finansowana z budżetu UE.

EFR nie jest finansowany z budżetu Unii Europejskiej. Powołano go na mocy wewnętrznej umowy przedstawicieli państw członkowskich zgromadzonych w Radzie; zarządza nim specjalny komitet. Komisja Europejska (zwana dalej „Komisją") odpowiada za finansową realizację działań prowadzonych przy użyciu środków EFR. Natomiast Europejski Bank Inwestycyjny (zwany dalej „EBI") zarządza instrumentem inwestycyjnym.

Każda edycja funduszu ustanawiana jest na okres około pięciu lat i podlega osobnemu rozporządzeniu finansowemu, które wymaga sporządzenia szczegółowego sprawozdania finansowego. Ponadto sprawozdanie to ma postać skonsolidowaną, aby zapewnić ogólny ogląd sytuacji finansowej w zakresie środków, za które odpowiada Komisja.

Umowa wewnętrzna ustanawiająca 11. EFR została podpisana przez uczestniczące państwa członkowskie, zebrane w Radzie, w czerwcu 2013 r.[1] Weszła ona w życie 1 marca 2015 r.

W 2018 r. Rada przyjęła rozporządzenie finansowe mające zastosowanie do 11. EFR[2]. Nowy tekst tego rozporządzenia, którym uchylono poprzednie rozporządzenie, ma zastosowanie do operacji finansowanych z poprzednich EFR, bez uszczerbku dla obowiązujących zobowiązań prawnych. Rozporządzenia tego nie stosuje się do instrumentu inwestycyjnego w ramach poprzednich EFR.

Na podstawie umowy o partnerstwie AKP–UE ustanowiony został instrument inwestycyjny zarządzany przez EBI, który wykorzystuje się w celu wspierania rozwoju sektora prywatnego w państwach AKP w drodze finansowania przede wszystkim inwestycji prywatnych, choć nie jest to jedyny obszar finansowania. Instrument został zaprojektowany jako fundusz odnawialny, tak aby spłaty pożyczek mogły być ponownie inwestowane w inne działania. W ten sposób instrument sam się odnawia i jest niezależny finansowo. Ponieważ Komisja nie zarządza instrumentem inwestycyjnym, nie jest on uwzględniony w pierwszej części rocznego sprawozdania finansowego – w sprawozdaniach finansowych EFR ani w związanym z nimi sprawozdaniu z realizacji finansowej. Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego opracowane przez EBI zostało załączone jako odrębna część rocznego sprawozdania finansowego (część II), aby przedstawić pełen obraz pomocy rozwojowej udzielonej w ramach EFR.

[1] Dz.U. L 210 z 6.8.2013, s. 1.
2 Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylającego rozporządzenie (UE) 2015/323.

2. W JAKI SPOSÓB FINANSOWANY JEST EFR?

Na posiedzeniu w dniu 2 grudnia 2013 r. Rada przyjęła rozporządzenie 1311/2013 określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020. Postanowiono wówczas nie umieszczać współpracy geograficznej z państwami AKP w budżecie UE, ale w dalszym ciągu finansować ją przy pomocy istniejącego międzyrządowego EFR.

Budżet UE ma charakter jednoroczny i zgodnie z budżetową zasadą jednoroczności wydatki i dochody są planowane i zatwierdzane na jeden rok. W przeciwieństwie do budżetu Unii Europejskiej EFR jest funduszem, którego działalność ma charakter wieloletni. W ramach każdego EFR ustanawia się fundusz ogólny mający na celu wdrażanie współpracy na rzecz rozwoju przez okres wynoszący zwykle pięć lat. Ponieważ zasoby są przydzielane na kilkuletnie okresy, mogą one być wykorzystywane przez cały czas trwania EFR. Fakt, że budżet EFR nie ma charakteru jednorocznego, podkreślany jest w sprawozdawczości budżetowej, w ramach której wykonanie budżetu EFR mierzy się w odniesieniu do całości środków finansowych.

Zasoby EFR pochodzą z doraźnych wkładów państw członkowskich UE. Mniej więcej co pięć lat przedstawiciele państw członkowskich spotykali się na szczeblu międzyrządowym, aby ustalać łączną kwotę, jaka zostanie przyznana na rzecz Funduszu, oraz nadzorować jej wykorzystanie.

Komisja zarządza Funduszem zgodnie z unijną polityką w zakresie współpracy na rzecz rozwoju. W związku z tym, że każde państwo członkowskie ma swoją własną politykę rozwoju i pomocy, realizowaną równocześnie z polityką unijną, państwa członkowskie muszą koordynować swoje strategie z polityką UE, aby zapewnić ich komplementarność.

Poza wspomnianym wkładem państwa członkowskie mogą również zawierać umowy o współfinansowaniu lub dokonywać dobrowolnych wpłat na rzecz EFR.

3. DZIAŁANIA EFR PO DNIU 31 GRUDNIA 2020 R.

W 2021 r. zamknięto 8. i 9. EFR. Podczas gdy wszystkie umowy w ramach 8. EFR są zamknięte, pozostało 19 otwartych umów w ramach 9. EFR, które zasadniczo powinny zostać zamknięte do 2024 r.

11. EFR wszedł w fazę końcową, ponieważ w dniu 31 grudnia 2020 r. weszła w życie klauzula wygaśnięcia. W klauzuli tej wyznaczono datę graniczną dla zobowiązań, co oznacza że, począwszy od 2021 r. w ramach 11. EFR nie można podpisywać żadnych dalszych umów w sprawie finansowania. Umowy szczegółowe dotyczące istniejących umów w sprawie finansowania będą jednak nadal podpisywane do 31 grudnia 2023 r. (a nawet później w przypadku audytu i oceny). Co więcej, realizacja prowadzonych obecnie projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju potrwa do ich ostatecznego zakończenia.

W kontekście obecnych wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 współpraca UE z państwami AKP jest włączona do Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy". Podobnie współpraca z krajami i terytoriami zamorskimi jest obecnie objęta decyzją o stowarzyszeniu zamorskim. Oznacza to, że chociaż do 2021 r. programy EFR były finansowane z dobrowolnych wkładów państw członkowskich UE, od 2021 r. programy rozwojowe będą finansowane z budżetu UE. Oznacza to również, że finansowanie programów rozwojowych podlega zatwierdzeniu przez Parlament Europejski, a transakcje muszą być zgodne z unijnymi przepisami finansowymi tak samo, jak w przypadku innych programów finansowanych ze środków unijnych.

4. SPRAWOZDAWCZOŚĆ NA KONIEC ROKU

4.1. ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Zgodnie z art. 18 ust. 3 rozporządzenia finansowego dotyczącego EFR, sprawozdanie finansowe EFR sporządza się w oparciu o system rachunkowości memoriałowej bazujący na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP). Te reguły rachunkowości przyjęte przez księgowego Komisji stosowane są we wszystkich instytucjach i organach UE, co pozwala na wprowadzenie jednolitych zasad zapisów księgowych oraz wyceny i prezentacji sprawozdań finansowych

w celu harmonizacji procesu sporządzania sprawozdań finansowych. Reguły rachunkowości UE stosuje się również do EFR, biorąc pod uwagę szczególny charakter jego działań.

Sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego EFR należy do obowiązków księgowego Komisji, który jest księgowym EFR. Księgowy gwarantuje, że roczne sprawozdanie finansowe prawidłowo i rzetelnie przedstawia sytuację finansową EFR.

Roczne sprawozdanie finansowe zostało przedstawione poniżej:

Część I: Środki zarządzane przez Komisję

(i) Sprawozdanie finansowe i informacja dodatkowa – EFR

(ii) Sprawozdanie finansowe funduszy powierniczych Unii skonsolidowanych w ramach EFR

(iii) Skonsolidowane sprawozdania finansowe EFR i funduszy powierniczych Unii

(iv) Sprawozdanie z realizacji finansowej EFR

Część II: Sprawozdanie roczne z realizacji – fundusze zarządzane przez EBI

(i) Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego

Część „Sprawozdanie finansowe funduszy powierniczych Unii skonsolidowanych w ramach EFR" obejmuje sprawozdanie finansowe dwóch funduszy powierniczych utworzonych w ramach EFR: unijnego funduszu powierniczego „Bêkou" (zob. sekcja „Sprawozdanie finansowe unijnego funduszu powierniczego Bêkou") i funduszu powierniczego UE dla Afryki (zob. sekcja „Sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego UE dla Afryki"). Sprawozdania finansowe poszczególnych funduszy powierniczych są przygotowywane pod kierownictwem księgowego Komisji i są przedmiotem kontroli zewnętrznej przeprowadzanej przez audytora z sektora prywatnego. Dane liczbowe dotyczące funduszy powierniczych zawarte w tych rocznych sprawozdaniach finansowych są danymi wstępnymi.

Roczne sprawozdanie finansowe EFR musi zostać przyjęte przez Komisję najpóźniej do dnia 31 lipca roku następującego po dniu bilansowym oraz przedłożone Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w celu uzyskania absolutorium.

5. BADANIE I ABSOLUTORIUM

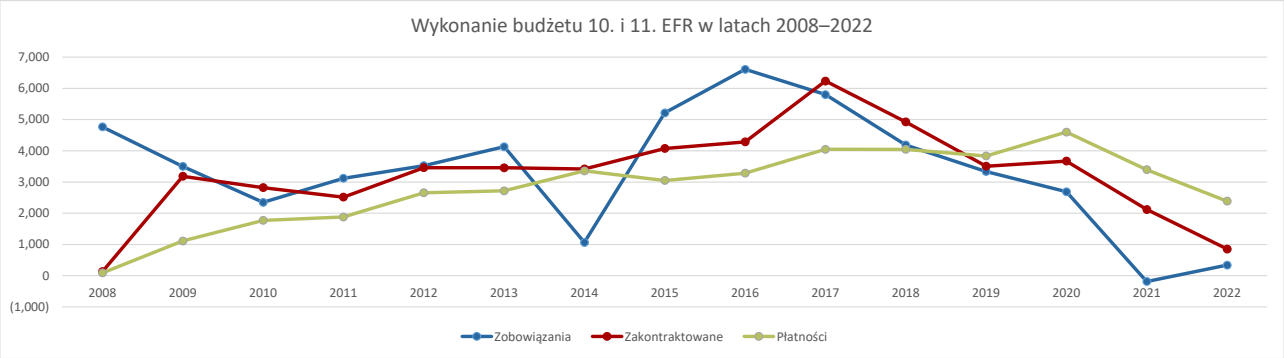
5.1. BADANIE

Roczne sprawozdanie finansowe EFR podlega kontroli przeprowadzanej przez zewnętrznego audytora – Europejski Trybunał Obrachunkowy (zwany dalej „Trybunałem Obrachunkowym") – który sporządza sprawozdanie roczne dla Parlamentu Europejskiego i Rady.

5.2. ABSOLUTORIUM

Ostateczna kontrola ma miejsce w ramach procedury udzielenia absolutorium z realizacji finansowej zasobów EFR za dany rok budżetowy. Po skontrolowaniu i ostatecznym zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego Rada wydaje zalecenie, a następnie Parlament Europejski podejmuje decyzję w sprawie udzielenia absolutorium Komisji w związku z realizacją finansową zasobów EFR za dany rok budżetowy. Decyzja ta oparta jest na ocenie sprawozdania finansowego, sprawozdaniu rocznym Trybunału Obrachunkowego (zawierającym formalne poświadczenie wiarygodności) oraz odpowiedziach Komisji na pytania i prośby o udzielenie dodatkowych informacji skierowane do Komisji przez organ udzielający absolutorium.

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE DOTYCZĄCE REALIZACJI FINANSOWEJ W 2022 R.

* Kwota netto, tylko 10. i 11. EFR

Wykonywanie budżetu

W 2022 r. realizację finansową 10. i 11. EFR (zobowiązania indywidualne: 853 mln EUR i płatności 2 386 mln EUR) wyznaczyła decyzja Rady[3] o ponownym wykorzystaniu środków umorzonych z 10. i 11. EFR o wartości 600 mln EUR.

Rada podjęła tę decyzję, aby sfinansować działania podejmowane w związku z kryzysem bezpieczeństwa żywnościowego i wstrząsem gospodarczym w państwach AKP w następstwie prowadzonej przez Rosję wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. W szczególności z tych środków finansowane będą działania zapewniające wsparcie w wysokości do 350 mln EUR na produkcję żywności i odporność systemów żywnościowych, do 100 mln EUR na wsparcie makroekonomiczne i do 150 mln EUR na pomoc humanitarną.

Łączna kwota płatności brutto w odniesieniu do wszystkich EFR (2 452 mln EUR) stanowi 98,1 % celu wynoszącego 2 500 mln EUR, o czym poinformowano państwa członkowskie.

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

- Płatności zaliczkowe (zob. informacja dodatkowa **2.2**): spadek o 239 mln EUR, wynikający głównie z mniejszej liczby wypłaconych zaliczek w związku ze spadkiem liczby podpisanych umów (2 118 mln EUR w 2021 r. w porównaniu z 853 mln EUR w 2022 r.). W konsekwencji w wyniku spadku płatności zaliczkowych oraz innych płatności (zob. informacja dodatkowa **2.5**) środki pieniężne i ich ekwiwalenty wzrosły o 34 mln EUR.

- Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (zob. informacja dodatkowa **2.8**): wzrost o 123 mln EUR wynikający ze zwiększenia liczby otwartych umów na koniec roku, w przypadku których nie zatwierdzono żadnych zestawień poniesionych wydatków na koniec roku i w związku z tym konieczne było oszacowanie wydatków;

- koszty operacyjne (zob. informacja dodatkowa**3.4**): ogólny spadek kosztów operacyjnych o 74 mln EUR głównie w wyniku zamknięcia funduszy powierniczych, którego skutkiem było zmniejszenie wkładów potrzebnych do pokrycia ich kosztów. Pomimo to koszty związane z pomocą w sytuacjach nadzwyczajnych jako umorzone środki z 10. i 11. EFR wykorzystano ponownie w celu zwalczania negatywnych skutków rosyjskiej wojny przeciwko Ukrainie.

[3] Decyzja Rady (UE) 2022/1223.

ŚRODKI ZARZĄDZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR 9
BILANS EFR 10
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI EFR 11
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH EFR 12
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO EFR 13
BILANS POSZCZEGÓLNYCH EFR 14
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH EFR 16
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO POSZCZEGÓLNYCH EFR 17
INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR 19
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR 55
SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2022 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU” 56
BILANS 62
SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH 63
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 64
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI ZA 2022 R. 65
BILANS 71
SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH 72
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 73
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE 74
SKONSOLIDOWANY BILANS 75
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI 76
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 77
SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO 78
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR 79

SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

BILANS EFR

(mln EUR)

	Inform	31.12.2022	31.12.2021
AKTYWA TRWAŁE			
Aktywa finansowe	2.1	*67*	*39*
Płatności zaliczkowe	2.2	*488*	*671*
Wkłady do funduszu powierniczego	2.3	*254*	*382*
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.4	*7*	*4*
		816	**1 096**
AKTYWA OBROTOWE			
Aktywa finansowe	2.1	*3*	–
Płatności zaliczkowe	2.2	*1 396*	*1 453*
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu	2.4	*27*	*35*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.5	*1 027*	*994*
		2 454	**2 481**
AKTYWA OGÓŁEM		**3 270**	**3 577**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Zobowiązania finansowe	2.6	*(7)*	*(7)*
		(7)	**(7)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Zobowiązania	2.7	*(426)*	*(501)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.8	*(1 131)*	*(1 008)*
		(1 558)	**(1 509)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		**(1 565)**	**(1 516)**
AKTYWA NETTO		**1 705**	**2 061**
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE			
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	2.9	*65 100*	*62 643*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR,	2.9	*2 252*	*2 252*
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat		*(62 834)*	*(59 860)*
Wynik ekonomiczny za rok		*(2 813)*	*(2 974)*
AKTYWA NETTO		**1 705**	**2 061**

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI EFR

(mln EUR)

	Informacj	2022	2021
PRZYCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany			
Odzyskiwanie środków	3.1	*18*	*27*
		18	**27**
Przychody z transakcji wymiany			
Przychody finansowe	3.2	*2*	*(26)*
Pozostałe przychody	3.2	*77*	*74*
		80	**48**
Przychody ogółem		**98**	**75**
KOSZTY			
Wydatkowane przez inne podmioty	3.3	*(1)*	*–*
Instrumenty pomocy	3.4	*(2 789)*	*(2 864)*
Koszty współfinansowania	3.5	*4*	*(19)*
Koszty finansowe	3.6	*(6)*	*(20)*
Inne koszty	3.7	*(119)*	*(145)*
Koszty ogółem		**(2 911)**	**(3 049)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		**(2 813)**	**(2 974)**

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH EFR

(mln EUR)

	Infor	2022	2021
Wynik ekonomiczny za rok		*(2 813)*	*(2 974)*
Działalność operacyjna			
Podwyższenie kapitału – wkłady (netto)		*2 458*	*3 657*
(Zwiększenie)/zmniejszenie wkładów do funduszy powierniczych		*128*	*12*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych		*239*	*101*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany		*5*	*105*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw		*1*	*–*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych		*(1)*	*5*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań		*(75)*	*(114)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych		*123*	*(519)*
Pozostałe zmiany stanu pozycji niepieniężnych		*–*	*–*
Działalność inwestycyjna			
(Zwiększenie)/zmniejszenie aktywów finansowych niebędących instrumentami		*(31)*	*(7)*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO		**34**	**266**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich		*34*	*266*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	2.5	*994*	*728*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	2.5	*1 027*	*994*

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO EFR

(mln EUR)

	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR,	Rezerwa odzwierciedlająca wartość godziwą (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2020	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 854)**	**2 252**	**(5)**	**1 379**
Wpływ zmienionej reguły				*(5)*		*5*	
STAN NA DZIEŃ 1.01.2021	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 860)**	**2 252**	**–**	**1 379**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(43)*	*(3 700)*	*3 657*	*–*	*–*		*3 657*
Wynik ekonomiczny za rok	*–*	*–*	*–*	*(2 974)*	*–*		*(2 974)*
STAN NA 31.12.2021	**72 998**	**10 355**	**62 643**	**(62 834)**	**2 252**	**–**	**2 061**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(43)*	*(2 500)*	*2 457*	*–*	*–*		*2 457*
Wynik ekonomiczny za rok	*–*	*–*	*–*	*(2 813)*	*–*		*(2 813)*
STAN NA 31.12.2022	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**–**	**1 705**

BILANS POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2022					31.12.2021				
		8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
AKTYWA TRWAŁE											
Aktywa finansowe	2.1	–	–	*(1)*	*67*	*67*	–	–	*(2)*	*41*	*39*
Płatności zaliczkowe	2.2	–	–	*221*	*267*	*488*	–	–	*219*	*452*	*671*
Wkłady do funduszu powierniczego	2.3	–	*31*	*9*	*213*	*254*	–	*31*	*9*	*341*	*382*
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.4	–	–	–	*7*	*7*	–	–	–	*4*	*4*
		–	**31**	**229**	**555**	**816**	**–**	**31**	**226**	**839**	**1 096**
AKTYWA OBROTOWE											
Aktywa finansowe	*2.1*	–	–	–	*3*	*3*	–	–	–	–	–
Płatności zaliczkowe	2.2	–	*14*	*427*	*954*	*1 396*	–	*14*	*353*	*1 085*	*1 453*
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.4	–	–	*10*	*16*	*27*	*180*	*(314)*	*1 296*	*(1 127)*	*35*
Rachunki między EFR		*180*	*(369)*	*803*	*(612)*	–	*181*	*(316)*	*1 279*	*(1 144)*	–
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.5	–	–	–	*1 027*	*1 027*	–	–	–	*994*	*994*
		180	**(355)**	**1 240**	**1 389**	**2 454**	**361**	**(615)**	**2 928**	**(192)**	**2 481**
AKTYWA OGÓŁEM		**180**	**(324)**	**1 469**	**1 945**	**3 270**	**361**	**(584)**	**3 154**	**646**	**3 577**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE											
Zobowiązania finansowe	2.6	–	–	–	*(7)*	*(7)*	–	–	–	*(7)*	*(7)*
		–	**–**	**–**	**(7)**	**(7)**	**–**	**–**	**–**	**(7)**	**(7)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE						–					
Zobowiązania	2.7	–	–	*(34)*	*(391)*	*(426)*	–	–	*(27)*	*(473)*	*(501)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.8	–	*(7)*	*(119)*	*(1 006)*	*(1 131)*	–	*(6)*	*(110)*	*(892)*	*(1 008)*
		–	**(7)**	**(153)**	**(1 397)**	**(1 558)**	**–**	**(6)**	**(138)**	**(1 365)**	**(1 509)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		**–**	**(7)**	**(153)**	**(1 404)**	**(1 565)**	**–**	**(6)**	**(138)**	**(1 372)**	**(1 516)**

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2022					31.12.2021				
		8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
						–					
AKTYWA NETTO		**180**	**(331)**	**1 315**	**541**	**1 705**	**361**	**(591)**	**3 016**	**(725)**	**2 061**
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	2.9	*12 164*	*10 450*	*20 960*	*21 527*	*65 100*	*12 164*	*10 492*	*20 960*	*19 027*	*62 643*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2.9	*627*	*1 625*	*–*	*–*	*2 252*	*627*	*1 625*	*–*	*–*	*2 252*
Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR	2.9	*(2 513)*	*2 010*	*(38)*	*541*	*–*	*(2 512)*	*2 018*	*101*	*394*	*-*
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat		*(10 098)*	*(14 410)*	*(19 325)*	*(19 001)*	*(62 834)*	*(10 098)*	*(14 404)*	*(19 065)*	*(16 293)*	*(59 860)*
Wynik ekonomiczny za rok		*–*	*(6)*	*(282)*	*(2 526)*	*(2 813)*	*(1)*	*(6)*	*(260)*	*(2 708)*	*(2 974)*
AKTYWA NETTO		**180**	**(331)**	**1 315**	**541**	**1 705**	**180**	**(274)**	**1 737**	**419**	**2 061**

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

		2022					2021				
	Infor	8. EFR	9. EFR	10.	11. EFR	Ogółem	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
PRZYCHODY											
Przychody z transakcji innych niż											
Odzyskiwanie środków	3.1	–	*(1)*	*(8)*	*28*	*18*	–	–	*1*	*26*	*27*
		–	**(1)**	**(8)**	**28**	**18**	**–**	**–**	**1**	**26**	**27**
Przychody z transakcji wymiany											
Przychody finansowe	3.2	–	–	*2*	*1*	*2*	–	–	*(22)*	*(4)*	*(26)*
Pozostałe przychody	3.2	–	*3*	*8*	*66*	*77*	–	*5*	*14*	*55*	*74*
		–	**3**	**10**	**67**	**80**	**–**	**5**	**(8)**	**51**	**48**
Przychody ogółem		**–**	**1**	**2**	**94**	**98**	**–**	**5**	**(7)**	**78**	**75**
KOSZTY											
Wydatkowane przez inne podmioty	3.3	–	–	–	*(1)*	*(1)*	–	–	–	–	–
Instrumenty pomocy	3.4	–	*(5)*	*(295)*	*(2 489)*	*(2 789)*	–	*(7)*	*(214)*	*(2 644)*	*(2 864)*
Koszty współfinansowania	3.5	–	–	*22*	*(18)*	*4*	–	–	*(0)*	*(19)*	*(19)*
Koszty finansowe	3.6	*1*	*2*	*(3)*	*(5)*	*(6)*	–	*7*	*(23)*	*(3)*	*(20)*
Inne koszty	3.7	-	*(5)*	*(8)*	*(107)*	*(119)*	–	*(11)*	*(16)*	*(119)*	*(145)*
Koszty ogółem		**1**	**(7)**	**(284)**	**(2 620)**	**(2 911)**	**–**	**(12)**	**(252)**	**(2 785)**	**(3 049)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		**1**	**(6)**	**(282)**	**(2 526)**	**(2 813)**	**-**	**(8)**	**(259)**	**(2 708)**	**(2 974)**

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

8. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2020	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 512)**	**181**
Przesunięcia do/z 10. EFR			–			–	–
STAN NA 31.12.2021	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 512)**	**181**
Przesunięcia do/z 10. EFR			–			*(1)*	*(1)*
STAN NA 31.12.2022	**12 164**	**–**	**12 164**	**(10 098)**	**627**	**(2 513)**	**180**

(mln EUR)

9. EFR	Kapitał –	Kapitał	Kapitał wniesiony	Skumulowane	Kapitał	Przesunięcia	Aktywa
STAN NA 31.12.2020	**10 550**	**15**	**10 535**	**(14 404)**	**1 625**	**2 041**	**(203)**
Przesunięcia do/z 10. EFR		–	–				–
Przesunięcia do/z 10. EFR			–			*(23)*	*(23)*
Zwroty dla państw członkowskich	*(43)*		*(43)*				*(43)*
Wynik ekonomiczny za rok			–	*(6)*			*(6)*
STAN NA 31.12.2021	**10 507**	**15**	**10 492**	**(14 410)**	**1 625**	**2 018**	**(274)**
Podwyższenie kapitału – wkłady		–	–				–
Przesunięcia do/z 10. EFR			–			*(8)*	*(8)*
Zwroty dla państw członkowskich	*(43)*		*(43)*				*(43)*
Wynik ekonomiczny za rok			–	*(6)*		–	*(6)*
STAN NA 31.12.2022	**10 464**	**15**	**10 450**	**(14 416)**	**1 625**	**2 010**	**(331)**

(mln EUR)

10. EFR	Kapitał –	Kapitał	Kapitał	Skumulowan	Kapitał	Rezerwa	Aktywa
STAN NA 31.12.2020	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 063)**	**188**	**(2)**	**2 084**
Wpływ zmienionej reguły				*(2)*		*2*	*–*
STAN NA DZIEŃ 1.01.2021	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 065)**	**188**	**–**	**2 084**
Przesunięcia do/z 8. i 9. EFR			*–*		*23*		*23*
Przesunięcia do/z 11. EFR			*–*		*(110)*		*(110)*
Wynik ekonomiczny za rok			*–*	*(260)*			*(260)*
STAN NA 31.12.2021	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 324)**	**101**	**–**	**1 737**
Przesunięcia do/z 8. i 9. EFR			*–*		*9*		*9*
Przesunięcia do/z 11. EFR			*–*		*(148)*		*(148)*
Wynik ekonomiczny za rok			*–*	*(282)*			*(282)*
STAN NA 31.12.2022	**20 960**	**–**	**20 960**	**(19 606)**	**(38)**	**–**	**1 315**

(mln EUR)

11. EFR	Kapitał –	Kapitał	Kapitał	Skumulowa	Kapitał	Przesunięcia	Rezerwa	Aktywa netto
STAN NA 31.12.2020	**29 367**	**14 040**	**15 327**	**(16 290)**	**–**	**283**	**(4)**	**(683)**
Wpływ zmienionej reguły				*(4)*			*4*	*-*
STAN NA DZIEŃ 1.01.2021	**29 367**	**14 040**	**15 327**	**(16 294)**	**–**	**283**	**-**	**(683)**
Podwyższenie kapitału – wkłady		*(3 700)*	*3 700*			*110*		*3 810*
Wynik ekonomiczny za rok			*–*	*(2 708)*		*–*		*(2 708)*
STAN NA 31.12.2021	**29 367**	**10 340**	**19 027**	**(19 002)**	**–**	**394**	**–**	**419**
Podwyższenie kapitału – wkłady		*(2 500)*	*2 500*			*148*		*2 648*
Wynik ekonomiczny za rok			*–*	*(2 526)*		*–*		*(2 526)*
STAN NA 31.12.2022	**29 367**	**7 840**	**21 527**	**(21 528)**	**–**	**541**	**–**	**541**

INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

1. ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

1.1. ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Celem sprawozdania finansowego jest dostarczenie przydatnych dla szerokiego kręgu zainteresowanych podmiotów informacji o sytuacji finansowej, wynikach i przepływach pieniężnych danej jednostki.

Ogólne założenia (lub zasady rachunkowości), których należy przestrzegać przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, są określone w regule rachunkowości UE nr 1 („sprawozdania finansowe") i są identyczne z zasadami opisanymi w MSRSP nr 1; obejmują one: rzetelną prezentację, zasadę memoriału, założenie kontynuowania działalności, ciągłość prezentacji, istotność, agregowanie, kompensowanie i porównywalność informacji. Cechy jakościowe sprawozdawczości finansowej to przydatność, wierne odzwierciedlenie (wiarygodność), zrozumiałość, aktualność, porównywalność i sprawdzalność.

1.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1.2.1. Okres sprawozdawczy

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w ujęciu rocznym. Rok obrachunkowy rozpoczyna się dnia 1 stycznia, a kończy dnia 31 grudnia.

1.2.2. Waluta i zasady przeliczania

Roczne sprawozdanie finansowe prezentowane jest w euro, przy czym euro jest walutą funkcjonalną UE. Transakcje w walutach obcych przelicza się na euro według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Dodatnie i ujemne różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz z ponownego przeliczenia według kursów wymiany obowiązujących na koniec roku pieniężnych składników aktywów i zobowiązań denominowanych w walutach obcych ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Inne metody przeliczania stosuje się w przypadku rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, które zachowują wartość w euro według kursu na dzień zakupu.

Stan na koniec roku aktywów i zobowiązań pieniężnych denominowanych w walutach obcych przelicza się na euro według poniższych kursów wymiany Europejskiego Banku Centralnego obowiązujących na dzień 31 grudnia:

Kurs wymiany EUR

Waluta	31.12.2022	31.12.2021	Waluta	31.12.2022	31.12.2021
BGN	**1,9558**	1,9558	**PLN**	**4,6808**	4,5969
CZK	**24,1160**	26,8580	**RON**	**4,9495**	4,9490
DKK	**7,4365**	7,4364	**SEK**	**11,1218**	10,2503
GBP	**0,88693**	0,84028	**CHF**	**0,9847**	1,0331
HRK	**7,5345**	7,5156	**JPY**	**140,6600**	130,3800
HUF	**400,8700**	369,1900	**USD**	**1,0666**	1,1326

1.2.3. Wykorzystanie szacunków

Zgodnie z MSRSP i ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym muszą opierać się na szacunkach i założeniach kierownictwa, których podstawą są możliwie jak najbardziej wiarygodne dostępne informacje. Istotne szacunki dotyczą m.in.: kwot zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych, ryzyka finansowego związanego z należnościami oraz kwotami

ujawnionymi w informacjach dodatkowych dotyczących instrumentów finansowych, odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz zobowiązań z tytułu umów gwarancji finansowych, przychodów przyszłych okresów i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, rezerw, stopnia utraty wartości w przypadku wartości niematerialnych i prawnych, rzeczowych aktywów trwałych, możliwej do uzyskania wartości netto zapasów, aktywów i zobowiązań warunkowych. Rzeczywiste wyniki mogą nie pokrywać się z szacunkami.

Racjonalne oszacowanie stanowi istotną część przygotowania sprawozdań finansowych i nie podważa ich wiarygodności. Dana wartość szacunkowa może zostać zweryfikowana, jeśli zmienią się okoliczności będące podstawą dokonanych szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji czy zdobycia większego doświadczenia. Weryfikacja wartości szacunkowych z założenia nie odnosi się do poprzednich okresów, jak też nie stanowi korekty błędu. Skutek zmiany danej wartości szacunkowej ujmuje się w nadwyżce lub deficycie w okresach, w których zmiana staje się znana.

1.2.4. Stosowanie nowych i zmienionych reguł rachunkowości Unii Europejskiej

Nowe reguły rachunkowości Unii Europejskiej mają zastosowanie w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2022 r. lub później

Brak jest nowych reguł rachunkowości Unii Europejskiej dotyczących okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2022 r. lub później.

Nowe reguły rachunkowości Unii Europejskiej przyjęte, lecz jeszcze nie obowiązujące w dniu 31 grudnia 2022 r.

W 2022 r. nie przyjęto żadnych nowych reguł rachunkowości Unii Europejskiej.

1.3. BILANS

1.3.1. Aktywa finansowe

Klasyfikacja w momencie początkowego ujęcia.

Klasyfikacja instrumentów finansowych ustalana jest w momencie początkowego ujęcia. W oparciu o model zarządzania i charakterystykę przepływów pieniężnych wynikających z umowy aktywa finansowe klasyfikuje się do następujących trzech kategorii: aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny lub aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

(i) Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie to aktywa finansowe niebędące instrumentem pochodnym, które spełniają dwa warunki: (1) jednostka posiada je, aby uzyskać przepływy pieniężne wynikające z umowy; (2) w określonych terminach istnieją przepływy pieniężne wynikające z umowy, które są jedynie spłatą kwoty głównej oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Kategoria ta obejmuje:

- środki pieniężne i ich ekwiwalenty;
- pożyczki (w tym depozyty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności powyżej trzech miesięcy);
- Należności z tytułu transakcji wymiany

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie zalicza się do aktywów obrotowych, z wyjątkiem tych, których termin zapadalności przekracza 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

(ii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny

Te aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi obejmują przepływy pieniężne wynikające z umowy, które są jedynie spłatą kwoty głównej oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Ponadto model zarządzania polega na utrzymywaniu aktywów finansowych zarówno w celu zebrania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i w celu sprzedaży aktywów finansowych.

Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli przewiduje się ich zbycie w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. jednostka nie posiada takich aktywów.

(iii) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt;

Jednostka klasyfikuje instrumenty pochodne i inwestycje kapitałowe jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, ponieważ przepływy pieniężne wynikające z umowy nie stanowią jedynie spłaty kwoty głównej oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Ponadto jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt jednostka klasyfikuje posiadane przez siebie dłużne papiery wartościowe, ponieważ portfele dłużnych papierów wartościowych są zarządzane i wyceniane na podstawie wartości godziwej portfela.

Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli przewiduje się ich zbycie w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

Początkowe ujęcie i wycena

Zakup aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt ujmuje się na dzień transakcji, tj. dzień, w którym jednostka zobowiązała się kupić składnik aktywów. Ekwiwalenty środków pieniężnych i pożyczki ujmuje się w dniu zdeponowania środków pieniężnych w instytucji finansowej lub przekazania ich pożyczkobiorcom.

Aktywa finansowe są początkowo wyceniane według wartości godziwej. W przypadku wszystkich aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji dodaje się do wartości godziwej przy początkowym ujęciu. W przypadku aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji ujmuje się jako koszty w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Wartość godziwa składnika aktywów finansowych w momencie jego początkowego ujęcia jest zazwyczaj ceną transakcyjną, chyba że transakcja nie została zawarta na warunkach rynkowych, tj. bez wynagrodzenia lub za nominalnym wynagrodzeniem do celów polityki publicznej. W takim przypadku różnica pomiędzy wartością godziwą instrumentu finansowego a ceną transakcyjną jest składnikiem niestanowiącym transakcji wymiany, który ujmuje się jako koszt w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. W takim przypadku wartość godziwa składnika aktywów finansowych jest wyprowadzana z bieżących transakcji rynkowych w odniesieniu do instrumentu bezpośrednio równoważnego. Jeśli dla danego instrumentu nie ma aktywnego rynku, wartość godziwą uzyskuje się z techniki wyceny, która wykorzystuje dostępne dane z rynków możliwych do obserwowania.

Późniejsza wycena

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt wycenia się następnie według wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej (w tym te wynikające z przeliczeń walutowych oraz wszelkich uzyskanych odsetek) ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie, w którym powstały.

Wartość godziwa przy późniejszej wycenie

Wartość godziwą inwestycji notowanych na aktywnych rynkach ustala się w oparciu o bieżące oferowane ceny zakupu. W przypadku składników aktywów finansowych, dla których nie ma aktywnego rynku (oraz w przypadku nienotowanych papierów wartościowych i instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym) UE określa wartość godziwą w oparciu o techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawnych transakcji na warunkach rynkowych, odniesienie do innych analogicznych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Inwestycje w fundusze *venture capital*, które nie są notowane na aktywnym rynku, wycenia się według przypisanej wartości aktywów netto, którą uznaje się za równą ich wartości godziwej.

Utrata wartości aktywów finansowych

UE ujmuje i wycenia stratę z tytułu utraty wartości w odniesieniu do oczekiwanych strat kredytowych na aktywach finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu i według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny.

Oczekiwane straty kredytowe to wartość bieżąca różnicy między przepływami pieniężnymi wynikającymi z umowy a przepływami pieniężnymi, które UE spodziewa się uzyskać. Oczekiwane straty kredytowe uwzględniają racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy.

W przypadku aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie wartość bilansowa składnika aktywów jest zmniejszana o kwotę straty z tytułu utraty wartości, która jest ujmowana w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Jeżeli w kolejnym okresie kwota straty z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności dokonuje się odwrócenia uprzednio ujętego odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

a) *Należności*

Jednostka wycenia stratę z tytułu utraty wartości w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia, stosując praktyczne rozwiązania (np. macierz rezerw).

b) *Środki pieniężne i ich ekwiwalenty*

Jednostka przechowuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty na bieżących rachunkach bankowych oraz w depozytach terminowych do 3 miesięcy. Środki pieniężne przechowuje się w bankach o bardzo wysokim ratingu kredytowym, a więc o bardzo niskim prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania. Ze względu na krótki czas trwania i niskie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania oczekiwane straty kredytowe na środkach pieniężnych i ich ekwiwalentach są znikome. W związku z tym w odniesieniu do ekwiwalentów środków pieniężnych nie dokonuje się odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

c) *Pożyczki*

Oczekiwane straty kredytowe mierzy się za pomocą trójstopniowego modelu, który uwzględnia ważone prawdopodobieństwem zdarzenia niewykonania zobowiązania w okresie życia składnika aktywów finansowych oraz zmiany ryzyka kredytowego od momentu powstania składnika aktywów finansowych. W przypadku pożyczek moment powstania odpowiada dacie nieodwołalnego udzielenia zobowiązania do udzielenia pożyczki.

Jeżeli od momentu powstania nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 1”), strata z tytułu utraty wartości odpowiada oczekiwanym stratom kredytowym z tytułu możliwych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu najbliższych 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego („12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe”). Jeżeli od momentu powstania ryzyko kredytowe znacznie wzrosło („etap 2”) lub istnieją obiektywne dowody na utratę wartości ze względu na ryzyko kredytowe („etap 3”), strata z tytułu utraty wartości odpowiada oczekiwanym stratom kredytowym z tytułu możliwych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu całego okresu życia składnika aktywów finansowych („oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia”).

Usunięcie z bilansu

Instrumenty finansowe usuwa się z ksiąg w przypadku wygaśnięcia praw do otrzymywania przepływów pieniężnych z inwestycji lub w przypadku, gdy jednostka przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z prawem własności na inny podmiot. Sprzedaż aktywów finansowych przez nadwyżkę lub deficyt ujmuje się na dzień transakcji.

1.3.2. Płatności zaliczkowe

Zaliczkowanie jest formą płatności z wyprzedzeniem na rzecz beneficjenta, mającą na celu zapewnienie płynności. Może być ono rozbite na szereg płatności w okresie wskazanym w danej umowie, decyzji, porozumieniu lub akcie podstawowym. Płatność lub zaliczka musi zostać wykorzystana na cele, na które

była przeznaczona, w okresie wskazanym w umowie lub podlega zwrotowi. Beneficjent, który nie poniesie kosztów kwalifikowalnych, zobowiązany jest do zwrotu przyznanej zaliczki jednostce. Ponieważ zatem jednostka zachowuje kontrolę nad płatnościami zaliczkowymi i jest upoważniona do otrzymania zwrotu z tytułu części niekwalifikowalnej, kwotę ujmuje się jako składnik aktywów.

Płatności zaliczkowe początkowo ujmuje się w bilansie w momencie przekazania środków pieniężnych odbiorcy. Wycenia się je w kwocie przekazanej zapłaty. W kolejnych okresach płatności zaliczkowe są wyceniane w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o wydatki kwalifikowalne (w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe) poniesione w danym okresie.

1.3.3. Należności

W zasadach rachunkowości UE ustanowiono wymóg odrębnej prezentacji transakcji wymiany i transakcji innych niż transakcje wymiany. Aby odróżnić te dwie kategorie, pojęcie „należności" zastrzega się do transakcji wymiany, natomiast w odniesieniu do transakcji innych niż transakcje wymiany, tj. transakcji, w ramach których UE otrzymuje wartości od innej jednostki, nie przekazując bezpośrednio w zamian wartości zbliżonej, stosuje się termin „kwoty należne" (np. kwoty należne od państw członkowskich związane z zasobami własnymi).

Należności z tytułu transakcji wymiany spełniają kryteria definicji instrumentów finansowych. Jednostka klasyfikuje je jako aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu i odpowiednio je wycenia.

Kwoty należne z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany ujmuje się w wartości godziwej w dniu nabycia pomniejszonej o odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Odpisu z tytułu utraty wartości dokonuje się, gdy istnieją obiektywne dowody wskazujące na to, że jednostka nie będzie w stanie odzyskać wszystkich należności na pierwotnie ustalonych warunkach. Kwota odpisu aktualizującego stanowi różnicę między wartością bilansową składnika aktywów a jego wartością odzyskiwalną. Kwota odpisu ujmowana jest w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

1.3.4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są aktywami finansowymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, które obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie lub w krótkim terminie i inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

1.3.5. Zobowiązania

Zobowiązania obejmują zarówno kwoty związane z transakcjami wymiany takimi jak zakup towarów i usług, jak i z transakcjami innymi niż transakcje wymiany np. z zestawieniami poniesionych wydatków od beneficjentów, dotacjami lub innymi formami finansowania przez UE lub otrzymanymi płatnościami zaliczkowymi (zob. informacja dodatkowa **1.4.1**).

Jeżeli beneficjentom udziela się dotacji lub innego finansowania, zestawienia poniesionych wydatków ujmowane są jako zobowiązania w kwocie roszczenia w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków. Po weryfikacji i zatwierdzeniu kosztów kwalifikowalnych zobowiązania wycenia się w wysokości zatwierdzonej i kwalifikowalnej kwoty.

Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług ujmowane są w momencie otrzymania faktury w wysokości kwoty początkowej. Powiązane koszty ujmowane są w momencie realizacji dostaw i usług i ich akceptacji przez jednostkę.

1.3.6. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako zobowiązania finansowe ujmowane w zamortyzowanym koszcie, zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt lub jako zobowiązania z tytułu umów gwarancji finansowej.

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu są początkowo wyceniane według wartości godziwej, z uwzględnieniem poniesionych kosztów transakcji, a następnie ujmowane w zamortyzowanym koszcie w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Usuwa się je ze sprawozdania z sytuacji finansowej wyłącznie wtedy, gdy obowiązek został wypełniony, zaniechany, anulowany lub wygasł.

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt obejmują instrumenty pochodne, jeśli ich wartość godziwa jest ujemna. Jeśli zgodnie z umową gwarancji jednostka jest zobowiązana do dokonania płatności w odpowiedzi na zmiany cen instrumentów finansowych lub kursów wymiany walut, umowa gwarancji jest instrumentem pochodnym. Zobowiązania te są księgowane w taki sam sposób jak aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt.

Jednostka ujmuje zobowiązanie z tytułu umowy gwarancji finansowej, gdy zawiera umowę zobowiązującą do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi gwarancji stratę, jaką poniesie on z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego. Zobowiązania z tytułu umowy gwarancji finansowej ujmuje się początkowo według wartości godziwej.

Późniejsza wycena zależy od kształtowania się ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu gwarancji finansowej. Jeżeli nie występuje znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 1”), zobowiązania z tytułu gwarancji finansowej wycenia się według wyższej z dwóch wartości: 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych lub początkowo ujętej kwoty pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowaną amortyzację. Jeżeli występuje znaczny wzrost ryzyka kredytowego („etap 2”), zobowiązania z tytułu gwarancji finansowej wycenia się według wyższej z dwóch wartości: oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia lub początkowo ujętej kwoty pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowaną amortyzację.

Zobowiązania finansowe klasyfikuje się jako zobowiązania długoterminowe, z wyjątkiem składników, których termin wymagalności przypada w terminie krótszym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego. Umowy gwarancji finansowej zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy jednostka posiada bezwarunkowe prawo do odroczenia spłaty zobowiązania o co najmniej dwanaście miesięcy od dnia sprawozdawczego.

1.3.7. Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Transakcje i zdarzenia ujmuje się w sprawozdaniu finansowym w okresie, do którego się one odnoszą. Na koniec roku, w przypadku gdy faktura nie została jeszcze wystawiona, a usługa lub dostawa została zrealizowana przez jednostkę, lub w przypadku istnienia porozumienia umownego (np. przez odniesienie do umowy), w sprawozdaniu finansowym ujmuje się naliczone przychody. Ponadto na koniec roku, w przypadku gdy faktura została wystawiona, ale usługi lub dostawy nie zostały jeszcze zrealizowane, przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje w kolejnym okresie obrachunkowym.

Również koszty ujmuje się w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec okresu obrachunkowego bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów są ujmowane w oparciu o szacowaną kwotę zobowiązań do przeniesienia przypadających na dany okres. Obliczenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów dokonuje się zgodnie z wydanymi przez księgowego szczegółowymi wytycznymi operacyjnymi i praktycznymi. Mają one zapewnić wierne odzwierciedlenie w sprawozdaniu finansowym zjawisk ekonomicznych i innych zjawisk, które ma ono przedstawiać. Analogicznie, jeżeli płatność została dokonana z góry za usługi, których jeszcze nie uzyskano, lub towary, których jeszcze nie otrzymano, koszty zostaną odroczone i ujęte w kolejnym okresie obrachunkowym.

1.4. SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

1.4.1. Przychody

Przychody stanowią wpływy brutto korzyści ekonomicznych lub potencjał usługowy, które już uzyskano lub które mają zostać uzyskane przez jednostkę, skutkujące przyrostem aktywów netto innym niż przyrost wynikający z wkładów właścicieli.

W zależności od charakteru operacji leżących u podstaw rozliczeń w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności rozróżnia się:

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany to podatki i transfery, ponieważ jednostka przekazująca zapewnia środki jednostce będącej odbiorcą, która w zamian nie przekazuje bezpośrednio zbliżonej wartości. Transfery to wpływy przyszłych korzyści ekonomicznych lub potencjał usługowy z transakcji innych niż transakcje wymiany, inne niż podatki. W przypadku jednostek UE transfery obejmują głównie środki otrzymane od Komisji (np. dotacja równoważąca dla tradycyjnych agencji, dotacja operacyjna na umowy o przyznanie wkładu).

W przypadku transferów jednostka wykazuje składnik aktywów, jeżeli w wyniku przeszłego zdarzenia (transfer) kontroluje zasoby i spodziewa się uzyskać z tych zasobów przyszłe korzyści ekonomiczne lub potencjał usługowy, oraz jeżeli można w sposób rzetelny dokonać pomiaru wartości godziwej. Wpływ zasobów z transakcji innych niż transakcje wymiany ujmowany jako składnik aktywów (tj. środki pieniężne) ujmuje się także jako przychody, chyba że jednostka ma obecny obowiązek w odniesieniu do tego transferu (warunek), który trzeba wypełnić, zanim transfer będzie można ująć jako przychody. Do czasu wypełnienia warunku przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje jako zobowiązanie.

Przychody z transakcji wymiany

Przychody ze sprzedaży towarów i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko oraz korzyści wynikające z własności towarów zostają przeniesione na kupującego. Przychody związane ze świadczeniem usług ujmuje się przez odniesienie do etapu realizacji transakcji na dzień sprawozdawczy.

a) *Przychody i koszty odsetkowe*

Przychody i koszty odsetkowe pochodzące z aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej. Jest to metoda obliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów odsetkowych w danym okresie.

b) *Przychody z tytułu dywidend*

Przychody z tytułu dywidend lub podobne podziały zysku ujmuje się z chwilą powstania uprawnienia do otrzymania płatności.

c) *Przychody i koszty z tytułu aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt*

Dotyczy to wartości godziwej zysków (przychodów) i strat (kosztów) na tych aktywach finansowych, w tym wynikających z przeliczania walut. W przypadku oprocentowanych aktywów finansowych obejmuje to także odsetki.

d) *Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej*

Przychody z tytułu umów gwarancji finansowej (premia gwarancyjna) są ujmowane w okresie, w którym jednostka jest gotowa do zrekompensowania posiadaczowi umowy gwarancji finansowej strat kredytowych, jakie może on ponieść.

1.4.2. Koszty

Koszty to zmniejszenie korzyści ekonomicznych lub potencjału usługowego w okresie sprawozdawczym w postaci wypływów lub zużycia aktywów lub też zaciągnięcia zobowiązań, które prowadzi do zmniejszenia aktywów netto. Obejmują one zarówno koszty związane z transakcjami wymiany, jak i koszty związane z transakcjami innymi niż transakcje wymiany.

Koszty związane z transakcjami wymiany wynikające z zakupu towarów i usług ujmuje się z chwilą realizacji dostaw i ich akceptacji przez jednostkę. Wycenia się je po koszcie wytworzenia określonym na fakturze. Ponadto na dzień bilansowy koszty związane z usługami dostarczonymi w okresie, za który jeszcze nie otrzymano lub nie zaakceptowano faktury, ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Koszty z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany odnoszą się do transferów na rzecz beneficjentów i dzielą się na trzy rodzaje: wierzytelności, transfery na mocy umów oraz dotacje, wkłady i darowizny uznaniowe. Transfery ujmuje się jako koszty w okresie, w którym miały miejsce zdarzenia leżące u ich podstaw, pod warunkiem że przepisy rozporządzenia finansowego dopuszczają tego rodzaju transfer lub została podpisana umowa dopuszczająca taki transfer, beneficjent spełnia wszelkie kryteria kwalifikowalności oraz możliwe jest wiarygodne oszacowanie kwoty.

Otrzymany wniosek o płatność lub zestawienie poniesionych wydatków spełniające kryteria ujmowania wykazywane są jako koszt w wysokości kwalifikowalnej kwoty. Na koniec roku poniesione koszty kwalifikowalne należne beneficjentom, lecz jeszcze przez nich nie zgłoszone, szacuje się i ujmuje jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów.

1.5. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

1.5.1. Aktywa warunkowe

Składnik aktywów warunkowych to składnik aktywów, który może powstać na skutek przeszłych zdarzeń i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero przez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od jednostki. Informacje o aktywach warunkowych ujawnia się, jeśli wpływ korzyści ekonomicznych lub potencjału usługowego jest prawdopodobny.

1.5.2. Zobowiązania warunkowe

Zobowiązanie warunkowe to zobowiązanie, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero przez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od jednostki; albo obecne zobowiązanie, jeżeli nie jest prawdopodobne, aby w celu wykonania zobowiązania konieczny był wypływ środków reprezentujących korzyści ekonomiczne lub świadczenia.

Zobowiązanie warunkowe powstaje również w rzadkich okolicznościach, gdy obecne zobowiązanie istnieje, ale nie można go wycenić z wystarczającą wiarygodnością.

Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Zobowiązania warunkowe wykazuje się, chyba że możliwość wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub świadczenia jest odległa.

1.6. KAPITAŁ

Państwa członkowskie należące do EFR wnoszą do funduszu wkłady na realizację programów EFR, jak określono w umowie wewnętrznej każdego EFR. Zgodnie z obowiązującą podstawą prawną wezwania do wniesienia kapitału, czyli wnioski o finansowanie na dany rok N, są przyjmowane decyzją Rady w roku N-1, a środki, które mają wpłynąć, są wyraźnie przypisywane do określonych przyszłych okresów.

Wkłady spełniają kryteria wkładów właścicieli (reguła rachunkowości UE nr 1) i dlatego w sprawozdaniu finansowym EFR traktowane są jako kapitał. Kapitał to całkowita kwota wkładów, które mają zostać przekazane przez państwa członkowskie należące do EFR. Ponieważ kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) odlicza się w sposób otwarty od całkowitego kapitału funduszu (zob. zestawienie zmian w aktywach netto), w bilansie wykazuje się jedynie kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

W związku z tym, że uzgodnione wkłady przypisuje się określonym okresom sprawozdawczym, a roszczenie prawne EFR wobec państw członkowskich EFR powstaje wyłącznie w tych okresach, wszelkie kwoty otrzymane z góry ujmuje się jako odroczone wpłaty na poczet kapitału w pozycji „Zobowiązania", a nie jako kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

1.7. WSPÓŁFINANSOWANIE

Otrzymane wkłady na współfinansowanie spełniają kryteria przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany pod pewnymi warunkami i są przedstawiane jako zobowiązania wobec państw członkowskich, państw niebędących członkami UE i innych państw. EFR ma obowiązek wykorzystania wkładów w celu świadczenia usług na rzecz osób trzecich lub zwrócenia aktywów (otrzymanych wkładów). Pozostające do spłaty zobowiązania z tytułu umów o współfinansowanie są równe kwocie otrzymanego wkładu z tytułu współfinansowania pomniejszonej o koszty poniesione w związku z projektem. Nie wpływają one na stan aktywów netto.

Koszty związane ze współfinansowaniem projektów są ujmowane w miarę ponoszenia. Odpowiadająca im kwota wkładów jest uznawana za przychody operacyjne i wpływ na wynik ekonomiczny za rok jest zerowy.

2. INFORMACJA DODATKOWA DO BILANSU

AKTYWA

2.1. AKTYWA FINANSOWE

Składnikiem aktywów finansowych jest każdy składnik aktywów mający postać:

a) środków pieniężnych;

b) instrumentu kapitałowego innej jednostki;

c) umownego prawa do: otrzymania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych od innej jednostki lub wymiany aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych z inną jednostką na potencjalnie korzystnych warunkach; lub

d) umowy, która będzie rozliczona lub może być rozliczona we własnych instrumentach kapitałowych jednostki.

Aktywa finansowe klasyfikowane są do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez aktywa netto/kapitał własny lub aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt. Klasyfikacja instrumentów finansowych ustalana jest w momencie początkowego ujęcia i podlega ponownej wycenie na każdy dzień bilansowy.

Aktywa finansowe EFR składają się z aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej oraz pożyczek i obejmują:

(mln EUR)

	31.12.2022	31.12.2021
Trwałe		
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	*61*	*38*
Pożyczki	*5*	*1*
	67	**39**
Obrotowe		
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	*3*	*–*
	3	**–**
Ogółem	**69**	**39**

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt o wartości 61 mln EUR dotyczą inwestycji kapitałowych w następujących obszarach:

- odnawialna, zrównoważona energia, w którą inwestują Climate Investor One, ElectriFI i GEEREF;
- promowanie integracyjnego finansowania małych gospodarstw rolnych i MŚP z obszarów wiejskich poprzez ABC FUND;
- włączenie społeczne pod względem finansowym w Ugandzie przez aBi Finance oraz
- tworzenie miejsc pracy i zrównoważony wzrost gospodarczy w Afryce przez inicjatywę Boost Africa.

Pożyczki długoterminowe o wartości 5 mln EUR dotyczą dwóch głównych obszarów: rolnictwo zrównoważone przez inicjatywę AgriFI oraz dostęp do energii elektrycznej i jej wytwarzanie ze źródeł zrównoważonej energii przez instrument inwestycyjny ElectriFI.

Kwota 3 mln EUR w pozycji „obrotowe aktywa finansowe" dotyczy w całości inwestycji kapitałowej w ramach instrumentu finansowego ElectriFI, którego celem jest finansowanie małych projektów na wczesnym etapie rozwoju, koncentrujące się na dostępie do energii elektrycznej i jej wytwarzaniu ze źródeł zrównoważonej energii na rynkach wschodzących, w szczególności w Afryce Subsaharyjskiej.

2.2. PŁATNOŚCI ZALICZKOWE

Wiele umów przewiduje wypłatę zaliczek przed rozpoczęciem prac, realizacją dostaw lub świadczeniem usług. W niektórych przypadkach określone w umowach harmonogramy płatności przewidują płatności na podstawie sprawozdań z postępów prac. Zaliczki są zazwyczaj wypłacane w walucie kraju lub terytorium, gdzie realizowany jest projekt.

Okres wykorzystania zaliczkowania decyduje o tym, czy wykazywane jest ono w aktywach jako zaliczkowanie krótkoterminowe czy długoterminowe. Wykorzystanie jest określane w umowie dotyczącej danego projektu. Wszelkie wykorzystanie zapadalne w terminie krótszym niż dwanaście miesięcy od dnia sprawozdawczego wykazuje się jako zaliczkowanie krótkoterminowe. Ponieważ wiele z projektów EFR ma charakter długoterminowy, powiązane z nimi zaliczki powinny być dostępne przez okres dłuższy niż jeden rok. Tym samym takie kwoty zaliczek wykazuje się jako aktywa długoterminowe.

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Zaliczkowanie długoterminowe	2.2.1	–	–	*221*	*267*	*488*	*671*
Zaliczkowanie krótkoterminowe	2.2.2	–	*14*	*427*	*955*	*1 396*	*1 453*
Ogółem		**–**	**14**	**649**	**1 222**	**1 884**	**2 123**

Zmniejszenie łącznej kwoty płatności zaliczkowych o 239 mln EUR na dzień 31 grudnia 2022 r. można w dużej mierze wyjaśnić zmniejszeniem płatności zaliczkowych wypłaconych beneficjentom w ramach 11. EFR z 1 537 mln EUR w 2021 r. do 1 222 mln EUR w 2022 r. Tendencja ta jest zgodna z cyklem działania EFR i wynika również ze zmiany liczby otwartych umów. 11. EFR osiągnął termin zapadalności, ponieważ z końcem 2020 r. weszła w życie klauzula wygaśnięcia. Od dnia 1 stycznia 2021 r. w ramach 11. EFR nie można było podpisywać żadnych dalszych umów w sprawie finansowania, do dnia 31 grudnia 2023 r. mogą być jednak podpisywane umowy szczegółowe dotyczące istniejących umów. Doprowadziło to do spadku kwoty nowych podpisanych umów z 2 118 mln EUR w 2021 r. do 853 mln EUR w 2022 r.

Z drugiej strony płatności zaliczkowe w ramach 10. EFR zwiększyły się z 572 mln EUR w 2021 r. do 649 mln EUR w 2022 r. Wynika to z faktu, że na mocy decyzji Rady (UE) 2022/1223 środki umorzone z 10. i 11. EFR o wartości 600 mln EUR wykorzystano ponownie, aby sfinansować działania podejmowane w związku z kryzysem bezpieczeństwa żywnościowego i wstrząsem gospodarczym w państwach AKP w następstwie prowadzonej przez Rosję wojny przeciwko Ukrainie.

2.2.1. Zaliczkowanie długoterminowe według sposobów zarządzania

(mln EUR)

	31.12.2022	31.12.2021
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	*11*	*72*
Agencje wykonawcze UE	*10*	*8*
Delegatury UE	*7*	*15*
	28	**95**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	*181*	*230*
Organizacje międzynarodowe	*221*	*278*
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	*16*	*12*
Podmioty prawa publicznego	*25*	*40*
Państwa trzecie	*16*	*14*
Organy UE i partnerstwo publiczno-prywatne	*1*	*1*
	460	**575**
Ogółem	**488**	**671**

2.2.2. Zaliczkowanie krótkoterminowe

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Płatności zaliczkowe (brutto)	–	*23*	*1 041*	*4 553*	*5 616*	*5 711*
Rozliczone w procedurze zakończenia księgowań na koniec roku	–	*(9)*	*(614)*	*(3 598)*	*(4 220)*	*(4 258)*
Ogółem	**–**	**14**	**428**	**955**	**1 396**	**1 453**

2.2.3. Zaliczkowanie krótkoterminowe według sposobów zarządzania

(mln EUR)

	31.12.2022	31.12.2020
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	*85*	*61*
Agencje wykonawcze UE	*10*	*11*
Delegatury UE	*105*	*159*
	200	**231**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	*209*	*160*
Organizacje międzynarodowe	*642*	*642*
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	*96*	*109*
Podmioty prawa publicznego	*116*	*119*
Państwa trzecie	*131*	*190*
Organy UE i partnerstwo publiczno-prywatne	*2*	*1*
	1 196	**1 221**
Ogółem	**1 396**	**1 453**

2.2.4. Gwarancje otrzymane w związku z zaliczkowaniem

Utrzymuje się gwarancje, które mają na celu zabezpieczenie zaliczkowania oraz które są zwalniane po zapłacie ostatniego roszczenia w ramach projektu.

(mln EUR)

	31.12.2022	31.12.2021
Gwarancje dotyczące płatności zaliczkowych	*37*	*44*

Większość zaliczek wypłacana jest w ramach zarządzania pośredniego. W tej sytuacji beneficjentem gwarancji nie jest EFR, tylko instytucja zamawiająca. Chociaż EFR nie jest beneficjentem, gwarancje te zabezpieczają jego aktywa. W 2022 r. kwota tych gwarancji wyniosła 482 mln EUR.

2.3. WKŁADY DO FUNDUSZU POWIERNICZEGO

Pozycja ta przedstawia kwoty wpłacone jako wkłady do funduszu powierniczego UE dla Afryki i unijnego funduszu powierniczego „Bêkou". Wkłady nie obejmują kosztów, które zostały poniesione przez fundusze powiernicze i które można przypisać EFR.

Wkłady do funduszu powierniczego podlegają wykonaniu przez EFR przy użyciu metody zarządzania bezpośredniego.

(mln EUR)

	Wkład netto na 31.12.2021	Wkłady wniesione w 2022	Alokacja kosztów netto funduszy powierniczych –	Wkład netto na 31.12.2022
Afryka	*381*	*300*	*(438)*	*243*
Bêkou	*1*	*30*	*(20)*	*11*
Ogółem	**382**	**330**	**(458)**	**254**

Zmniejszenie wkładów z 634 mln EUR w 2021 r. do 330 mln EUR w 2022 r. wynika ze spadku kosztów funduszy powierniczych w związku z zamknięciem obu funduszy powierniczych. Na koniec 2021 r. fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki i fundusz powierniczy „Bêkou" osiągnęły szczyt swojej działalności, ponieważ dotarły do końca okresu zawierania umów. Zamknięcie funduszy powierniczych,

które nastąpiło potem, doprowadziło do zmniejszenia liczby otwartych umów, a tym samym do zmniejszenia kosztów.

2.4. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY I NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI WYMIANY

Transakcje wymiany to transakcje, które polegają na tym, że jednostka otrzymuje aktywa lub usługi lub że zobowiązania jednostki zostają wygaszone, w zamian za co jednostka przekazuje bezpośrednio drugiej stronie mniej więcej taką samą wartość (przede wszystkim w postaci towarów, usług lub użytkowania aktywów). Transakcje inne niż transakcje wymiany to transakcje, które polegają na tym, że jednostka otrzymuje wartość od innej jednostki, nie przekazując w zamian bezpośrednio mniej więcej takiej samej wartości, albo przekazuje wartość innej jednostce, nie otrzymując w zamian bezpośrednio mniej więcej takiej samej wartości.

2.4.1. Długoterminowe należności z tytułu transakcji wymiany

Na dzień 31.12.2022 r. EFR posiada długoterminowe należności z tytułu transakcji wymiany na kwotę 7 mln EUR obejmujące głównie rozliczenia międzyokresowe czynne wynikające z kilku instrumentów finansowych.

2.4.2. Krótkoterminowe należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany i należności z tytułu transakcji wymiany

(mln EUR)

	Informa	31.12.2022	31.12.2021
Należności z tytułu transakcji innych niż	2.4.2.1	*15*	*26*
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.4.2.2	*12*	*9*
Ogółem		**27**	**35**

2.4.2.1. Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Państwa członkowskie	–	–	–	–	–	–
Klienci	–	*3*	*46*	*7*	*56*	*56*
Podmioty publiczne	–	*4*	*13*	*3*	*19*	*25*
Państwa trzecie	–	*1*	*4*	*2*	*7*	*6*
Odpis aktualizujący wartość	–	*(7)*	*(54)*	*(5)*	*(67)*	*(66)*
Rachunki wewnątrzgrupowe w instytucjach UE	–	–	–	–	–	*5*
Ogółem	**–**	**0**	**9**	**7**	**15**	**26**

2.4.2.2. Należności z tytułu transakcji wymiany

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Rozliczenia międzyokresowe czynne	-	-	-	*1*	*1*	-
Rachunki między EFR	*180*	*(369)*	*803*	*(612)*	*1*	-
Inne	–	–	–	*10*	*10*	*9*
Ogółem	**180**	**(369)**	**803**	**(602)**	**12**	**9**

W celu zapewnienia efektywności do 11. EFR przyporządkowano ogólną pulę środków finansowych obejmującą wszystkie EFR. W związku z tym operacje realizowane pomiędzy poszczególnymi EFR są rozliczane na rachunkach między EFR pomiędzy bilansami poszczególnych EFR.

Pozycja „Inne" obejmuje głównie należności wynikające z należności z tytułu instrumentów finansowych. Z kwoty 10 mln EUR innych należności kwota 4 mln EUR odnosi się do należności od Globalnego Funduszu Efektywności Energetycznej oraz Energii Odnawialnej (GEEREF), a kwota 5 mln EUR odnosi się do należności od Climate Investor One.

2.5. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY[4]

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty są instrumentami finansowymi wycenianymi w zamortyzowanym koszcie, które obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie lub w krótkim terminie (takie jak rachunki bieżące i rachunki oszczędnościowe) i inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Rachunki specjalne						
Banki centralne	*–*	*–*	*–*	*835*	*835*	*795*
	–	**–**	**–**	**835**	**835**	**795**
Rachunki bieżące						
Banki komercyjne	*–*	*–*	*–*	*161*	*161*	*165*
Środki pieniężne związane	*–*	*–*	*–*	*31*	*31*	*34*
	–	**–**	**–**	**192**	**192**	**199**
Ogółem	**–**	**–**	**–**	**1 027**	**1 027**	**994**

Zwiększenie środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o 34 mln EUR można wyjaśnić głównie zmniejszeniem płatności zrealizowanych w ciągu roku. Współgra to ze spadkiem kosztów (zob. informacja dodatkowa **3.4**) oraz zmniejszeniem się płatności zaliczkowych (zob. informacja dodatkowa **2.2**). W rzeczywistości w 2022 r. płatności netto w ramach EFR zmniejszyły się o 30 % i wyniosły 2 388 mln EUR.

Podobnie jak w latach ubiegłych celem ograniczenia ryzyka kontrahenta na rachunkach prowadzonych w bankach centralnych przechowywano więcej środków pieniężnych niż na rachunkach prowadzonych w bankach komercyjnych (zob. informacja dodatkowa **5.1**).

ZOBOWIĄZANIA

2.6. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

2.6.1. Rezerwy finansowe

Rezerwy te odpowiadają szacunkowym stratom kredytowym, które zostaną poniesione w związku z pożyczkami udzielonymi w ramach różnych instrumentów finansowych.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Rezerwy finansowe	*–*	*–*	*–*	*1*	*1*	*–*

Kwota 1 mln EUR odpowiada szacunkowej stracie w związku z gwarancją udzieloną w ramach następujących instrumentów finansowych: ElectriFI CW i ElectriFI CW II.

[4] Zgodnie z art. 53 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju środki pieniężne zostały ujęte w bilansie 11. EFR. Charakter różnych rachunków bankowych został opisany w rozdziale 5 – Zarządzanie ryzykiem finansowym.

2.6.2. Gwarancje finansowe

Rezerwy te odpowiadają szacunkowym stratom, które zostaną poniesione w związku z gwarancjami udzielonymi w ramach różnych instrumentów finansowych, w przypadku których podmioty, którym powierzono to zadanie, są upoważnione do udzielania gwarancji we własnym imieniu, ale z upoważnienia i na ryzyko EFR. Istnieją ograniczenia dotyczące ryzyka finansowego ponoszonego przez EFR w związku z gwarancjami i tworzone są rezerwy aktywów finansowych na pokrycie przyszłych uruchomień gwarancji.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	–	–	–	*1*	*1*	*1*

Kwota 1 mln EUR odpowiada szacunkowej stracie w związku z gwarancją w wysokości 11 mln EUR udzieloną w ramach instrumentu finansowego Euritz (zob. informacja dodatkowa **3.2.1**)

2.6.3. Inne zobowiązania finansowe

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę i deficyt	–	–	–	*2*	*2*	–

Kwota 2 mln EUR odnosi się w całości do zobowiązań z tytułu instrumentu finansowego ElectriFI CW II.

2.6.4. Zobowiązania z tytułu współfinansowania

Zobowiązania z tytułu współfinansowania odpowiadają środkom otrzymanym przez EFR w związku z umowami o współfinansowanie. EFR ma obowiązek wykorzystać te wkłady w celu świadczenia uzgodnionych usług na rzecz osób trzecich i zwrócić niewykorzystane środki stronom wnoszącym wkład. Okres wykorzystania kwot współfinansowania decyduje o tym, czy kwoty te wykazuje się jako krótkoterminowe czy długoterminowe.

Na koniec roku wszystkie zobowiązania z tytułu współfinansowania poddaje się indywidualnej ocenie – w rezultacie tej oceny wszystkie kwoty, które prawdopodobnie nie zostaną wykorzystane w ciągu kolejnych 12 miesięcy, uznaje się za zobowiązania długoterminowe. Kwoty bieżące wykazano w informacji dodatkowej **2.7.2**.

(mln EUR)

	8. EFR	9.	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Długoterminowe zobowiązania	–	–	–	*3*	*3*	*6*
Krótkoterminowe zobowiązania	–	–	*19*	*27*	*46*	*35*
Ogółem	**–**	**–**	**20**	**29**	**49**	**41**

2.7. ZOBOWIĄZANIA

Zobowiązania są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za towary lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane oraz, w przeciwieństwie do biernego rozliczenia międzyokresowego kosztów, zostały już zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą. Zobowiązania mogą dotyczyć zarówno transakcji wymiany (takich jak zakup towarów i usług), jak i transakcji innych niż transakcje wymiany

(np. zestawień poniesionych wydatków od beneficjentów dotacji, płatności zaliczkowych lub innych form finansowania przez UE).

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania krótkoterminowe	2.7.1	–	-	*17*	*213*	*230*	*263*
Zobowiązania różne	2.7.2	–	–	*17*	*178*	*196*	*238*
Ogółem		**–**	**–**	**34**	**391**	**426**	**501**

2.7.1. Zobowiązania krótkoterminowe

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10.	11.	31.12.2022	31.12.2021
Dostawcy	–	-	*3*	*61*	*63*	*72*
Państwa członkowskie	–	–	–	–	–	*3*
Państwa trzecie	–	–	–	*126*	*126*	*158*
Podmioty publiczne	–	-	*(1)*	*41*	*41*	*51*
Instytucje i agencje	–	-	–	–	–	*4*
Inne zobowiązania krótkoterminowe	–	-	*14*	*(15)*	–	*(25)*
Ogółem	**–**	**–**	**17**	**213**	**230**	**263**

Zobowiązania obejmują głównie zestawienia poniesionych wydatków otrzymane przez EFR w związku z dotacjami udzielonymi beneficjentom. Są one rejestrowane w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków i w pełnej wysokości zestawienia poniesionych wydatków. Po sprawdzeniu kwalifikowalności beneficjentom wypłaca się jedynie kwoty kwalifikowalne. Na koniec roku analizuje się nierozliczone zestawienia poniesionych wydatków, a szacunkowe kwoty kwalifikowalne związane z tymi zestawieniami ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Szacunkowe kwoty niekwalifikowalne wykazuje się w pozycji „Inne zobowiązania krótkoterminowe".

Zmniejszenie zobowiązań, w szczególności wobec dostawców i państw trzecich, wynika ze spadku liczby faktur, które nie zostały jeszcze zatwierdzone i zapłacone przed końcem roku. W pozycji zobowiązań wobec państw trzecich ujęto kwotę 60 mln EUR tytułem wsparcia budżetowego dla Etiopii, które jest zawieszone od listopada 2020 r. ze względu na sytuację w tym kraju.

2.7.2. Zobowiązania różne

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania z tytułu współfinansowania	2.6.4	–	–	*19*	*27*	*46*	*35*
Odroczone wpłaty na poczet kapitału	2.7.2.1	–	–	–	*147*	*147*	*199*
Inne zobowiązania różne		–	–	*(2)*	*4*	*2*	*4*
Ogółem		**–**	**–**	**17**	**178**	**196**	**238**

2.7.2.1. Odroczone wpłaty na poczet kapitału

Kwota 43 mln EUR odroczonych wpłat na poczet kapitału dotyczy zwrotu na rzecz państw członkowskich i Zjednoczonego Królestwa umorzonych lub niewykorzystanych środków z projektów w ramach 9. EFR (zob. informacja dodatkowa **2.9.1**). Państwa członkowskie zgodziły się, aby zwrot został skompensowany wkładami z 11. EFR podczas pierwszego wezwania do wniesienia wkładów w 2023 r.

Pozostała kwota 105 mln EUR odnosi się do pierwszej raty za 2023 r. wpłaconej z góry przez Zjednoczone Królestwo. Zgodnie z art. 152 umowy o wystąpieniu Zjednoczone Królestwo pozostaje stroną EFR do czasu zamknięcia 11. EFR i wszystkich wcześniejszych niezamkniętych EFR oraz wypełnia w tym względzie te same obowiązki co państwa członkowskie (zob. informacja dodatkowa **2.9.1**).

2.8. BIERNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW

Rozliczenia międzyokresowe są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za towary lub usługi, które zostały dostarczone/wykonane, ale w przeciwieństwie do zobowiązań nie zostały jeszcze zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą. Obliczanie rozliczeń międzyokresowych opiera się na otwartej kwocie zobowiązań budżetowych na koniec roku. Część oszacowanych biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, która odnosi się do wypłaconych płatności zaliczkowych, została ujęta jako zmniejszenie kwot płatności zaliczkowych.

Transakcje i zdarzenia ujmuje się w sprawozdaniu finansowym w okresie, do którego się one odnoszą. Na koniec roku, w przypadku gdy faktura została wystawiona, ale usługi lub dostawy towarów nie zostały jeszcze zrealizowane, przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje w kolejnym okresie obrachunkowym.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	–	*7*	*119*	*1 004*	*1 130*	*1 007*
Inne bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	–	–	–	*2*	*2*	*1*
Ogółem	**–**	**7**	**119**	**1 006**	**1 131**	**1 008**

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów obejmują szacunkowe koszty operacyjne w związku z istniejącymi lub zakończonymi umowami bez zatwierdzonych zestawień poniesionych wydatków, przy czym koszty kwalifikowalne poniesione przez beneficjentów oszacowano na podstawie najlepszych dostępnych informacji. Część oszacowanych biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, która odnosi się do wypłaconych płatności zaliczkowych, została ujęta jako zmniejszenie kwot płatności zaliczkowych (zob. informacja dodatkowa **2.2** powyżej).

Zwiększenie biernych rozliczeń międzyokresowych wynika głównie ze zwiększenia biernych rozliczeń międzyokresowych w ramach 11. EFR z 891 mln EUR w 2021 r. do 1 006 mln EUR w 2022 r. Wynika to z faktu, że na koniec 2022 r. było więcej trwających projektów, dla których nie wpłynęły jeszcze i nie zostały zatwierdzone zestawienia poniesionych wydatków, a zatem podstawowe koszty należało oszacować podczas procesu zamknięcia.

AKTYWA NETTO

2.9. KAPITAŁ

Państwa członkowskie należące do EFR wnoszą do funduszu wkłady na realizację programów EFR, jak określono w umowie wewnętrznej każdego EFR. Zgodnie z obowiązującą podstawą prawną wezwania do wniesienia kapitału, czyli wnioski o finansowanie na dany rok N, są przyjmowane decyzją Rady w roku N-1, a środki, które mają wpłynąć, są wyraźnie przypisywane do określonych przyszłych okresów.

Wkłady spełniają kryteria wkładów właścicieli (reguła rachunkowości UE nr 1) i dlatego w sprawozdaniu finansowym EFR traktowane są jako kapitał. Kapitał to całkowita kwota wkładów, które mają zostać przekazane przez państwa członkowskie należące do EFR. Ponieważ kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) odlicza się od całkowitego kapitału funduszu (zob. zestawienie zmian w aktywach netto), w bilansie wykazuje się jedynie kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

W związku z tym, że uzgodnione wkłady przypisuje się określonym okresom sprawozdawczym, a roszczenie prawne EFR wobec państw członkowskich EFR powstaje wyłącznie w tych okresach, wszelkie kwoty otrzymane z góry ujmuje się jako odroczone wpłaty na poczet kapitału w pozycji „Zobowiązania", a nie jako kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

2.9.1. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Kapitał	*12 164*	*10 507*	*20 960*	*29 367*	*72 998*
Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	*–*	*(15)*	*-*	*(10 340)*	*(10 355)*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) na 31.12.2021	**12 164**	**10 492**	**20 960**	**19 027**	**62 643**
Kapitał	*12 164*	*10 464*	*20 960*	*29 367*	*72 955*
Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	*–*	*(15)*	*-*	*(7 840)*	*(7 855)*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) na 31.12.2022	**12 164**	**10 450**	**20 960**	**21 527**	**65 100**

Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) stanowi kwoty niebędące jeszcze należnością od państw członkowskich. Kapitałem wniesionym (zgodnie z wezwaniem) są wkłady, których dotyczy wezwanie wystosowane przez EFR i które państwa członkowskie przekazują na rachunki zasobów finansowych (zob. poniżej **2.9.2.**).

Na mocy decyzji Rady (UE) 2022/2242 wkłady państw członkowskich określone w umowach wewnętrznych dotyczących ósmego i dziewiątego EFR zmniejszono odpowiednio o kwotę 43 mln EUR ze środków umorzonych w ramach 9. EFR. Zwroty wynikające z tego zmniejszenia zostały zbilansowane poprzez dodatkowe wezwania do wniesienia kapitału w ramach 11. EFR. W rzeczywistości zwrot ten zostanie wykorzystany na pierwszą ratę w 2023 r., co wyjaśnia 43 mln EUR kapitału odroczonego (zob. informacja dodatkowa **2.7.2.1**).

Zjednoczone Królestwo pozostaje stroną EFR do czasu zamknięcia wszystkich programów, zgodnie z art. 153 umowy o wystąpieniu, jednak jego udział w niewykorzystanych i umorzonych środkach z ósmego, dziewiątego i 10. EFR nie może zostać ponownie wykorzystany.

2.9.2. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) i kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) w podziale na państwa członkowskie i Zjednoczone Królestwo

(mln EUR)

Wkłady w ramach 11. EFR	%	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2021	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) w 2022 r.	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2022
Austria	*2,40*	*248*	*(60)*	*188*
Belgia	*3,25*	*336*	*(81)*	*255*
Bułgaria	*0,22*	*23*	*(5)*	*17*
Chorwacja	*0,23*	*23*	*(6)*	*18*
Cypr	*0,11*	*12*	*(3)*	*9*
Republika Czeska	*0,80*	*83*	*(20)*	*63*
Dania	*1,98*	*205*	*(50)*	*155*
Estonia	*0,09*	*9*	*(2)*	*7*
Finlandia	*1,51*	*156*	*(38)*	*118*
Francja	*17,81*	*1 842*	*(445)*	*1 397*
Niemcy	*20,58*	*2 128*	*(514)*	*1 614*
Grecja	*1,51*	*156*	*(38)*	*118*
Węgry	*0,61*	*64*	*(15)*	*48*
Irlandia	*0,94*	*97*	*(24)*	*74*
Włochy	*12,53*	*1 296*	*(313)*	*982*
Łotwa	*0,12*	*12*	*(3)*	*9*
Litwa	*0,18*	*19*	*(5)*	*14*
Luksemburg	*0,26*	*26*	*(6)*	*20*
Malta	*0,04*	*4*	*(1)*	*3*
Niderlandy	*4,78*	*494*	*(119)*	*375*
Polska	*2,01*	*208*	*(50)*	*157*
Portugalia	*1,20*	*124*	*(30)*	*94*
Rumunia	*0,72*	*74*	*(18)*	*56*
Słowacja	*0,38*	*39*	*(9)*	*29*
Słowenia	*0,22*	*23*	*(6)*	*18*
Hiszpania	*7,93*	*820*	*(198)*	*622*
Szwecja	*2,94*	*304*	*(73)*	*230*
Zjednoczone Królestwo	*14,68*	*1 518*	*(367)*	*1 151*
Ogółem	**100,00**	**10 340**	**(2 500)**	**7 840**

Ponieważ do opłacenia kapitału 8., 9. i 10. EFR wezwano w poprzednich latach i kapitał ten został wniesiony w całości, kwota 2 500 mln EUR, do której opłacenia wezwano w 2022 r., odnosi się w całości do 11. EFR.

2.9.3. Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Stan na 31.12.2020	**(2 512)**	**2 041**	**188**	**283**	**–**
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 10. EFR	–	*(23)*	*23*	–	–
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 11. EFR	–	–	*(110)*	*110*	–
Stan na 31.12.2021	**(2 512)**	**2 018**	**101**	**394**	**–**
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 10. EFR	*(1)*	*(8)*	*9*	–	–
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 11. EFR	–	–	*(148)*	*148*	–
Stan na 31.12.2022	**(2 513)**	**2 010**	**(38)**	**541**	**–**

Pozycja ta obejmuje środki przesunięte między aktywnymi EFR.

Po wejściu w życie umowy z Kotonu wszystkie środki niewykorzystane w ramach wcześniejszych aktywnych EFR po umorzeniu przesuwa się do ostatnio uruchomionego EFR. Środki przesunięte z innych EFR zwiększają środki funduszu docelowego, a zmniejszają środki funduszu pochodzenia. Środki przesunięte do rezerwy na wykonanie 10. i 11. EFR mogą zostać zaangażowane tylko na szczególnych warunkach określonych w umowie wewnętrznej.

3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDANIA Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

PRZYCHODY

(mln EUR)

	Informacja	2022	2021
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	3.1	*18*	*27*
Przychody z transakcji wymiany	3.2	*80*	*48*
Ogółem		**98**	**75**

3.1. PRZYCHODY Z TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany odnoszą się do transakcji, w przypadku których jednostka przekazująca zapewnia środki jednostce będącej odbiorcą, która w zamian nie przekazuje bezpośrednio zbliżonej wartości. Pozycja ta obejmuje głównie kwoty otrzymane od Komisji w ciągu roku oraz odzyskane koszty operacyjne.

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2022	2021
Odzyskanie wydatków		*-*	*(1)*	*9*	*10*	*17*	*8*
Przychody w związku ze współfinansowaniem	3.1.1	*–*	*–*	*(22)*	*18*	*(4)*	*19*
Ogółem		**–**	**(1)**	**(8)**	**28**	**18**	**27**

Wzrost przychodów z tytułu odzyskania wydatków można w dużej mierze wyjaśnić większą liczbą nakazów odzyskania środków wystawionych w 2022 r. w porównaniu z 2021 r.

Spadek przychodów w związku ze współfinansowaniem wynika ze zmniejszenia kosztu współfinansowania (zob. informacja dodatkowa **3.5**).

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany można przedstawić następująco w rozbiciu na sposoby zarządzania:

(mln EUR)

	2022	2021
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	*1*	*1*
Delegatury UE	*(3)*	*7*
	(2)	**8**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Państwa trzecie	*13*	*27*
Podmioty prawa publicznego	*(3)*	*(13)*
Organizacje międzynarodowe	*7*	*3*
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby	*3*	*2*
	20	**19**
Ogółem	**18**	**27**

3.1.1. Przychody w związku ze współfinansowaniem

Otrzymane wkłady na współfinansowanie spełniają kryteria przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany pod pewnymi warunkami i jako takie po ich otrzymaniu nie powinny mieć wypływu na

sprawozdanie z finansowych wyników działalności. Wkłady zalicza się do zobowiązań (zob. informacja dodatkowa **2.6.4** i **2.7.2**), dopóki nie zostaną spełnione warunki związane z przekazanymi środkami pieniężnymi, tj. dopóki nie zostaną poniesione koszty kwalifikowalne (zob. informacja dodatkowa **3.5**). Odpowiednią kwotę ujmuje się następnie w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany w związku ze współfinansowaniem. Wpływ na wynik ekonomiczny za rok jest zatem zerowy.

3.2. PRZYCHODY Z TRANSAKCJI WYMIANY

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2022	2021
Przychody finansowe	-	-	*2*	*1*	*3*	*(26)*
Pozostałe przychody	-	*3*	*8*	*66*	*77*	*74*
Ogółem	**–**	**3**	**10**	**67**	**80**	**48**

Kwota 3 mln EUR w pozycji „Przychody finansowe” obejmuje przede wszystkim odsetki naliczone od nieuregulowanych nakazów odzyskania środków oraz przychody finansowe z tytułu aktywów finansowych wykazywanych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (zob. informacja dodatkowa **2.1**).

Pozostałe przychody odnoszą się głównie do dodatnich różnic kursowych. Odpowiednie ujemne różnice kursowe księguje się w pozycji „Inne koszty” (zob. informacja dodatkowa **3.7**).

KOSZTY

Pozycja ta obejmuje koszty poniesione w związku z działalnością operacyjną.

3.3. KOSZTY PONIESIONE PRZEZ INNE PODMIOTY

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2022	2021
Koszty pomocy technicznej	–	–	–	*1*	*1*	–

Kwota 1 mln EUR obejmuje koszty pomocy technicznej poniesione przez kilka instrumentów finansowych.

3.4. INSTRUMENTY POMOCY

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2022	2021
Pomoc programowana	–	–	*41*	*1 266*	*1 307*	*1 244*
Wsparcie	–	*4*	–	–	*4*	*7*
Polityka sektorowa	–	–	–	–	*(0)*	*(5)*
Projekty w ramach AKP	–	–	*232*	*664*	*896*	*951*
Pomoc w sytuacjach	–	*1*	*21*	*96*	*118*	*6*
Inne programy pomocy	–	-	–	–	–	*(1)*
Wsparcie instytucjonalne	–	–	*1*	*5*	*6*	*14*
Wkłady do funduszy	–	–	–	*458*	*458*	*646*
Ogółem	**–**	**5**	**295**	**2 489**	**2 789**	**2 864**

Koszty operacyjne EFR obejmują różne instrumenty pomocy i przyjmują różne formy w zależności od sposobu wypłacania środków i zarządzania nimi.

W 2022 r. zmniejszenie kosztów operacyjnych o kwotę 74 mln EUR nastąpiło głównie w wyniku spadku kosztów w ramach 11. EFR (z 2 644 mln EUR w 2021 r. do 2 489 mln EUR w 2022 r.). Zmniejszenie to można w dużej mierze wyjaśnić zmniejszeniem wkładów do funduszy powierniczych (zob. informacja dodatkowa **2.3**). Pomimo to koszty związane z pomocą w sytuacjach nadzwyczajnych wzrosły o 112 mln EUR w następstwie decyzji Rady o ponownym wykorzystaniu środków z 10. i 11. EFR w celu

sfinansowania działań podejmowanych w związku z kryzysem bezpieczeństwa żywnościowego i wstrząsem gospodarczym w państwach AKP w wyniku prowadzonej przez Rosję wojny przeciwko Ukrainie. Doprowadziło to również do zwiększenia kosztów w ramach 10. EFR z 214 mln EUR w 2021 r. do 295 mln EUR w 2022 r. (zob. informacja dodatkowa **2.2**).

Zmiany kosztów w ramach 9. EFR są zgodne z cyklem działania EFR i wynikają również ze zmiany liczby otwartych umów. W 2022 r. w ramach 9. EFR i wcześniejszych EFR zakończono i zamknięto wiele umów, co sprawiło, że w ramach tych EFR poniesiono mniejsze koszty.

3.5. KOSZTY WSPÓŁFINANSOWANIA

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2022	2021
Współfinansowanie	–	–	*(22)*	*18*	*(4)*	*19*

Pozycja ta obejmuje koszty poniesione w związku ze współfinansowanymi projektami w 2022 r. Należy zwrócić uwagę, że poniesione koszty obejmują szacunkowe kwoty związane z zakończeniem księgowań (i w związku z tym odwróceniem zapisów dotyczących szacunkowych kwot odnoszących się do roku poprzedniego).

Ujemna kwota kosztów współfinansowania wynika głównie z odwrócenia zapisów księgowych na zakończenie poprzedniego roku. W 2021 r. szacowane koszty współfinansowania były wyższe niż w 2022 r.

W celu lepszego oszacowania kosztów w 2022 r. metodę przyporządkowywania kosztów do darczyńców w ramach współfinansowania ulepszono dzięki uwzględnieniu odzyskania kwot nienależnie wypłaconych. Doprowadziło to do zmniejszenia kosztów współfinansowania, które należy ująć.

Zgodnie z regułami rachunkowości dotyczącymi współfinansowania poniesione kwoty nie wywarły żadnego wpływu na wynik za rok, ponieważ ujęto je zarówno jako wydatki związane ze współfinansowaniem, jak i jako przychody związane ze współfinansowaniem (zob. również informacja dodatkowa **3.1.1**).

INSTRUMENTY POMOCY I KOSZTY WSPÓŁFINANSOWANIA WEDŁUG RODZAJU ZARZĄDZANIA

(mln EUR)

	2022	2021
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	*70*	*168*
Agencje wykonawcze UE	*6*	*4*
Fundusze powiernicze	*431*	*(515)*
Delegatury UE	*1 121*	*658*
	1 628	**315**
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	*39*	*113*
Organizacje międzynarodowe	*(544)*	*1 053*
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	*325*	*204*
Podmioty prawa publicznego	*99*	*212*
Państwa trzecie	*1 234*	*983*
Organy UE z partnerstwem publiczno-prywatnym	*4*	*3*
	1 157	**2 568**
Ogółem	**2 785**	**2 883**

3.6. KOSZTY FINANSOWE

(mln EUR)

	8. EFR	9.	10. EFR	11. EFR	2022	2021
Straty netto z tytułu utraty wartości pożyczek	–	*(2)*	*3*	*2*	*2*	*18*
Straty na aktywach i zobowiązaniach	–	–	–	*2*	*2*	*1*
Dotacja na opłaty	–	–	–	*1*	*1*	–
Straty z tytułu utraty wartości gwarancji	–	–	–	*1*	*1*	–
Ogółem	-	**(2)**	**3**	**4**	**6**	**20**

Na 31 grudnia 2022 r. niezrealizowana strata netto z tytułu utraty wartości odnosząca się do gwarancji finansowej wyniosła 1 mln EUR.

Koszty finansowe w wysokości 2 mln EUR dotyczące aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt dotyczą głównie różnic kursowych, odsetek i zmian wartości godziwej, w szczególności w odniesieniu do instrumentów finansowych ABC FUND oraz Boost AFRICA.

Kwota w wysokości 1 mln EUR w pozycji „Dotacja na opłaty" odnosi się do kosztów poniesionych w ramach instrumentu finansowego Kulima.

Ujemna kwota w ramach 9. EFR w pozycji „Straty netto z tytułu utraty wartości pożyczek i należności" wynika głównie z odwrócenia zapisów księgowych na zakończenie poprzedniego roku. W 2022 r. szacowane koszty związane z nieściągalnymi należnościami wynikającymi z przeterminowanych nakazów odzyskania środków (ponad 2 lata), upadłości i umorzeń były wyższe niż w 2021 r.

3.7. INNE KOSZTY

W pozycji tej ujęto koszty o charakterze administracyjnym, takie jak zewnętrzne usługi nieinformatyczne, koszty leasingu operacyjnego, komunikacja i publikacje, koszty szkoleń itp.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2022	2021
Koszty administracyjne i informatyczne	–	–	–	*56*	*56*	*98*
Poniesione straty na należnościach z tytułu dostaw i usług	–	*2*	*1*	*1*	*4*	*7*
Ujemne różnice kursowe	–	*3*	*7*	*50*	*60*	*41*
Ogółem	**–**	**5**	**8**	**107**	**119**	**145**

Pozycja „Koszty administracyjne i informatyczne" obejmuje kwoty wynikające z wewnętrznej umowy EFR z Komisją na pokrycie wydatków administracyjnych poniesionych przez siedzibę główną i delegatury w związku z zarządzaniem programami EFR. Tak zwane „wydatki na wsparcie" odnoszą się głównie do wydatków na przygotowanie, działania następcze, monitorowanie i ocenę projektów, a także wydatków na sieci komputerowe, pomoc techniczną, zarządzanie finansowe i prognozowanie itp.

Zmniejszenie kwoty ujętej w tej pozycji wynika głównie ze zmniejszenia kosztów administracyjnych i informatycznych z 98 mln EUR w 2021 r. do 56 mln EUR w 2022 r.

Wzrost różnic kursowych wynika głównie ze zwiększenia niezrealizowanych strat z tytułu przeszacowania stanu sald posiadanych w walutach na 31 grudnia 2022 r.

4. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ INNE ISTOTNE POZYCJE

4.1. AKTYWA WARUNKOWE

Aktywa warunkowe to ewentualne aktywa, które powstają na skutek przeszłych zdarzeń, a których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej liczby niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10.	11.	31.12.2022	31.12.2021
Gwarancje dotyczące płatności	–	–	*2*	-	*37*	*44*
Gwarancje wykonania	–	–	–	-	*1*	*11*
Gwarancje kwot zatrzymanych	–	–	–	-	–	*9*
Ogółem	**–**	**–**	**2**	**–**	**38**	**63**

Gwarancji dotyczących płatności zaliczkowych wymaga się w niektórych przypadkach od beneficjentów innych niż państwa członkowskie przy wypłacie zaliczek.

Gwarancji wykonania wymaga się w celu zapewnienia, aby beneficjenci finansowania w ramach EFR wywiązali się ze swych zobowiązań przewidzianych w umowach zawartych z EFR.

Gwarancje kwot zatrzymanych odnoszą się wyłącznie do umów na roboty budowlane. Zazwyczaj zatrzymuje się 10 % płatności okresowych na rzecz beneficjentów, aby zapewnić wypełnienie zobowiązań przez wykonawców. Kwoty zatrzymane wykazuje się jako zobowiązania. Z zastrzeżeniem akceptacji instytucji zamawiającej wykonawca może zamiast tego dostarczyć gwarancję kwot zatrzymanych, która zastępuje zatrzymane kwoty płatności okresowych. Te otrzymane gwarancje wykazuje się jako składnik aktywów warunkowych.

W przypadku umów zarządzanych w ramach zarządzania pośredniego gwarancje należą do instytucji zamawiających innych niż EFR i nie są w związku z tym wykazywane przez EFR.

4.2. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

Zobowiązania warunkowe to ewentualne obowiązki, które powstają na skutek przeszłych zdarzeń, a których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej liczby niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki, lub obecne obowiązki wynikające z przeszłych zdarzeń, w przypadku których wypływ środków nie jest prawdopodobny lub nie można wycenić kwoty w wiarygodny sposób.

4.2.1. Udzielone gwarancje

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Udzielone gwarancje	–	–	–	*(25)*	*(25)*	*(7)*

Powyższa tabela przedstawia zakres ekspozycji EFR na ewentualne przyszłe płatności związane z gwarancjami udzielonymi grupie EBI lub innym instytucjom finansowym. Kwoty wykazuje się po potrąceniu rezerw finansowych lub zobowiązań finansowych ujętych dla tych programów.

Kwota 25 mln EUR obejmuje gwarancje w ramach następujących instrumentów finansowych: 11 mln EUR w ramach instrumentu finansowego EURITZ, 10 mln EUR w ramach KULIMA FUND i pozostałe 4 mln EUR w ramach instrumentu na rzecz łańcucha wartości w rolnictwie ZAMBIA.

4.2.2. Zobowiązania warunkowe w związku ze sprawami sądowymi

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Sprawy sądowe w toku	–	–	*(11)*	*(7)*	*(18)*	–

W 2022 r. przeciwko Komisji Europejskiej wszczęto 3 nowe sprawy sądowe.

W tej pozycji 11 mln EUR są to zobowiązania warunkowe w związku z dwoma skargami w ramach EFR, które oczekują na wyznaczenie daty rozprawy lub orzeczenie wyznaczonego arbitra.

Kwota 7 mln EUR odnosi się do skarg o odszkodowanie, które są obecnie wnoszone i które oczekują na wyznaczenie daty rozprawy lub orzeczenie sądu w Brukseli.

4.3. INNE ISTOTNE POZYCJE

4.3.1. Zobowiązania pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty

Poniższa kwota stanowi budżetowe zobowiązania pozostające do spłaty (RAL)) pomniejszone o powiązane kwoty, które ujęto w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako koszty. Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty (RAL) to kwota zobowiązań, w przypadku których nie dokonano jeszcze płatności lub umorzenia. Jest to normalną konsekwencją istnienia programów wieloletnich.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty	–	*16*	*349*	*4 487*	*4 853*	*6 355*

Spadek zobowiązań pozostających do spłaty współgra ze zmniejszeniem się zobowiązań budżetowych pozostających do spłaty, które sięgnęły 6 459 mln EUR (w 2021 r.: 7 993 mln EUR); było ono spowodowane mniejszą liczbą zobowiązań indywidualnych podpisanych w ciągu roku.

5. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Poniższe pozycje dotyczące zarządzania ryzykiem finansowym EFR odnoszą się do operacji skarbcowych przeprowadzanych przez Komisję w imieniu EFR w celu wykorzystania jego zasobów.

5.1. POLITYKA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZABEZPIECZAJĄCA

Zasady zarządzania operacjami skarbcowymi zostały określone w rozporządzeniu finansowym mającym zastosowanie do 11. EFR oraz w umowie wewnętrznej.

Na mocy wspomnianego rozporządzenia obowiązują następujące zasady główne:

a) *Swoje wkłady na EFR państwa członkowskie wpłacają na specjalne rachunki bankowe otwarte w banku centralnym każdego państwa członkowskiego lub wyznaczonej przez nie instytucji finansowej. Wkłady pozostają na tych rachunkach specjalnych do momentu, gdy konieczne jest dokonanie płatności przez EFR,*

b) *Wkłady na EFR są wpłacane przez państwa członkowskie w euro, natomiast płatności EFR są denominowane w euro i w innych walutach,*

c) *Nie można przekraczać stanu rachunków bankowych otwartych przez Komisję w imieniu EFR.*

Oprócz rachunków specjalnych Komisja otwiera w imieniu EFR inne rachunki w instytucjach finansowych (bankach centralnych i bankach komercyjnych) w celu dokonywania płatności i otrzymywania wpływów innych niż wkłady państw członkowskich do budżetu.

Operacje finansowe i płatnicze są w dużej mierze zautomatyzowane i opierają się na nowoczesnych systemach informatycznych. Aby zagwarantować bezpieczeństwo systemu oraz zapewnić rozdział obowiązków zgodnie z przepisami rozporządzenia finansowego, standardami kontroli wewnętrznej Komisji i zasadami audytu, stosuje się określone procedury.

Zarządzanie operacjami skarbcowymi i płatniczymi regulują pisemne wytyczne i procedury, które mają na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego i finansowego oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu kontroli. Wspomniane wytyczne i procedury odnoszą się do różnych obszarów działań, a ich przestrzeganie jest regularnie sprawdzane.

5.2. RYZYKO WALUTOWE

Ekspozycja EFR na ryzyko walutowe na koniec roku – pozycja netto

(mln EUR)

	31.12.2022				31.12.2021		
	USD	EUR	Inne	Ogółem	USD	EUR	Ogółem
Aktywa finansowe							
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	–	6		*6*	–	–	–
*Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt**	14	42	9	*65*	8	30	*39*
*Należności***	*6*	*4*	–	*10*	–	*8*	*8*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*7*	*1 015*	*5*	*1 027*	*3*	*991*	*994*
	27	**1 067**	**14**	**1 108**	**11**	**1 029**	**1 040**
Zobowiązania finansowe							
Zobowiązania z tytułu gwarancji finansowych	–	*3*	–	*3*	–	–	–
	–	**3**	**–**	**3**	**–**	**–**	**–**
Ogółem	**27**	**1 069**	**14**	**1 110**	**11**	**1 029**	**1 040**

* Przeklasyfikowanie aktywów finansowych od 2021 r. (w ramach zmienionej reguły rachunkowości UE nr 11)

** Od 2021 r. należności nie obejmują rozliczeń międzyokresowych czynnych i biernych (brak ryzyka walutowego), a kwoty należne nie są wykazywane (nie wchodzą w zakres zmienionej reguły rachunkowości UE nr 11)

*** Począwszy od 2021 r. nie wykazuje się już zobowiązań, ponieważ nie narażają one EFR na znaczące ryzyko walutowe (jako że zdecydowana większość zobowiązań jest wyrażona w EUR)

Wszystkie wkłady są deponowane w euro; inne waluty kupuje się jedynie wówczas, gdy są konieczne w celu realizacji płatności. W związku z tym operacje skarbcowe EFR nie są narażone na ryzyko walutowe.

5.3. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

EFR nie zaciąga pożyczek pieniężnych, w związku z czym nie jest narażony na ryzyko stopy procentowej.

Uzyskuje jednak odsetki od kwot zdeponowanych na różnych rachunkach bankowych. Komisja wprowadziła więc w imieniu EFR środki mające na celu zagwarantowanie, że uzyskiwane regularnie odsetki będą odzwierciedlały rynkowe stopy procentowe oraz ich ewentualne wahania.

Wkłady do budżetu EFR są przekazywane przez każde państwo członkowskie na specjalny rachunek otwarty w wyznaczonej przez nie instytucji finansowej. Ze względu na to, że odsetki generowane na niektórych z tych rachunków mogą mieć obecnie wartość ujemną, stosowane są odpowiednie procedury zarządzania środkami pieniężnymi w celu zminimalizowania sald utrzymywanych na takich rachunkach. Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2016/888 koszty ujemnych odsetek na tych rachunkach ponosi dane państwo członkowskie.

Salda jednodniowych depozytów składanych na rachunkach w bankach komercyjnych generują dochody z tytułu odsetek codziennie. Oprocentowanie sald na takich rachunkach opiera się na zmiennych stopach rynkowych, do których zastosowanie ma marża umowna (dodatnia lub ujemna). W przypadku większości rachunków obliczanie odsetek jest powiązane z rynkową referencyjną stopą procentową i jest korygowane o wszelkie wahania tej stopy. W związku z tym nie zachodzi ryzyko, że odsetki od sald EFR mogłyby być naliczane według stopy niższej niż stopy rynkowe.

5.4. RYZYKO KREDYTOWE (RYZYKO KONTRAHENTA)

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe:
W przypadku aktywów finansowych wykazane kwoty są wartościami bilansowymi netto i stanowią ekspozycję EFR na ryzyko kredytowe na koniec okresu sprawozdawczego.

(mln EUR)

	31.12.2022	31.12.2021
Aktywa finansowe		
Pożyczki	*6*	*1*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*1 027*	*994*
*Należności z tytułu transakcji wymiany**	*11*	*8*
Udzielone gwarancje		–
Umowy gwarancji finansowej	*12*	*8*
Ogółem na 31.12.2022	**1 056**	**1 011**

** Z wyłączeniem rozliczeń międzyokresowych czynnych*

Kredytowe instrumenty finansowe: jakość kredytowa

(mln EUR)

	31.12.2022				
	Etap 1	Etap 2	Etap 3	POCI	Ogółem
Rating kredytowy					
Rating najwyższy i wysoki	–	–	–	–	–
Rating średnio-wysoki	–	–	–	–	–
Rating średnio-niski	–	–	–	–	–
Rating nieinwestycyjny i niewykonania zobowiązania	*7*	–	–	–	*7*
Wartość bilansowa brutto	**7**	**–**	**–**	**–**	**7**
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	*1*	–	–	–	1

Wartość bilansowa netto	**6**	**–**	**–**	**–**	**6**

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty: jakość kredytowa

(mln EUR)

	31.12.2022	31.12.2021
Rating kredytowy		
Rating najwyższy i wysoki	*724*	*751*
Rating średnio-wysoki	*299*	*241*
Rating średnio-niski	*4*	*2*
Rating nieinwestycyjny i niewykonania zobowiązania	*–*	*–*
Wartość bilansowa brutto	**1 027**	**994**
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	*-*	*-*
Wartość bilansowa netto	**1 027**	**994**

Należności: jakość kredytowa

(mln EUR)

	31.12.2022					
	Nieprzeterminowane	Przeterminowane 0–30 dni	Przeterminowane 31–90 dni	Przeterminowane 91 dni–1 rok	Przeterminowane > 1 rok	Ogółem
Wartość bilansowa brutto	11	–	–	–	–	*11*
Pomniejszenie o odpis na oczekiwane straty kredytowe	–	–	–	–	–	–
Wartość bilansowa netto	**11**	**–**	**–**	**–**	**–**	*11*

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt: jakość kredytowa

W 2022 r. aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt ujęte w niniejszym sprawozdaniu finansowym dotyczą inwestycji kapitałowych, które nie są narażone na ryzyko kredytowe (zob. informacja dodatkowa **2.1**).

5.5. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Analiza zobowiązań finansowych stosownie do okresu pozostałego do umownego terminu wymagalności

Zobowiązania finansowe ujęte w tej pozycji wykazuje się według wartości bilansowych zawartych w bilansie.

(mln EUR)

	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	Ogółem
Zobowiązania finansowe	*426*	*5*	*–*	*430*
Zobowiązania finansowe	*501*	*6*	*–*	*508*

Dzięki zasadom budżetowym stosowanym w odniesieniu do EFR stan ogółu środków pieniężnych w okresie budżetowym jest zawsze wystarczający w celu realizacji płatności. Wkład państw członkowskich ogółem jest bowiem równy łącznej kwocie środków na płatności na dany okres budżetowy.
Wkłady państw członkowskich do EFR są jednak wnoszone w trzech ratach rocznie, natomiast płatności charakteryzuje sezonowość.

Aby zagwarantować stan zasobów finansowych zawsze wystarczający na zrealizowanie płatności, których należy dokonać w danym miesiącu, między działem Komisji odpowiedzialnym za zarządzanie zasobami

finansowymi a odnośnymi departamentami odpowiedzialnymi za wydatki ma miejsce regularna wymiana informacji dotyczących sytuacji w zakresie zasobów finansowych.

Ponadto w zakresie operacji finansowych EFR zautomatyzowane narzędzia zarządzania środkami pieniężnymi zapewniają każdego dnia odpowiednią płynność na każdym z rachunków bankowych EFR.

6. UJAWNIENIE INFORMACJI NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH

Podmioty powiązane z EFR to fundusz powierniczy Bêkou, fundusz powierniczy UE dla Afryki i Komisja Europejska. Transakcje między tymi jednostkami stanowią część normalnych operacji EFR i jako takie – zgodnie z regułami rachunkowości UE – nie są objęte szczególnymi obowiązkami informacyjnymi.

Ponieważ Komisja zarządza EFR, nie ma on osobnego kierownictwa. Świadczenia przysługujące kadrze kierowniczej UE najwyższego szczebla, w tym Komisji, wykazano w skonsolidowanym sprawozdaniu rocznym Unii Europejskiej w pozycji 7.2 „Świadczenia przysługujące kadrze kierowniczej najwyższego szczebla”.

7. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM

Na dzień przekazania niniejszego sprawozdania finansowego księgowy EFR nie wiedział ani nie został powiadomiony o żadnych istotnych zdarzeniach, które wymagałyby zamieszczenia odrębnych informacji w niniejszej sekcji. Roczne sprawozdanie finansowe i powiązane informacje dodatkowe opracowano, wykorzystując najnowsze dostępne informacje, co znalazło swoje odzwierciedlenie powyżej.

8. UZGODNIENIE WYNIKU EKONOMICZNEGO Z WYNIKIEM BUDŻETU

Wynik ekonomiczny za dany rok oblicza się w oparciu o zasadę rachunkowości memoriałowej. Wynik budżetu oblicza się natomiast zgodnie z metodą kasową. Ponieważ oba wspomniane wyniki bazują na tych samych operacjach leżących u podstaw rozliczeń, ich uzgodnienie stanowi przydatny rodzaj kontroli. W poniższej tabeli przedstawiono to uzgodnienie, z wyróżnieniem istotnych dla uzgodnienia kwot w podziale na pozycje przychodów i kosztów. Informacje dodatkowe do tabeli zawierają bardziej szczegółowe dane na temat charakteru kluczowych pozycji uzgadnianych

(mln EUR)

	2022	2021
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	**(2 813)**	**(2 974)**
Przychody		
Należności niemające wpływu na wynik budżetu	*(5)*	–
Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze niepobrane	*(3)*	(6)
Należności ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku	*19*	20
Wynik netto zaliczkowania	*37*	13
Naliczone przychody (netto)	*(82)*	(69)
Inne	–	–
Koszty		
Dotychczas niepokryte koszty za rok bieżący	*16*	*111*
Koszty z lat ubiegłych pokryte w roku bieżącym	*(408)*	*(741)*
Wynik netto zaliczkowania	*244*	*(295)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (netto)	*607*	*539*
WYNIK BUDŻETU ZA ROK	**(2 387)**	**(3 401)**

8.1. POZYCJE UZGADNIANE – PRZYCHODY

Faktyczne przychody budżetowe za dany rok budżetowy odpowiadają przychodom pobranym z tytułu należności ustalonych w ciągu tego roku oraz kwotom otrzymanym z tytułu należności ustalonych w latach ubiegłych.

Należności niemające wpływu na wynik budżetu są ujmowane w wyniku ekonomicznym, ale z perspektywy budżetowej nie mogą one być traktowane jako przychody, gdyż zainkasowana kwota jest przenoszona do rezerw i nie może zostać ponownie przydzielona bez decyzji Rady.

Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze nie pobrane, odlicza się od wyniku ekonomicznego na użytek uzgodnienia, jako że nie są one częścią przychodów budżetowych. Z kolei **należności ustalone w latach ubiegłych i pobrane w roku bieżącym** dolicza się na użytek uzgodnienia do wyniku ekonomicznego.

Linia dotycząca **wyniku netto zaliczkowania** odnosi się do rozliczania płatności zaliczkowych za pomocą kwot odzyskanych od beneficjentów. Te wpływy gotówkowe stanowią przychody budżetowe, ale nie wywierają wpływu na wynik ekonomiczny, dlatego też należy zsumować je do celów uzgodnienia.

Naliczone przychody netto składają się głównie z rozliczeń międzyokresowych dokonanych na potrzeby zamknięcia księgowań na koniec danego roku. Uwzględnia się jedynie wynik netto, tj. naliczone przychody za bieżący rok pomniejszone o wpływy z tytułu naliczonych przychodów za poprzedni rok.

8.2. POZYCJE UZGADNIANE – KOSZTY

Dotychczas niepokryte koszty za rok bieżący należy zsumować do celów uzgodnienia, jako że są one częścią wyniku ekonomicznego, ale nie należą do kosztów budżetowych. Natomiast **koszty z lat ubiegłych pokryte w roku bieżącym** muszą zostać odjęte od wyniku ekonomicznego do celów uzgodnienia, ponieważ są one częścią kosztów budżetowych z bieżącego roku, ale albo nie mają wpływu na wynik ekonomiczny, albo wiążą się ze zmniejszeniem kosztów w przypadku korekt.

Wpływy gotówkowe z tytułu **anulowanych płatności** nie mają wpływu na wynik ekonomiczny, ale mają wpływ na wynik budżetu.

Wynik netto zaliczkowania obejmuje nowe kwoty zaliczkowania wypłacone w roku bieżącym (ujęte jako koszty budżetowe tego roku) i rozliczenie płatności zaliczkowych wypłaconych w bieżącym roku lub we wcześniejszych latach przez zatwierdzenie kosztów kwalifikowalnych. Te ostatnie stanowią koszt zgodnie z zasadą rachunkowości memoriałowej, jednak koszt ten nie jest ujmowany na kontach budżetowych, jako że płatność początkowych zaliczek została już uwzględniona jako koszt budżetowy w momencie jej dokonania.

Na **bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów netto** składają się głównie rozliczenia międzyokresowe dokonane na użytek zamknięcia księgowań na koniec danego roku, tj. koszty kwalifikowalne, które zostały poniesione przez beneficjentów środków EFR i jeszcze nie zostały zgłoszone EFR. Uwzględnia się jedynie wynik netto, tj. bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów za bieżący rok pomniejszone o pokryte koszty za poprzedni rok.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2022 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do tys. EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

INFORMACJE WSTĘPNE

Informacje ogólne na temat funduszy powierniczych Unii

Utworzenie

Zgodnie z art. 234 i 235 rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe UE)[5] i art. 35 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju[6] Komisja Europejska jest upoważniona do tworzenia na potrzeby działań zewnętrznych funduszy powierniczych Unii („fundusze powiernicze Unii"). Unijne fundusze powiernicze tworzy się na podstawie umowy zawieranej z innymi darczyńcami na potrzeby działań w sytuacjach nadzwyczajnych i pokryzysowych niezbędnych do reagowania na kryzys lub na potrzeby działań tematycznych.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia Komisja Europejska na podstawie decyzji podjętej po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Radą lub po jej zatwierdzeniu przez te organy. Decyzja ta obejmuje umowę ustanawiającą zawieraną z innymi darczyńcami.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia się i wdraża wyłącznie z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

- istnieje wartość dodana interwencji Unii: cele unijnych funduszy powierniczych, w szczególności ze względu na ich skalę lub potencjalne skutki, można osiągnąć lepiej na szczeblu unijnym niż na szczeblu krajowym, a wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych nie wystarczyłoby do osiągnięcia celów polityki Unii;
- unijne fundusze powiernicze zapewniają wyraźną widoczność działań politycznych Unii oraz korzyści w zarządzaniu oraz umożliwiają lepsze kontrolowanie przez Unię ryzyk i wypłacania wkładów Unii i innych darczyńców;
- unijne fundusze powiernicze nie powielają innych istniejących kanałów finansowania lub podobnych instrumentów, nie wnosząc żadnej dodatkowości;
- cele unijnych funduszy powierniczych są spójne z celami unijnych instrumentów lub pozycji w budżecie, z których te fundusze są finansowane.

Istniejące fundusze powiernicze UE

Dotychczas Komisja utworzyła cztery fundusze powiernicze UE:

- fundusz powierniczy „Bêkou", którego celem jest wsparcie wszystkich aspektów wyjścia Republiki Środkowoafrykańskiej z kryzysu i działań służących odbudowie tego kraju. Ustanowiono go dnia 15 lipca 2014 r.;
- fundusz powierniczy UE „Madad", regionalny fundusz powierniczy Unii Europejskiej w odpowiedzi na kryzys w Syrii. Ustanowiono go dnia 15 grudnia 2014 r.;
- fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki – kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i wysiedleń w Afryce. Ustanowiono go dnia 12 listopada 2015 r.;
- fundusz powierniczy UE dla Kolumbii, który wspiera wdrażanie porozumienia pokojowego w procesie wstępnej odbudowy i stabilizacji po zakończeniu konfliktu. Ustanowiono go dnia 12 grudnia 2016 r.

Misja

Fundusz powierniczy „Bêkou" został utworzony w celu wspierania stabilizacji i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej. Jego głównym celem, jak określono w umowie założycielskiej, jest „zapewnienie spójnej, ukierunkowanej pomocy na rzecz odporności słabszych grup społecznych oraz wsparcia dla

[5] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.

[6] Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylającego rozporządzenie (UE) 2015/323.

wszystkich aspektów wyjścia z kryzysu i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej, koordynacja działań w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej oraz pomoc krajom sąsiadującym w radzeniu sobie ze skutkami kryzysu".

Główne działania operacyjne

Unijny fundusz powierniczy łączy zasoby pochodzące od różnych darczyńców w celu finansowania programów na podstawie uzgodnionych celów. Od czasu swojego powstania w lipcu 2014 r. w ramach funduszu powierniczego „Bêkou" przyjęto 22 programy i dotarto do ponad 2,5 mln beneficjentów. Wspomniane programy służą udzieleniu Republice Środkowoafrykańskiej i jej mieszkańcom pomocy w następstwie kryzysu z 2013 r. Ściślej rzecz biorąc, celem funduszu powierniczego „Bêkou" jest zapewnienie dostępu do podstawowych usług (głównie zdrowia, wody i infrastruktury sanitarnej), wspieranie ożywienia gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, a także promowanie spójności społecznej i pojednania.

Zarządzanie

Komisja Europejska zarządza funduszem powierniczym EUTF Bêkou oraz pełni również funkcję sekretariatu dwóch organów zarządzających – zarządu i komitetu operacyjnego. Zarząd i komitet operacyjny funduszu powierniczego „Bêkou" składają się z przedstawicieli darczyńców, Komisji, Parlamentu Europejskiego, przedstawicieli władz Republiki Środkowoafrykańskiej i obserwatorów. Zasady dotyczące składu zarządu i jego przepisy wewnętrzne określone są w umowie ustanawiającej unijny fundusz powierniczy.

Głównym zadaniem zarządu jest ustalanie i weryfikacja ogólnej strategii funduszu powierniczego. Komitet operacyjny jest odpowiedzialny za wybór działań finansowanych przez fundusz i nadzoruje ich realizację. Komitet zatwierdza również roczne sprawozdanie finansowe i sprawozdanie roczne dotyczące działań finansowanych przez fundusz powierniczy.

Źródła finansowania

Fundusz powierniczy „Bêkou" jest finansowany z wkładów darczyńców.

Roczne sprawozdanie finansowe

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Ramy prawne i terminy sporządzania rocznego sprawozdania finansowego określa „Umowa ustanawiająca fundusz powierniczy Unii na rzecz Republiki Środkowoafrykańskiej, unijny fundusz powierniczy »Bêkou«, oraz jej regulamin wewnętrzny" („umowa założycielska"). Zgodnie z tą umową założycielską sprawozdanie finansowe sporządza księgowy Komisji zgodnie z przyjętymi przez regułami rachunkowości (reguły rachunkowości UE) opartymi na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP).

Księgowy

Księgowy Komisji pełni funkcję księgowego unijnych funduszy powierniczych. Księgowy odpowiada za ustanowienie praktyk księgowych oraz planu kont wspólnych dla wszystkich unijnych funduszy powierniczych. Audytor wewnętrzny Komisji, OLAF oraz Trybunał Obrachunkowy wykonują w odniesieniu do unijnego funduszu powierniczego te same uprawnienia co w odniesieniu do innych działań realizowanych przez Komisję. Każdego roku unijne fundusze powiernicze poddawane są również niezależnemu audytowi zewnętrznemu.

Struktura rocznego sprawozdania finansowego

Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia i składa się ze sprawozdania finansowego oraz sprawozdań z wykonania budżetu. Podczas gdy sprawozdanie finansowe i informacje dodatkowe sporządza się zgodnie z rachunkowością memoriałową, sprawozdania z wykonania budżetu opierają się głównie na przepływach pieniężnych.

Proces od wstępnego sprawozdania finansowego do udzielenia absolutorium

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedmiotem niezależnego badania przez audytora zewnętrznego. Księgowy sporządza wstępne roczne sprawozdanie finansowe, które przekazuje do dnia 15 lutego

następnego roku komitetowi operacyjnemu, który z kolei przekazuje je firmie audytorskiej wybranej przez jednostkę w drodze procedury przetargowej. Po przeprowadzeniu audytu księgowy przygotowuje ostateczne roczne sprawozdanie finansowe i przedkłada je komitetowi operacyjnemu do zatwierdzenia (art. 8.3.4 lit. c)).

Roczne sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego „Bêkou" jest uwzględnione w rocznym sprawozdaniu finansowym Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Najważniejsze wydarzenia operacyjne

Osiągnięcia w danym roku

W lipcu 2014 r. UE uruchomiła swój pierwszy w historii fundusz powierniczy (EUTF), nazwany „Bêkou" (co oznacza „nadzieję" w języku Sango), aby udzielić Republice Środkowoafrykańskiej i jej ludności pomocy w następstwie kryzysu z 2013 r. Celem funduszu powierniczego „Bêkou" jest zapewnienie dostępu do podstawowych usług (głównie służby zdrowia, wody i infrastruktury sanitarnej), wspieranie rozwoju obszarów wiejskich i ożywienia gospodarczego, a także promowanie pojednania. Od czasu swojego powstania fundusz powierniczy „Bêkou" sfinansował 22 programy i dotarł do ponad połowy populacji kraju.

W 2022 r. sytuacja w zakresie bezpieczeństwa w Republice Środkowoafrykańskiej była nadal napięta, chociaż w porównaniu z 2021 r. zmalała intensywność działań zbrojnych. W dalszym ciągu rozpowszechniano dezinformację i nawoływanie do nienawiści. Obecność i działalność w tym państwie grupy Wagnera nadal wzbudza zaniepokojenie UE – od grudnia 2021 r. grupa ta jest objęta unijnymi środkami ograniczającymi. Ponadto w kontekście zwiększenia liczby ugrupowań zbrojnych i bojówek proces pokojowy w Republice Środkowoafrykańskiej utknął w martwym punkcie pomimo zorganizowanego w marcu „Dialogu Republikańskiego". Rok 2022 charakteryzował się również nasileniem napięć politycznych w związku z proponowaną przez prezydenta Touadérę zmianą konstytucji, co pozwoliłoby mu ubiegać się o trzecią kadencję. Z perspektywy społeczno-gospodarczej w 2022 r. gwałtownie rosły ceny artykułów podstawowych, a od czerwca państwo borykało się z poważnym kryzysem paliwowym, który wiązał się ze znaczącymi niedoborami. Na rosnące ceny żywności i energii elektrycznej w Republice Środkowoafrykańskiej, podobnie jak na całym kontynencie, wpływ mają skutki wojny w Ukrainie, przez co wzrost tych cen jeszcze bardziej się nasila. Sytuacja budżetowa państwa jest krytyczna, obawy budzi również przyjęcie przez rząd kryptowaluty jako prawnego środka płatniczego. Według Biura Narodów Zjednoczonych ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej (OCHA) w 2022 r. w tej niezwykle niestabilnej sytuacji około 3,1 mln ludzi, tj. 63 % ludności Republiki Środkowoafrykańskiej, pilnie potrzebowało pomocy humanitarnej.

Dostęp pomocy humanitarnej nadal napotyka poważne przeszkody, w szczególności ze względu na brak bezpieczeństwa, ograniczenia w przemieszczaniu się po kraju, ograniczenia fizyczne związane ze środowiskiem (jakość dróg, powodzie itp.) oraz przemoc stosowaną wobec pracowników humanitarnych. W ciągu pierwszych sześciu miesięcy roku dostęp ten nieznacznie się poprawił, głównie dzięki zniesieniu niektórych ograniczeń administracyjnych dotyczących wjazdu do kraju po złagodzeniu środków wprowadzonych w związku z pandemią COVID-19. Niedobory paliwa w drugiej połowie roku miały wpływ na przemieszczanie się partnerów wykonawczych i pracowników UE do i po kraju. Utrudniło to dostarczanie pomocy humanitarnej i pogorszyło i tak już krytyczną sytuację grup ludności wymagających szczególnego traktowania, które potrzebują tej pomocy.

Wyjątkowym zdarzeniem, o którym warto wspomnieć ze względu na jego skutki dla pracy UE w Republice Środkowoafrykańskiej, w tym funduszu powierniczego, był pożar w nocy 18 grudnia 2022 r., który strawił siedzibę delegatury Unii. Na szczęście nie było ofiar w ludziach, ale pożar spowodował duże szkody materialne.

Najważniejsze osiągnięcia w konkretnych obszarach docelowych

Przedstawione poniżej najważniejsze osiągnięcia w 2022 r. odzwierciedlają główne cele szczegółowe/obszary interwencji funduszu powierniczego.

W obszarze dostępu do usług fundusz powierniczy Bêkou kontynuował udzielanie wsparcia na rzecz sektorów zdrowia i WASH (wody, urządzeń sanitarnych i higieny). W sektorze zdrowia ze środków funduszu sfinansowano 408 398 konsultacji medycznych lub profilaktycznych oraz działań interwencyjnych w dziedzinie zdrowia, głównie leczniczych (63 %) oraz konsultacji w zakresie zdrowia matki i dziecka (15 %). Ze środków projektów w ramach funduszu powierniczego UE wspierano również remont i budowę infrastruktury medycznej oraz szkolenie personelu i pośredników społecznych. W obszarze WASH dzięki wsparciu funduszu powierniczego „Bêkou" 104 597 obywateli Republiki Środkowoafrykańskiej skorzystało z lepszego dostępu do źródła wody pitnej lub urządzeń sanitarnych, wyremontowano lub wybudowano 119 otworów wiertniczych, a jednocześnie wspierano zmianę zachowań i zrównoważoność działań przez szkolenie 20 rzemieślników zajmujących się naprawami i uwrażliwienie 31 021 osób na kwestie higieny i warunków sanitarnych.

W obszarze spójności społecznej większość działań zrealizowanych przy wsparciu funduszu powierniczego „Bêkou" miała na celu wzmocnienie pozycji kobiet i zwalczanie przemocy ze względu na

płeć, a także wzmocnienie sektora mediów w kraju. 3 243 ofiary przemocy ze względu na płeć otrzymały pomoc psychologiczną albo medyczną lub innego rodzaju wsparcie w zależności od potrzeb. W 2022 r. ofiarom udzielono zatem 4 985 usług wsparcia. Ponadto 50 415 obywateli Republiki Środkowoafrykańskiej skorzystało bezpośrednio z interwencji na rzecz budowania pokoju i zapobiegania konfliktom, głównie w formie warsztatów podnoszących świadomość związanych z walką z przemocą ze względu na płeć. Fundusz powierniczy „Bêkou" kontynuował również współpracę z krajowymi i lokalnymi rozgłośniami radiowymi, udzielając wsparcia technicznego i finansowego 19 rozgłośniom, które to wsparcie umożliwiło produkcję i rozpowszechnianie audycji dotyczącym pojednania i spójności społecznej.

W obszarze wspierania odbudowy sektorów gospodarczych i produkcyjnych fundusz powierniczy „Bêkou" wspierał zarówno rolnictwo produkcyjne, jak i rolnictwo na własne potrzeby, zapewniając pomoc grupom rolniczym i małym gospodarstwom rolnym, wspierając tworzenie miejsc pracy (zarówno praca o charakterze intensywnym, jak i szkolenia zawodowe oraz rozwój działalności zarobkowej) i ułatwiając dostęp do usług finansowych małym przedsiębiorstwom i osobom fizycznym. Na przykład 2 733 obywateli Republiki Środkowoafrykańskiej skorzystało z rozwoju umiejętności dzięki szkoleniom z zakresu przedsiębiorczości, szkoleniom finansowym lub zawodowym. Kolejne 2 188 osób skorzystało z łatwiejszego dostępu do usług finansowych za pośrednictwem wiejskich stowarzyszeń oszczędnościowych i pożyczkowych.

Budżet i wykonanie budżetu

Do końca 2022 r. wkład do funduszu powierniczego „Bêkou" wyniósł ponad 310 mln EUR, podobnie jak w poprzednim roku 2021. Na dzień 31 grudnia 2021 r. fundusz powierniczy sfinalizował zobowiązanie i zawieranie umów w ramach wszystkich otrzymanych wkładów, z wyjątkiem środków zarezerwowanych na monitoring, ocenę, audyt i komunikację, w przypadku których umowy mogą być jeszcze zawierane po tej dacie.

Wszystkie zatwierdzone wkłady z budżetu UE, od państw członkowskich i innych darczyńców wypłacono w łącznej kwocie ponad 267 mln EUR z wyjątkiem 43 mln EUR z EFR, które nadal muszą zostać wypłacone, aby zmniejszyć ujemne odsetki od operacji skarbcowych.

Jeśli chodzi o umowy, w ramach funduszu powierniczego „Bêkou" podpisano 10 nowych umów, w tym 6 umów dotyczących weryfikacji wydatków/audytu oraz 4 umowy dotyczące działań związanych z oceną programów i komunikacją, na łączną kwotę nieco ponad 1,241 mln EUR[7].

Należy także zaznaczyć, że w 2022 r. wypłacono ponad 30 mln EUR; łączne wypłaty od czasu utworzenia funduszu powierniczego „Bêkou" osiągnęły kwotę ponad 263 mln EUR.

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

- koszty operacyjne: zmniejszyły się o 25 770 tys. EUR w wyniku zamknięcia funduszu powierniczego i wynikającego z tego zmniejszenia się liczby otwartych umów;
- płatności zaliczkowe: zmniejszyły się o 811 tys. EUR ze względu na fakt, że rozliczenie płatności zaliczkowych na trwające lub zakończone projekty było wyższe niż kwoty nowych płatności zaliczkowych wynikających z nowych umów podpisanych w 2022 r.: w 2022 r. podpisano jedynie 10 umów dotyczących działań związanych z audytem, oceną i komunikacją na kwotę 1 241 tys. EUR;
- znacznie mniejsza liczba otwartych umów pod koniec 2022 r., spowodowana zamknięciem funduszu powierniczego, doprowadziła do znacznego zmniejszenia stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów o 12 239 tys. EUR;
- zobowiązania finansowe: wzrosły o 9 385 tys. EUR, głównie ze względu na fakt, że zainkasowane wkłady darczyńców były wyższe niż koszty netto przypisane darczyńcom.

[7] Łączna kwota 1,241 mln EUR obejmuje kwoty zaangażowane i umorzone w ciągu 2022 r.

BILANS

(w tys. EUR)

	Infor	31.12.2022	31.12.2021
AKTYWA TRWAŁE			
Płatności zaliczkowe	*2.1*	*336*	*214*
		336	**214**
AKTYWA OBROTOWE			
Płatności zaliczkowe	*2.1*	*10 829*	*11 762*
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu	*2.2*	*3 595*	*4 446*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*2.3*	*4 316*	*3 792*
		18 740	**20 000**
AKTYWA OGÓŁEM		**19 076**	**20 214**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Zobowiązania finansowe	*2.4*	*(12 552)*	*(3 167)*
		(12 552)	**(3 167)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Zobowiązania	*2.5*	*(4 563)*	*(2 847)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	*2.6*	*(1 961)*	*(14 200)*
		(6 524)	**(17 047)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		**(19 076)**	**(20 214)**
AKTYWA NETTO		**–**	**–**

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

(w tys. EUR)

	Inform	2022	2021
PRZYCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany			
Przychody z darowizn	*3.1*	*21 504*	*46 995*
Odzyskanie wydatków	*3.2*	*42*	*–*
		21 546	**46 995**
Przychody z transakcji wymiany			
Przychody finansowe	*3.3*	*40*	*–*
		40	**–**
Przychody ogółem		**21 586**	**46 995**
KOSZTY			
Koszty operacyjne	*3.4*	*(20 251)*	*(46 021)*
Koszty finansowe	*3.5*	*(12)*	*(48)*
Inne koszty	*3.6*	*(1 323)*	*(925)*
Koszty ogółem		**(21 586)**	**(46 995)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		**–**	**–**

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w tys. EUR)

	2022	2021
Wynik ekonomiczny za rok	*–*	*–*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	*811*	*5 924*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*851*	*894*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	*9 385*	*(14 671)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	*1 716*	*2 052*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych	*(12 240)*	*2 254*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	**524**	**(3 547)**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	*524*	*(3 547)*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	*3 792*	*7 339*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	*4 316*	*3 792*

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI ZA 2022 R.

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do tys. EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

INFORMACJE WSTĘPNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI

Informacje ogólne na temat funduszy powierniczych Unii

Utworzenie

Zgodnie z art. 234 i 235 rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe UE)[8] i art. 35 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju[9] Komisja Europejska jest upoważniona do tworzenia na potrzeby działań zewnętrznych funduszy powierniczych Unii („fundusze powiernicze Unii"). Unijne fundusze powiernicze tworzy się na podstawie umowy zawieranej z innymi darczyńcami na potrzeby działań w sytuacjach nadzwyczajnych i pokryzysowych niezbędnych do reagowania na kryzys lub na potrzeby działań tematycznych.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia Komisja Europejska na podstawie decyzji podjętej po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Radą lub po jej zatwierdzeniu przez te organy. Decyzja ta obejmuje umowę ustanawiającą zawieraną z innymi darczyńcami.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia się i wdraża wyłącznie z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

- istnieje wartość dodana interwencji Unii: cele unijnych funduszy powierniczych, w szczególności ze względu na ich skalę lub potencjalne skutki, można osiągnąć lepiej na szczeblu unijnym niż na szczeblu krajowym, a wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych nie wystarczyłoby do osiągnięcia celów polityki Unii;
- unijne fundusze powiernicze zapewniają wyraźną widoczność działań politycznych Unii oraz korzyści w zarządzaniu oraz umożliwiają lepsze kontrolowanie przez Unię ryzyk i wypłacania wkładów Unii i innych darczyńców;
- unijne fundusze powiernicze nie powielają innych istniejących kanałów finansowania lub podobnych instrumentów, nie wnosząc żadnej dodatkowości;
- cele unijnych funduszy powierniczych są spójne z celami unijnych instrumentów lub pozycji w budżecie, z których te fundusze są finansowane.

Istniejące fundusze powiernicze UE

Dotychczas Komisja utworzyła cztery fundusze powiernicze UE:

- fundusz powierniczy „Bêkou", którego celem jest wsparcie wszystkich aspektów wyjścia Republiki Środkowoafrykańskiej z kryzysu i działań służących odbudowie tego kraju. Ustanowiono go dnia 15 lipca 2014 r.;
- fundusz powierniczy UE „Madad", regionalny fundusz powierniczy Unii Europejskiej w odpowiedzi na kryzys w Syrii. Ustanowiono go dnia 15 grudnia 2014 r.;
- fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki – kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i wysiedleń w Afryce. Ustanowiono go dnia 12 listopada 2015 r.;
- fundusz powierniczy UE dla Kolumbii, który wspiera wdrażanie porozumienia pokojowego w procesie wstępnej odbudowy i stabilizacji po zakończeniu konfliktu. Ustanowiono go dnia 12 grudnia 2016 r.

Misja

Głównym celem tego funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki jest wspieranie wszelkich aspektów stabilności i przyczynianie się do lepszego zarządzania migracją, a także eliminowania przyczyn

[8] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.

[9] Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylającego rozporządzenie (UE) 2015/323.

destabilizacji, przymusowych wysiedleń i migracji nieuregulowanej, m.in. przez wspieranie odporności, możliwości gospodarczych, równości szans, bezpieczeństwa i rozwoju oraz zwalczanie naruszeń praw człowieka.

Główne działania operacyjne

Unijny fundusz powierniczy łączy zasoby pochodzące od różnych darczyńców w celu finansowania działań na podstawie uzgodnionych celów. Fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki działa w trzech głównych obszarach geograficznych, tj. w regionie Sahelu i regionie Jeziora Czad, Rogu Afryki i Afryce Północnej. Beneficjentami projektów realizowanych w ramach funduszu mogą być w indywidualnych przypadkach również kraje sąsiadujące z kwalifikującymi się krajami. Fundusz powierniczy został ustanowiony na określony czas, aby można było podejmować krótko- i średnioterminowe działania w odpowiedzi na wyzwania w tych regionach.

Zarządzanie

Komisja Europejska zarządza funduszem powierniczym UE na rzecz Afryki oraz pełni również funkcję sekretariatu dwóch organów zarządzających – zarządu i komitetu operacyjnego. Zarząd i komitet operacyjny funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki składają się z przedstawicieli darczyńców oraz Komisji, jak również z przedstawicieli państw członkowskich UE niewnoszących wkładu, władz kwalifikujących się państw oraz organizacji regionalnych w charakterze obserwatorów. Zasady dotyczące składu zarządu i jego przepisy wewnętrzne określone są w umowie ustanawiającej unijny fundusz powierniczy.

Głównym zadaniem zarządu jest ustalanie i weryfikacja ogólnej strategii funduszu powierniczego. Komitet operacyjny jest odpowiedzialny za wybór działań finansowanych przez fundusz i nadzoruje ich realizację. Komitet zatwierdza również roczne sprawozdanie finansowe i sprawozdanie roczne dotyczące działań finansowanych przez fundusz powierniczy.

Źródła finansowania

Fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki jest finansowany z wkładów darczyńców. Roczne sprawozdanie finansowe

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Ramy prawne i terminy sporządzania rocznego sprawozdania finansowego określono w umowie ustanawiającej kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i wysiedleń w Afryce oraz jego wewnętrzne zasady („umowa założycielska"). Zgodnie z tą umową założycielską sprawozdanie finansowe sporządza księgowy Komisji zgodnie z przyjętymi przez regułami rachunkowości (reguły rachunkowości UE) opartymi na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP).

Księgowy

Na podstawie umowy założycielskiej księgowy Komisji pełni funkcję księgowego funduszu powierniczego.

Struktura rocznego sprawozdania finansowego

Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia i składa się ze sprawozdania finansowego oraz sprawozdań z wykonania budżetu. Podczas gdy sprawozdanie finansowe i informacje dodatkowe sporządza się zgodnie z rachunkowością memoriałową, sprawozdania z wykonania budżetu opierają się głównie na przepływach pieniężnych.

Proces od wstępnego sprawozdania finansowego do udzielenia absolutorium

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedmiotem niezależnego badania przez audytora zewnętrznego. Księgowy sporządza wstępne roczne sprawozdanie finansowe, które przekazuje do dnia 15 lutego następnego roku komitetowi operacyjnemu, który z kolei przekazuje je firmie audytorskiej wybranej przez jednostkę w drodze procedury przetargowej. Po przeprowadzeniu audytu księgowy przygotowuje ostateczne roczne sprawozdanie finansowe i przedkłada je komitetowi operacyjnemu do zatwierdzenia.

Roczne sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki jest uwzględnione w rocznym sprawozdaniu finansowym Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Najważniejsze wydarzenia operacyjne

Osiągnięcia w danym roku

Z uwagi na koniec okresu zawierania umów, który nastąpił 31 grudnia 2021 r., począwszy od stycznia 2022 r. fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki nie będzie finansować nowych zobowiązań finansowych ani dopłat uzupełniających budżet. Jedynymi zobowiązaniami finansowymi, na które można zawierać umowy, są zobowiązania finansowe dotyczące działań administracyjnych, takich jak audyty, oceny, działania związane z monitorowaniem i komunikacją. Programy w ramach funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki będą realizowane nadal do końca 2025 r.

W 2022 r. wykazano również, że fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki jest szybkim i skutecznym narzędziem wdrażania, ułatwiającym dialog merytoryczny z afrykańskimi krajami partnerskimi, w ramach którego stosuje się innowacyjne podejścia i który przynosi wymierne rezultaty w trzech regionach (Sahel i Jezioro Czad, Róg Afryki oraz Afryka Północna).

Osiągnięcia funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki we współpracy z agencjami rozwoju państw członkowskich UE, organizacjami ONZ, organizacjami pozarządowymi i krajami partnerskimi zostały dodatkowo ugruntowane. Zgodnie z przypadającą na koniec 2021 r. datą końcową procesu zawierania umów w ramach funduszu powierniczego łączna kwota zatwierdzonych programów operacyjnych pozostała taka sama jak w 2021 r. (4 935,1 mln EUR). Na koniec 2022 r. i od początku istnienia funduszu powierniczego zatwierdzono 248 programów. Do końca 2022 r. kwota skumulowanych płatności operacyjnych osiągnęła poziom około 4 176 mln EUR.

W 2022 r. w ramach funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki kontynuowano wspieranie stabilności oraz działania mające na celu stawienie czoła wyzwaniom i możliwościom związanym z migracjami i przymusowymi wysiedleniami, w tym wyeliminowanie przyczyn tych zjawisk, w ścisłej współpracy z partnerami afrykańskimi w regionie Sahelu i Jeziora Czad, Rogu Afryki oraz Afryce Północnej. Wsparcie to obejmuje zwalczanie przemytu migrantów i handlu ludźmi oraz wspieranie dobrowolnych powrotów migrantów do ich państw pochodzenia oraz ich zrównoważonej reintegracji w tych państwach.

W ubiegłym roku łączna kwota zadeklarowana na rzecz funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki nie zmieniła się w stosunku do 2021 r. i wyniosła ponad 5 061,7 mln EUR, z czego 623,2 mln EUR zostało zadeklarowane przez państwa członkowskie UE i innych darczyńców (Zjednoczone Królestwo, Norwegię i Szwajcarię).

Zapewniono rozliczalność i przejrzystość dzięki regularnym działaniom komunikacyjnym, w tym aktualizacjom na stronie internetowej funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki, publikowaniu postów w mediach społecznościowych i organizowaniu wydarzeń komunikacyjnych. Podobnie jak w poprzednich latach w sprawozdaniach (dostępnych na stronie internetowej funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki) dotyczących regionu Sahelu i Jeziora Czad oraz Rogu Afryki sporządzonych w ramach systemu monitorowania i wyciągania wniosków (MLS) można było zaobserwować wymierne rezultaty osiągnięte przez fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki w różnych dziedzinach. Pod koniec 2021 r. inny partner wykonawczy przejął wspomniany system monitorowania i wyciągania wniosków w regionie Afryki Północnej. Dostarczył on pierwsze sprawozdanie roczne przedstawiające skumulowane wyniki w tym regionie w celu zgłoszenia postępów w stosunku do zestawu wspólnych wskaźników produktu funduszu powierniczego.

W 2022 r. państwa ze wspomnianych trzech regionów stanęły w obliczu rosnących cen żywności i energii oraz przepływów migracyjnych wywołanych łącznie przez czynniki społeczno-polityczne i gospodarcze, zaostrzone przez nasilające się skutki zmiany klimatu. Podczas gdy wpływ pandemii COVID-19 był nadal namacalny, rosyjska agresja na Ukrainę doprowadziła do gwałtownego wzrostu kosztów przywozu żywności i paliw. Ta inflacja gospodarcza w połączeniu z poważnymi suszami, powodziami i lokalnymi konfliktami negatywnie wpłynęła na gospodarkę, bezpieczeństwo żywnościowe, a tym samym na migrację i mobilność na przedmiotowym kontynencie.

Sytuacja związana z bezpieczeństwem w regionie Sahelu i Jeziora Czad była nadal niepokojąca ze względu na wysoki poziom przemocy i napięć między wspólnotami, a także niestabilną sytuację polityczną (w szczególności w Mali, Burkina Faso i Czadzie). Wzrost cen towarów i żywności w połączeniu z poważnymi suszami, powodziami i konfliktami sprawił, że region Sahelu i Jeziora Czad pogrążył się w najgorszym kryzysie żywnościowym od ponad dekady. Szacuje się, że od czerwca 2022 r. 38 milionów ludzi w Afryce Zachodniej może cierpieć z powodu głodu. Równolegle nadal rosła liczba przesiedleń wewnętrznych – w pierwszym półroczu 2022 r. 4,6 mln osób zostało przesiedlonych lub stało się uchodźcami w Burkina Faso, Mali, Nigrze, Czadzie i Mauretanii (wzrost z 4,2 mln w grudniu 2021 r.).

Łączne finansowanie zatwierdzone w regionie Sahelu i Jeziora Czad od początku istnienia funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki wynosi 2 217,8 mln EUR.

W regionie Rogu Afryki susza i degradacja środowiska, zaostrzone przez gwałtownie rosnące ceny żywności i paliw, doprowadziły do kryzysu bezpieczeństwa żywnościowego, zwłaszcza w Etiopii, Kenii i Somalii, gdzie około 20 mln ludzi walczy o przetrwanie, a szacuje się, że 55 mln ludzi w całym tym regionie boryka się obecnie z brakiem bezpieczeństwa żywnościowego. Ponadto powodzie znacząco przyczyniły się do wysiedleń, w szczególności w Sudanie i Sudanie Południowym. Podczas gdy utrzymująca się niestabilność i trwające konflikty jeszcze bardziej pogorszyły sytuację w przedmiotowym regionie, miały miejsce zachęcające wydarzenia polityczne: w Etiopii podpisanie porozumienia o zaprzestaniu działań wojennych, w Kenii względnie spokojne wybory powszechne, a w Sudanie podpisanie umowy ramowej w celu utworzenia rządu tymczasowego. Finansowanie zatwierdzone w regionie Rogu Afryki od początku istnienia funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki wynosi 1 810 mln EUR.

W regionie Afryki Północnej niedobór żywności i energii, w połączeniu z destabilizującym wpływem rosyjskiej agresji na Ukrainę oraz wciąż namacalnym wpływem gospodarczym i społecznym COVID-19, zaostrzonym przez nasilające się skutki zmiany klimatu, stworzyły skupisko „czynników napięcia", które dotknęły kraje tego regionu. W kontekście migracji kraje Afryki Północnej są krajami pochodzenia, tranzytu i państwami przyjmującymi. W 2022 r. szlakiem środkowośródziemnomorskim do Europy przybyło ponad 90 000 migrantów i uchodźców wyruszających głównie z Libii i Tunezji oraz pochodzących przeważnie z Egiptu, Tunezji i Bangladeszu. Oznacza to wzrost o ponad 50 % w porównaniu z 2021 r. oraz wzrost liczby migrantów z Azji i Afryki Północnej. Od początku istnienia funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki w regionie Afryki Północnej zatwierdzono finansowanie w łącznej wysokości 907,3 mln EUR.

Budżet i wykonanie budżetu

W 2022 r. w żadnym z trzech regionów objętych funduszem powierniczym UE na rzecz Afryki nie realizowano nowych programów ani nie dokonywano dopłat uzupełniających budżet z uwagi na koniec okresu zawierania umów, który nastąpił 31 grudnia 2021 r.

Łączna kwota przeznaczona na wydatki operacyjne i administracyjne od początku istnienia funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki wyniosła 5 056,31 mln EUR, biorąc pod uwagę łączną kwotę zobowiązań odliczoną od umorzonej kwoty.

W 2022 r. zawarto 34 nowe umowy na kwotę 3,32 mln EUR (w porównaniu ze 112 mln EUR w 2021 r.), biorąc pod uwagę kwotę zobowiązań netto i brak umorzeń. Umowy te dotyczyły wyłącznie działań administracyjnych (audyt, ocena, komunikacja, monitorowanie), ponieważ od stycznia 2022 r. nie można już finansować programów ani działań operacyjnych.

Płatności w okresie sprawozdawczym osiągnęły poziom 442 mln EUR i były o 306 mln EUR niższe niż w 2021 r. (748 mln EUR). W 2022 r. płatności są niższe ze względu na zakończenie okresu realizacji kilku projektów; płatności te są zgodne z tendencjami przewidzianymi w prognozie rocznej.

W 2022 r. pod względem dostępnych środków na zobowiązania wykorzystanych w ramach zobowiązań całkowite wykonanie budżetu osiągnęło poziom 99 % (w tym kwoty odzyskane i umorzone).

W 2022 r. pandemia COVID-19 nadal wywierała wpływ na państwa korzystające z funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki, choć nie tak dotkliwy jak w 2021 r. Finansowanie przekierowane w 2021 i 2020 r. w celu zapewnienia niezbędnej reakcji na tę pandemię nadal wykorzystywano do przeciwdziałania negatywnym skutkom gospodarczym i społecznym COVID-19, w tym na działania prewencyjne lub społeczno-gospodarcze środki łagodzące.

Od początku rosyjskiej agresji na Ukrainę światowe ceny żywności i towarów gwałtownie wzrosły, co miało poważny wpływ na kraje afrykańskie. W przypadku większości krajów afrykańskich, które są w znacznym stopniu uzależnione od przywozu żywności i paliw, wpływ rosnących światowych cen towarów na budżet państwa, a także na krajowe ceny żywności, energii oraz ceny konsumpcyjne ma kluczowe znaczenie. Wspomniana inflacja gospodarcza wpłynęła na realizację projektów w ramach funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki przez zmniejszenie siły nabywczej partnerów i beneficjentów, co miało przykładowo znaczący wpływ na interwencje zapewniające transfery socjalne (rzeczowe lub pieniężne).

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

- **płatności zaliczkowe**: zmniejszyły się o 173 980 tys. EUR ze względu na fakt, że rozliczenie płatności zaliczkowych z wydatkami poniesionymi w związku z trwającymi lub zakończonymi projektami było wyższe niż kwoty nowych płatności zaliczkowych wynikających z nowych umów podpisanych w 2022 r. W 2022 r. podpisano jedynie 30 umów dotyczących działań administracyjnych: audytu, oceny, komunikacji i monitorowania na kwotę 2,69 mln EUR;

- **zobowiązania finansowe**: zmniejszyły się o 190 739 tys. EUR, głównie ze względu na fakt, że wkłady zainkasowane w ciągu roku nie wystarczyły na pokrycie kosztów netto przypisanych darczyńcom. Doprowadziło to do zmniejszenia środków pieniężnych i ich ekwiwalentów;

- **koszty operacyjne**: zmniejszyły się o 265 746 tys. EUR w wyniku zamknięcia funduszu powierniczego. 2022 r. był pierwszym rokiem po zakończeniu okresu zawierania umów, co doprowadziło do zmniejszenia liczby otwartych umów, a tym samym do zmniejszenia kosztów.

BILANS

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2022	31.12.2021
AKTYWA TRWAŁE			
Aktywa finansowe	*2.1*	*1 943*	*–*
Płatności zaliczkowe	*2.2*	*14 927*	*55 305*
		16 870	**55 305**
AKTYWA OBROTOWE			
Płatności zaliczkowe	*2.2*	*304 055*	*437 657*
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*2.3*	*35 914*	*45 339*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*2.4*	*157 587*	*179 759*
		497 556	**662 755**
AKTYWA OGÓŁEM		**514 426**	**718 061**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Zobowiązania finansowe	*2.5*	*(334 791)*	*(525 530)*
		(334 791)	**(525 530)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Zobowiązania	*2.6*	*(30 975)*	*(53 143)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	*2.7*	*(148 660)*	*(139 388)*
		(179 635)	**(192 531)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		**(514 426)**	**(718 061)**
AKTYWA NETTO		**–**	**–**

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

(w tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	2022	2021
PRZYCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany			
Przychody z darowizn	*3.1*	*605 739*	*871 456*
Odzyskanie wydatków	*3.2*	*754*	*16*
		606 493	**871 472**
Przychody z transakcji wymiany			
Przychody finansowe	*3.3*	*251*	*131*
Pozostałe dochody pozapodatkowe	*3.4*	*18 902*	*16 340*
		19 152	**16 471**
Przychody ogółem		**625 645**	**887 943**
KOSZTY			
Koszty operacyjne	*3.5*	*(590 545)*	*(856 291)*
Koszty finansowe	*3.6*	*(643)*	*(550)*
Inne koszty	*3.7*	*(34 457)*	*(31 103)*
Koszty ogółem		**(625 645)**	**(887 943)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		**–**	**–**

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w tys. EUR)

	2022	2021
Wynik ekonomiczny za rok	*–*	*–*
Działalność operacyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	*173 980*	*159 078*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*9 425*	*(38 992)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	*(190 739)*	*(20 849)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	*(22 168)*	*7 765*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	*9 272*	*14 786*
Działalność inwestycyjna		
Zwiększenie/zmniejszenie aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt	*(1 943)*	*–*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	**(22 172)**	**121 788**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	*(22 172)*	*121 788*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	*179 759*	*57 971*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	*157 587*	*179 759*

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE

Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln EUR może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

SKONSOLIDOWANY BILANS

(mln EUR)

	31.12.2022	31.12.2021
AKTYWA TRWAŁE		
Aktywa finansowe	*69*	*39*
Płatności zaliczkowe	*503*	*726*
Należności z tytułu transakcji wymiany	*7*	*4*
	580	**770**
AKTYWA OBROTOWE		
Aktywa finansowe	*3*	*–*
Płatności zaliczkowe	*1 711*	*1 902*
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji	*66*	*85*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*1 189*	*1 177*
	2 970	**3 164**
AKTYWA OGÓŁEM	**3 550**	**3 934**
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Zobowiązania finansowe	*(101)*	*(154)*
	(101)	**(154)**
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Zobowiązania	*(462)*	*(557)*
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	*(1 282)*	*(1 162)*
	(1 744)	**(1 719)**
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	**(1 845)**	**(1 873)**
AKTYWA NETTO	**1 705**	**2 061**
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE		
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	*65 100*	*62 643*
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR,	*2 252*	*2 252*
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat	*(62 834)*	*(59 860)*
Wynik ekonomiczny za rok	*(2 813)*	*(2 974)*
AKTYWA NETTO	**1 705**	**2 061**

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

(mln EUR)

	2022	2021
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
Odzyskiwanie środków	*19*	*27*
Przychody z darowizn na rzecz funduszy powierniczych	*169*	*272*
	188	**300**
Przychody z transakcji wymiany		
Przychody finansowe	*3*	*(25)*
Pozostałe przychody	*96*	*90*
	99	**64**
Przychody ogółem	**287**	**364**
KOSZTY		
Instrumenty pomocy	*(2 331)*	*(2 218)*
Koszty poniesione przez inne podmioty	*(1)*	*–*
Koszty poniesione przez fundusze powiernicze	*(611)*	*(902)*
Koszty współfinansowania	*4*	*(19)*
Koszty finansowe	*(7)*	*(21)*
Inne koszty	*(155)*	*(178)*
Koszty ogółem	**(3 100)**	**(3 338)**
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	**(2 813)**	**(2 974)**

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(mln EUR)

	2022	2021
Wynik ekonomiczny za rok	*(2 813)*	*(2 974)*
Działalność operacyjna		
Podwyższenie kapitału – wkłady	*2 458*	*3 657*
(Zwiększenie)/zmniejszenie wkładów do funduszy powierniczych	*(0)*	*–*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	*414*	*266*
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	*16*	*66*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu rezerw	*1*	*0*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	*(54)*	*(19)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	*(96)*	*(104)*
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów	*120*	*(502)*
Pozostałe zmiany stanu pozycji niepieniężnych	*–*	*-*
Działalność inwestycyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	*(33)*	*(7)*
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO	**12**	**384**
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	12	384
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	1 177	793
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	1 189	1 177

SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO

(mln EUR)

	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Rezerwa odzwierciedlająca wartość godziwą (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2020	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 854)**	**2 252**	**(5)**	**1 379**
Wpływ zmienionej reguły rachunkowości UE 11	*–*	*–*	*–*	*(5)*		*5*	
Stany na 1.01.2021	**73 041**	**14 055**	**58 986**	**(59 860)**	**2 252**	**-**	**1 379**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(43)*	*(3 700)*	*3 657*	*–*	*–*		*3 657*
Wynik ekonomiczny za rok	*–*	*–*	*–*	*(2 974)*	*–*		*(2 974)*
STAN NA 31.12.2021	**72 998**	**10 355**	**62 643**	**(62 834)**	**2 252**	**–**	**2 061**
Podwyższenie kapitału – wkłady	*(43)*	*(2 500)*	*2 457*				*2 457*
Wynik ekonomiczny za rok			*–*	*(2 813)*			*(2 813)*
STAN NA 31.12.2022	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**–**	**1 705**

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR

SPIS TREŚCI

1. KONTEKST 81
1.1. Poprzednie EFR 81
1.2. 10. i 11. EFR 82
2. REALIZACJA FINANSOWA 83
2.1. WYNIK FINANSOWY 83
2.2. PRZYCHODY 87
2.3. Koszty operacyjne i programy szczegółowe 88
3. GLOSARIUSZ 95

1. KONTEKST

Uruchomiony w 1959 r. Europejski Fundusz Rozwoju (EFR) jest głównym instrumentem umożliwiającym udzielanie pomocy unijnej na finansowanie współpracy na rzecz rozwoju dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz krajów i terytoriów zamorskich (KTZ). Ma ona służyć zmniejszaniu, a docelowo wyeliminowaniu ubóstwa.

EFR powołano na mocy wewnętrznej umowy przedstawicieli państw członkowskich; zarządza nim specjalny komitet. Zasoby EFR pochodzą z doraźnych wkładów państw członkowskich UE, które decydują o łącznej kwocie, jaka ma zostać przydzielona na fundusz (w okresie pięciu lat). Poza wspomnianym wkładem państwa członkowskie mogą również zawierać umowy o współfinansowaniu lub dokonywać dobrowolnych wpłat na rzecz EFR. Komisja Europejska odpowiada za finansową realizację działań prowadzonych przy użyciu zasobów EFR. Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) zarządza instrumentem inwestycyjnym.

EFR jest funduszem, którego działalność ma charakter wieloletni. Każda edycja funduszu ustanawiana jest na okres około pięciu lat i podlega osobnemu rozporządzeniu finansowemu, które wymaga sporządzenia sprawozdania finansowego dla każdej edycji EFR. W związku z powyższym dla każdego EFR sporządza się odrębne sprawozdanie finansowe w odniesieniu do części, którą zarządza Komisja Europejska.

W dniu 1 marca 2015 r. weszła w życie umowa wewnętrzna ustanawiająca ostatni EFR, czyli 11. EFR (2014–2020). Począwszy od 2021 r. współpraca z państwami AKP jest objęta Instrumentem Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR). Trwające projekty, finansowane w ramach EFR, będą jednak nadal realizowane w oparciu o odpowiednią podstawę prawną EFR.

Niniejsze sprawozdanie sporządzono zgodnie z art. 39 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. EFR[10]. Przedstawia ono informacje na temat operacji po stronie dochodów i wydatków z zasobów EFR, ze szczególnym uwzględnieniem istotnych wydarzeń, które miały znaczący wpływ na realizację finansową roku 2022.

Biorąc pod uwagę, że w ramach poprzednich EFR[11] nie są prowadzone obecnie żadne operacje, niniejsze sprawozdanie zawiera dane liczbowe dotyczące jedynie 10. i 11. EFR.

1.1. Poprzednie EFR

6. I 7. EFR

Szósty EFR zamknięto w 2006 r., a siódmy w 2008 r. W 2019 r. Komisja zamknęła pozostałe nierozliczone transakcje dotyczące projektów w ramach 8. EFR.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. b) umowy wewnętrznej dotyczącej 9. EFR salda środków i kwoty umorzone z poprzednich EFR przesunięto do 9. EFR.

8. I 9. EFR

W 2021 r. nastąpiło finansowe i operacyjne zamknięcie 8. EFR na łączną kwotę wydatków w wysokości 10 374 mln EUR. Komisja poinformowała państwa członkowskie o zamknięciu 8. EFR w komunikacie, który został przedstawiony Radzie w październiku 2021 r.

Wszystkie działania w ramach 8. EFR zostały zakończone, przeprowadzono wszystkie kontrole, a wszystkie umowy i decyzje finansowe zostały zamknięte na rachunkach EFR. Wszystkie nakazy odzyskania środków, które były nadal otwarte po zamknięciu operacyjnym, zostały zrealizowane lub odstąpiono od nich, z wyjątkiem 10 nakazów odzyskania środków (w tym 6 spraw spornych, którymi zajęła się służba prawna). Zgodnie z decyzją Komisji C(2003) 19044 te 10 nakazów odzyskania środków zostało przeniesionych do 9. EFR.

[10] ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) 2018/1877.

[11] Z wyjątkiem operacji w Sudanie Południowym.

Zamknięcie 9. EFR przebiega sprawnie. Nadal otwartych jest 19 umów, z czego 12 dotyczy działań w Sudanie Południowym (decyzja Rady 2011/315/UE). Decyzje w sprawie tych umów zostały podjęte po wejściu w życie klauzuli wygaśnięcia 9. EFR i umowy te zasadniczo powinny zostać zamknięte do 2024 r.

W latach 2015–2022 Komisja dokonała trzech zwrotów środków z 8. i 9. EFR na łączną kwotę 1 868,6[12] mln EUR. Saldo w wysokości 43 mln EUR zostało zwrócone w styczniu 2023 r. w kontekście płatności pierwszej raty wkładów państw członkowskich na rzecz EFR.

1.2. 10. i 11. EFR

Umowa o partnerstwie AKP-WE, podpisana 23 czerwca 2000 r. w Kotonu przez państwa członkowskie Wspólnoty Europejskiej i przez państwa Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP). Weszła ona w życie z dniem 1 kwietnia 2003 r. (ustanawiając 9. EFR) Umowę z Kotonu zmieniono dwukrotnie: najpierw umową podpisaną w Luksemburgu 25 czerwca 2005 r. (ustanawiającą 10. EFR), a następnie umową podpisaną w Wagadugu 22 czerwca 2010 r. (ustanawiającą 11. EFR).

Decyzja w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską (2001/822/WE), przyjęta 27 listopada 2001 r. przez Radę Unii Europejskiej, weszła w życie 2 grudnia 2001 r. Decyzja ta została zmieniona 19 marca 2007 r. (decyzja 2007/249/WE).

Umowa wewnętrzna w sprawie finansowania pomocy wspólnotowej na podstawie wieloletnich ram finansowych na okres 2014–2020 zgodnie ze zmienioną umową z Kotonu, przyjęta przez przedstawicieli rządów państw członkowskich Wspólnoty Europejskiej w sierpniu 2013 r., weszła w życie w marcu 2015 r.

Na podstawie umowy z Kotonu całkowity budżet 10. EFR przewidziany na drugi okres (2008–2013) wynosi 22 682 mln EUR. Z kwoty tej:

- 21 966 mln EUR przydzielono państwom AKP,
- 286 mln EUR przydzielono KTZ, a
- 430 mln EUR przydzielono Komisji na wydatki na wsparcie w zakresie programowania i wdrażania EFR.

Kwotę dla państw AKP dzieli się w następujący sposób:

- 17 766 mln EUR na krajowe i regionalne programy orientacyjne,
- 2 700 mln EUR na współpracę między państwami AKP i współpracę wewnątrzregionalną oraz
- 1 500 mln EUR na instrument inwestycyjny.

W szczególności większy udział w budżecie przeznaczono na programy regionalne, czym podkreślono znaczenie regionalnej integracji gospodarczej jako podstawowych ram rozwoju krajowego i lokalnego. Nowością w ramach 10. EFR było utworzenie „kwot zachęt” dla poszczególnych państw.

Zgodnie z umową z Kotonu pomoc wspólnotowa na rzecz państw AKP i KTZ w trzecim okresie (2014–2020) jest finansowana z 11. EFR, przy czym całkowita kwota przeznaczona na ten cel wynosi 30 506 mln EUR, w tym:

- 29 089 mln EUR przydzielono państwom AKP zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) i art. 2 lit. d) umowy wewnętrznej, z czego kwotą 27 955 mln EUR zarządza Komisja Europejska;
- 364,5 mln EUR przydzielono KTZ zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) i art. 3 ust. 1 umowy wewnętrznej, z czego kwotą 359,5 mln EUR zarządza Komisja Europejska; oraz
- 1 052,5 mln EUR przypada Komisji na pokrycie kosztów wynikających z programowania i wykorzystania środków 11. EFR zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) umowy wewnętrznej.

[12] 1 402,57 mln EUR w ramach instrumentu pomostowego (decyzja Rady 2015/0246), 200 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2017/1206), 223 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2020/1708) i 43 mln EUR (decyzja Rady (UE) 2021/1941).

2. REALIZACJA FINANSOWA

2.1. WYNIK FINANSOWY

ZMIANY STANU ŚRODKÓW 10. EFR

10. EFR ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2022 ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY						
						(mln EUR)
	INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ZMNIEJSZENIE ŁĄCZNYCH ZASOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIEJSZENIE ZASOBÓW W 2022 R.	Uwagi	STAN OBECNY
AKP	*Współfinansowanie*	*0*	*202*			*202*
	Regularne wkłady państw członkowskich	*20 896*	*(391)*	*337*		*20 842*
	AKP SUMA CZĄSTKOWA	20 896	(189)	337		21 044
KTZ	*Regularne wkłady państw członkowskich*	*0*	*240*	*(0)*		*240*
	KTZ SUMA CZĄSTKOWA	0	240	(0)		240
	10. EFR OGÓŁEM	20 896	51	337		21 284

ZMIANY STANU ŚRODKÓW 11. EFR

11. EFR
ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2022
ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

	INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ZMNIEJSZENIE ŁĄCZNYCH ZASOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2021 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIEJSZENIE ZASOBÓW W 2022 R.	Uwagi	STAN OBECNY
AKP	*Współfinansowanie*	*0*	*88*	*2*		*89*
	Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług	*0*	*1*			*1*
	Regularne wkłady państw członkowskich	*29 008*	*308*	*(602)*		*28 713*
	AKP SUMA CZĄSTKOWA	**29 008**	**395**			**28 804**
KTZ	*Współfinansowanie*	*0*	*0*			*0*
	Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług	*0*	*0*			*0*
	Regularne wkłady państw członkowskich	*0*	*352*	*1*		*353*
	KTZ SUMA CZĄSTKOWA	**0**	**352**			**353**
	11. EFR OGÓŁEM	29 008	870	(721)		29 157

ZMIANY STANU ZOBOWIĄZAŃ, PRZYZNANYCH ŚRODKÓW I PŁATNOŚCI W RAMACH 10. EFR

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 R.
RODZAJ POMOCY
AKP + KTZ – 10. ERF

(mln EUR)

		ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
			ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKP	**Regularne wkłady państw członkowskich**										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	12,370	12,325	(67)	100%	12,283	(50)	100%	12,162	19	99%
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	1,966	1,965	(6)	100%	1,961	(3)	100%	1,959	(0)	100%
	SUMA CZĄSTKOWA: BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE	343	484	484	141%	316	316	65%	232	232	73%
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	527	526		100%	526		100%	522		99%
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	3,628	3,618	(37)	100%	3,549	(3)	98%	3,323	84	94%
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	1,960	1,810	(15)	92%	1,778	(16)	98%	1,694	2	95%
	Współfinansowanie										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	185	178	(1)	96%	175	(2)	98%	172	8	98%
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	5	5		111%	5		100%	4	1	78%
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	12	11		91%	11		100%	11		100%
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	SUMA CZĄSTKOWA: REZERWA NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU – 10. EFR	137									
KTZ	**Regularne wkłady państw członkowskich**										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	186	186	(1)	100%	183	0	99%	170	1	93%
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	14	14	(0)	100%	14		100%	14		100%
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	5	5		100%	5		100%	5		100%
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	34	34		100%	34		99%	34	0	100%
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	SUMA CZĄSTKOWA: REZERWA NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU – 10. EFR	17									
	OGÓŁEM: AKP+KTZ (W TYM REZERWY) (A+B)	21,389	21,162	356	99%	20,841	241	98%	20,302	347	0%

ZMIANY STANU ZOBOWIĄZAŃ, PRZYZNANYCH ŚRODKÓW I PŁATNOŚCI W RAMACH 11. EFR

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 R.
RODZAJ POMOCY
AKP + KTZ – 11. EFR

(mln EUR)

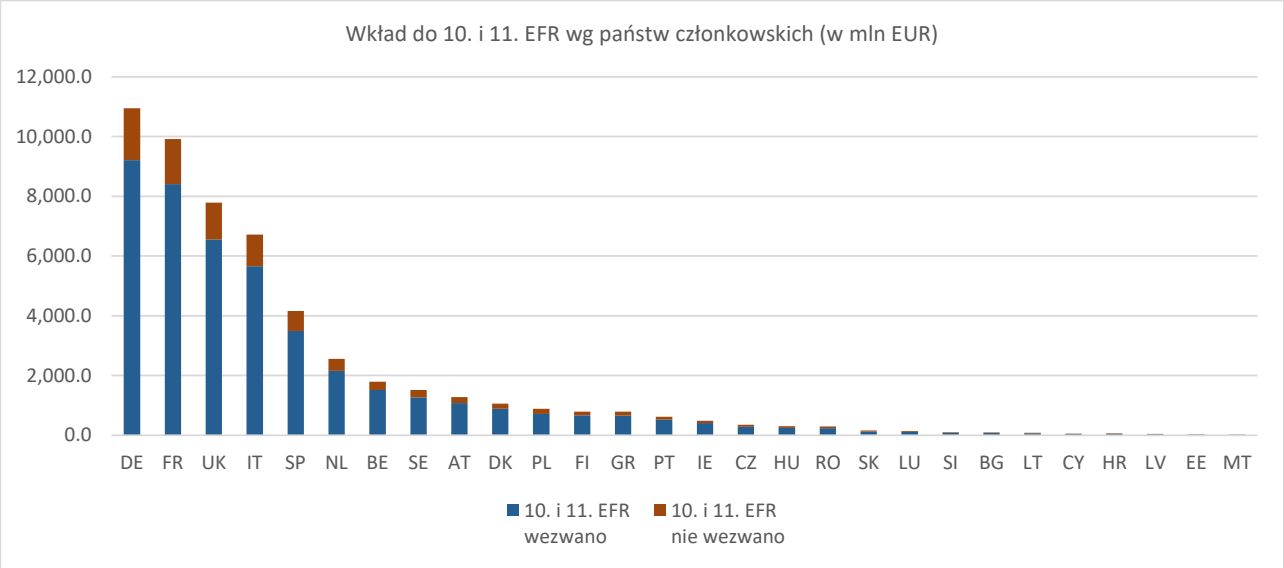
		ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
			ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKP	Regularne wkłady państw członkowskich										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	15,449	15,421	(110)	100%	14,413	391	93%	11,062	1,086	77%
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	1,060	1,060	(3)	100%	1,039	22	98%	980	115	94%
	SUMA CZĄSTKOWA: INSTRUMENT POMOSTOWY	0									
	SUMA CZĄSTKOWA: BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCIOWE	112	112	112	100%	21	21	19%	3	3	15%
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	1,067	1,067	(3)	100%	1,063	(0)	100%	910	54	86%
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	4,009	3,907	(1)	97%	3,822	120	98%	3,186	218	83%
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	7,293	7,286	(14)	100%	7,047	56	97%	5,452	526	77%
	Współfinansowanie										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	46	46		100%	45	(0)	98%	26	8	59%
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	4	4		100%	4		100%	0		10%
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	33	33		100%	33		100%	27	4	83%
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	8	6	2	75%	6	2	100%	4		67%
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	SUMA CZĄSTKOWA: REZERWA NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU – 11. EFR	75									
	Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomi										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	1	1		52%	1		100%	1		100%
KTZ	Regularne wkłady państw członkowskich										
	Przydziały										
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	211	211	(1)	100%	194	(1)	92%	192	9	99%
	SUMA CZĄSTKOWA: PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	12	12		100%	12		100%	12		99%
	SUMA CZĄSTKOWA: INSTRUMENT POMOSTOWY	0									
	SUMA CZĄSTKOWA: KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	8	8	(0)	100%	6		77%	5	0	84%
	SUMA CZĄSTKOWA: PRZYDZIAŁY REGIONALNE	103	102	(0)	100%	102	0	100%	52	15	51%
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	SUMA CZĄSTKOWA: REZERWA NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU – 11. EFR	2									
	OGÓŁEM: AKP+KTZ (W TYM REZERWY) (A+B)	29,491	29,275	(18)	99%	27,806	611	95%	21,912	2,039	79%

2.2. PRZYCHODY

Charakter przychodów

Głównym źródłem przychodów EFR są wkłady państw członkowskich. Trzy razy w roku Komisja Europejska i Europejski Bank Inwestycyjny wzywają państwa członkowskie do wniesienia wkładu do EFR. Kwota wkładów, do których wniesienia wzywa się każdego roku, odzwierciedla kwotę płatności, jaką należy pokryć w danym roku.

Przegląd wkładów państw członkowskich

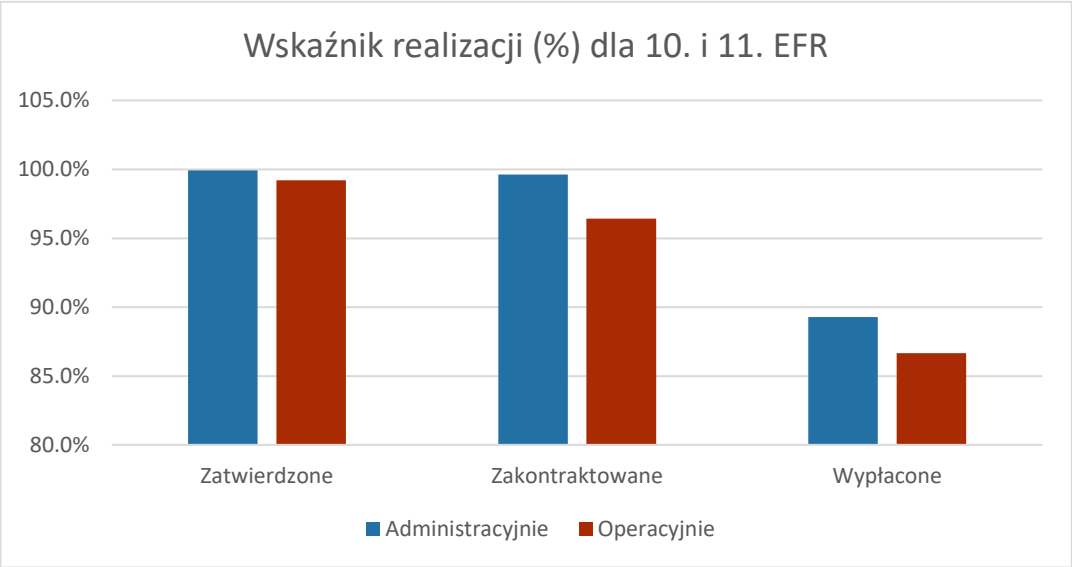
2.3. Koszty operacyjne i programy szczegółowe

Charakter wydatków

3 % kwoty dostępnej w wieloletnich ramach finansowych stanowią środki przydzielone Komisji na wydatki na wsparcie, a 97 % – środki przydzielone na realizację projektów EFR. Kwoty ustalono dla każdej umowy wewnętrznej i mogą się zwiększyć na skutek dobrowolnych wkładów i dochodu z operacji.

Podział na kwotę środków zatwierdzonych, zakontraktowanych i wypłaconych według charakteru wydatków:

	ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
	(1)	(2)		(2): (1)	(3)		(3): (2)	(4)		(4): (3)
KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK 10. + 11. EFR	1 630	1 629	11	99,9 %	1 622	13	99,6 %	1 448	57	89,3 %
REALIZACJA OPERACYJNA (A+B) 10. + 11. EFR	50 442	50 049	338	99,2 %	48 260	853	96,4 %	41 827	2 286	86,7 %
10. i 11. EFR OGÓŁEM: AKP + KTZ (A+B)	52 071	51 677	349	99,2 %	49 882	866	96,4 %	43 276	2 343	86,8 %

Podział na kwotę środków zatwierdzonych, zakontraktowanych i wypłaconych według regionu i państwa

SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 R. WEDŁUG PAŃSTW, % ŚRODKÓW								
10. i 11. EFR		10. i 11. EFR OGÓŁEM (w mln EUR)						
Łącznie w 2022 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
AKP	**General / enveloppe administrative/intér**	**1,621**	1,615	100%	1,615	100%	1,440	89%
	Réserve / Non réparti par pays	**2,671**	2,553	96%	2,553	96%	2,403	90%
	Wszystkie państwa AKP	**4,292**	**4,168**	**97%**	**4,168**	**97%**	**3,842**	**90%**
	Angola	**348**	348	100%	345	99%	289	83%
	Benin	**738**	736	100%	719	97%	667	90%
	Botswana	**129**	129	100%	127	98%	123	95%
	Burkina Faso	**1,306**	1,302	100%	1,299	99%	1,249	96%
	Burundi	**569**	569	100%	550	97%	514	90%
	Kamerun	**521**	521	100%	507	97%	461	89%
	Republika Zielonego Przylądka	**146**	146	100%	146	100%	144	99%
	Komory	**79**	79	100%	76	95%	67	85%
	Kongo (Brazzaville)	**163**	163	100%	159	97%	107	65%
	Demokratyczna Republika Konga	**1,422**	1,421	100%	1,358	96%	1,162	82%
	Wybrzeże Kości Słoniowej	**706**	705	100%	701	99%	663	94%
	Dżibuti	**186**	186	100%	175	94%	140	75%
	Erytrea	**215**	215	100%	215	100%	35	16%
	Etiopia	**1,614**	1,609	100%	1,585	98%	1,375	85%
	Gabon	**33**	33	100%	32	97%	29	89%
	Gambia	**314**	314	100%	312	99%	253	81%
	Ghana	**791**	787	99%	782	99%	709	90%
	Gwinea Bissau	**186**	186	100%	185	100%	162	87%
	Gwinea (Konakry)	**503**	503	100%	495	98%	426	85%
	Mauritius	**82**	82	100%	82	100%	81	99%
	Kenia	**871**	867	100%	856	98%	696	80%
	Lesotho	**259**	256	99%	247	95%	191	74%
	Liberia	**489**	489	100%	443	91%	422	86%
	Madagaskar	**788**	788	100%	732	93%	518	66%
	Malawi	**1,025**	1,023	100%	943	92%	856	84%
	Mali	**1,424**	1,423	100%	1,402	98%	1,200	84%
	Mauretania	**345**	344	100%	340	99%	305	88%
	Mozambik	**1,460**	1,453	100%	1,266	87%	1,044	72%
	Namibia	**189**	188	100%	177	94%	166	88%
	Niger	**1,279**	1,275	100%	1,257	98%	1,194	93%
	Nigeria	**1,141**	1,110	97%	1,099	96%	1,008	88%
	Uganda	**991**	991	100%	978	99%	791	80%
	Republika Środkowoafrykańska	**610**	610	100%	584	96%	529	87%
	Rwanda	**840**	840	100%	836	100%	808	96%
	Wyspy Świętego Tomasza i Książęca	**56**	56	100%	54	96%	46	82%
	Senegal	**666**	666	100%	660	99%	606	91%
	Seszele	**23**	23	100%	23	99%	22	96%
	Sierra Leone	**663**	663	100%	629	95%	572	86%

	Somalia	**901**	899	100%	896	99%	884	98%
	Sudan	**298**	298	100%	298	100%	298	100%
	Sudan Południowy	**90**	90	100%	90	100%	90	100%
	Suazi	**128**	126	98%	114	89%	100	78%
	Tanzania	**1,172**	1,172	100%	1,114	95%	993	85%
	Czad	**936**	936	100%	880	94%	756	81%
	Togo	**378**	378	100%	375	99%	351	93%
	Zambia	**834**	834	100%	773	93%	593	71%
	Zimbabwe	**470**	470	100%	467	99%	444	94%
	*** Afryka ogółem**	**28,377**	**28,304**	**100%**	**27,379**	**96%**	**24,139**	**85%**
	Antigua i Barbuda	**15**	15	100%	15	100%	14	93%
	Barbados	**22**	22	100%	22	99%	20	91%
	Belize	**43**	43	100%	41	96%	31	74%
	Dominika	**41**	41	100%	41	99%	40	98%
	Grenada	**21**	21	100%	20	99%	20	97%
	Gujana	**79**	79	100%	76	97%	76	97%
	Haiti	**1,013**	1,012	100%	891	88%	754	74%
	Jamajka	**236**	236	100%	233	99%	219	93%
	Republika Dominikańska	**283**	283	100%	281	99%	274	97%
	Saint Lucia	**32**	32	100%	32	100%	29	91%
	Saint Kitts i Nevis	**8**	8	100%	8	99%	6	72%
	Saint Vincent i Grenadyny	**26**	26	100%	26	99%	22	83%
	Surinam	**27**	27	100%	27	99%	20	74%
	Trynidad i Tobago	**29**	29	100%	28	99%	22	76%
	*** Karaiby ogółem**	**1,875**	**1,873**	**100%**	**1,742**	**93%**	**1,550**	**83%**
	Fidżi	**49**	49	100%	48	99%	46	96%
	Wyspy Cooka	**5**	5	100%	5	100%	5	100%
	Wyspy Salomona	**69**	69	100%	68	99%	61	89%
	Kiribati	**42**	42	100%	42	99%	30	71%
	Wyspy Marshalla	**17**	17	100%	17	100%	14	86%
	Mikronezja	**23**	23	100%	22	97%	11	46%
	Nauru	**4**	4	100%	4	99%	4	98%
	Niue	**3**	3	100%	3	100%	3	100%
	Palau	**5**	5	100%	4	70%	4	68%
	Papua-Nowa Gwinea	**244**	240	98%	232	95%	178	73%
	Samoa Zachodnie	**67**	67	100%	67	100%	66	99%
	Timor Wschodni	**174**	174	100%	172	99%	150	86%
	Tonga	**28**	28	100%	28	100%	28	99%
	Tuvalu	**13**	13	100%	13	99%	13	96%
	Vanuatu	**55**	55	100%	52	96%	46	83%
	*** Pacyfik ogółem**	**798**	**794**	**99%**	**777**	**97%**	**659**	**83%**
	Przydziały w ramach AKP	**8,118**	8,005	99%	7,589	93%	6,663	82%
	PALOP	**61**	61	100%	59	98%	54	89%
	Region Afryki Południowej FED 10	**137**	137	100%	137	100%	134	98%
	REGION AFRYKI ŚRODKOWEJ	**573**	570	99%	538	94%	389	68%
	REGION AFRYKI WSCHODNIEJ I POŁUDNIOWEJ	**3,109**	3,106	100%	2,968	95%	2,213	71%
	Region Afryki Zachodniej	**1,960**	1,957	100%	1,930	98%	1,515	77%
	Region Karaibów	**540**	539	100%	505	94%	363	67%
	Region Pacyfiku	**327**	323	99%	285	87%	196	60%

KTZ	* Współpraca regionalna AKP ogółem	14,826	14,699	99%	14,012	95%	11,526	78%
	AKP	50,168	49,837	99%	48,078	96%	41,716	83%
	Réserve / Non réparti par pays/terri	32	13	41%	11	35%	10	32%
	Wszystkie KTZ	32	13	41%	11	35%	10	32%
	Anguilla	28	28	100%	27	99%	27	99%
	Falklandy (Malwiny)	10	10	100%	10	100%	10	100%
	Pitcairn	5	5	100%	5	100%	5	100%
	Turks i Caicos	32	32	100%	32	100%	32	100%
	Brytyjskie Wyspy Dziewicze	2	2	100%	2	98%	2	90%
	Montserrat	33	33	100%	33	100%	33	100%
	Wyspa Świętej Heleny	38	38	100%	38	100%	38	100%
	* Brytyjskie KTZ ogółem	147	147	100%	146	100%	146	100%
	Antyle Holenderskie	41	40	99%	23	57%	20	49%
	Antyle Holenderskie - Bonaire	4	4	100%	4	98%	2	56%
	Antyle Holenderskie - Saba	3	3	100%	3	100%	3	100%
	Antyle Holenderskie - Sint Eustatius	2	2	100%	2	100%	2	100%
	Aruba	21	21	100%	21	99%	19	91%
	Sint Maarten	14	14	100%	8	55%	5	33%
	* Niderlandzkie KTZ ogółem	86	85	99%	62	72%	52	61%
	Wallis i Futuna	39	39	100%	37	95%	27	71%
	Majotta	29	29	100%	29	100%	29	100%
	Nowa Kaledonia	50	50	100%	50	100%	50	100%
	Polinezja Francuska	51	51	100%	50	98%	49	97%
	Saint-Pierre i Miquelon	47	47	100%	47	100%	47	100%
	* Francuskie KTZ ogółem	215	215	100%	212	99%	202	94%
	Réserve/non réparti par région	137	137	100%	136	99%	86	63%
	* Współpraca regionalna KTZ ogółem	137	137	100%	136	99%	86	63%
	KTZ	617	597	97%	568	92%	497	81%
OGÓŁEM: AKP+KTZ		50,785	50,435	99%	48,646	96%	42,213	83%

Podział na kwotę środków zatwierdzonych, zakontraktowanych i wypłaconych według obszaru wydatków 11. EFR

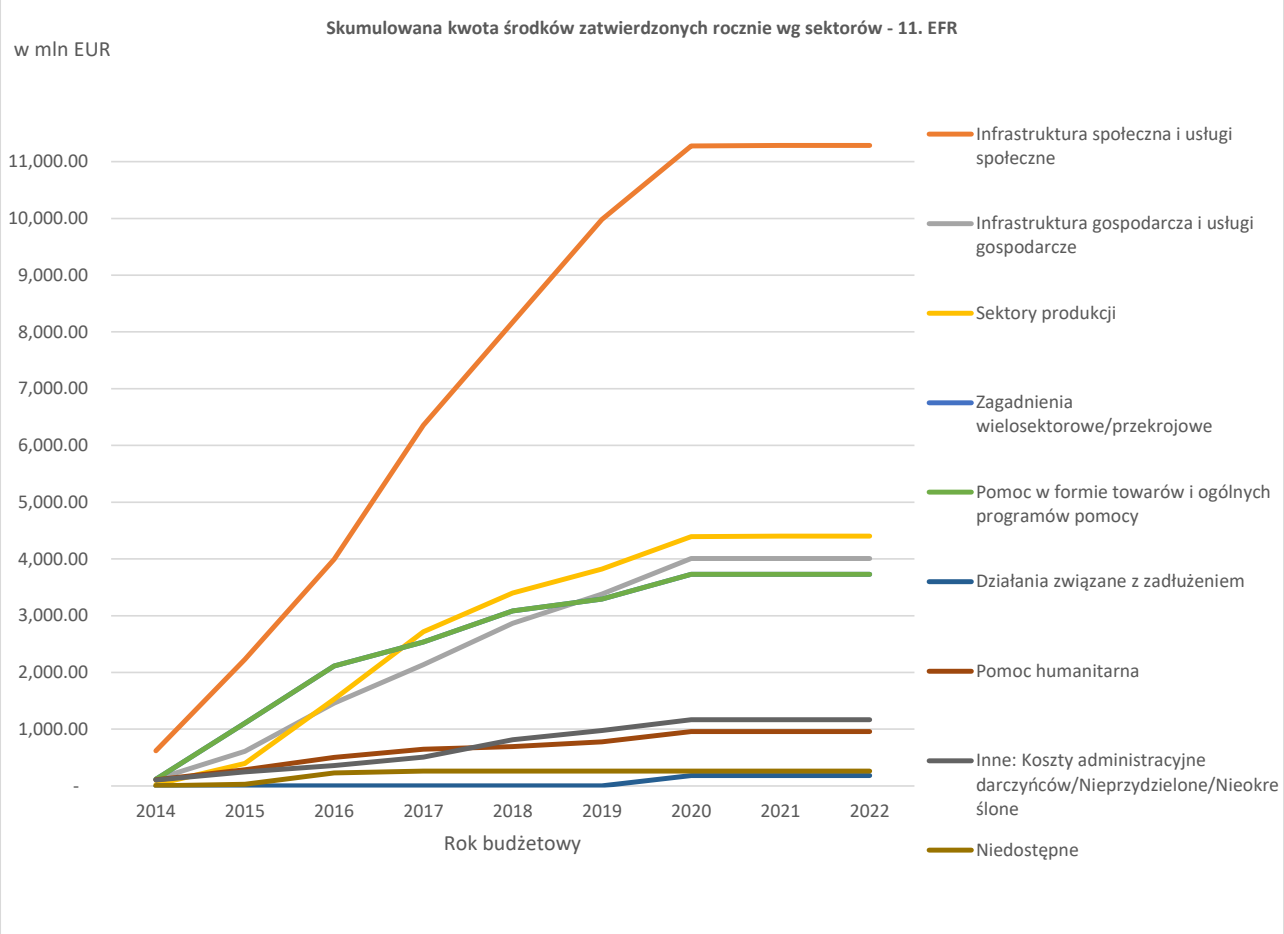
11. EFR Podział na kwotę środków zatwierdzonych, zakontraktowanych i wypłaconych według obszaru wydatków (kody sektorowe DAC)[13]

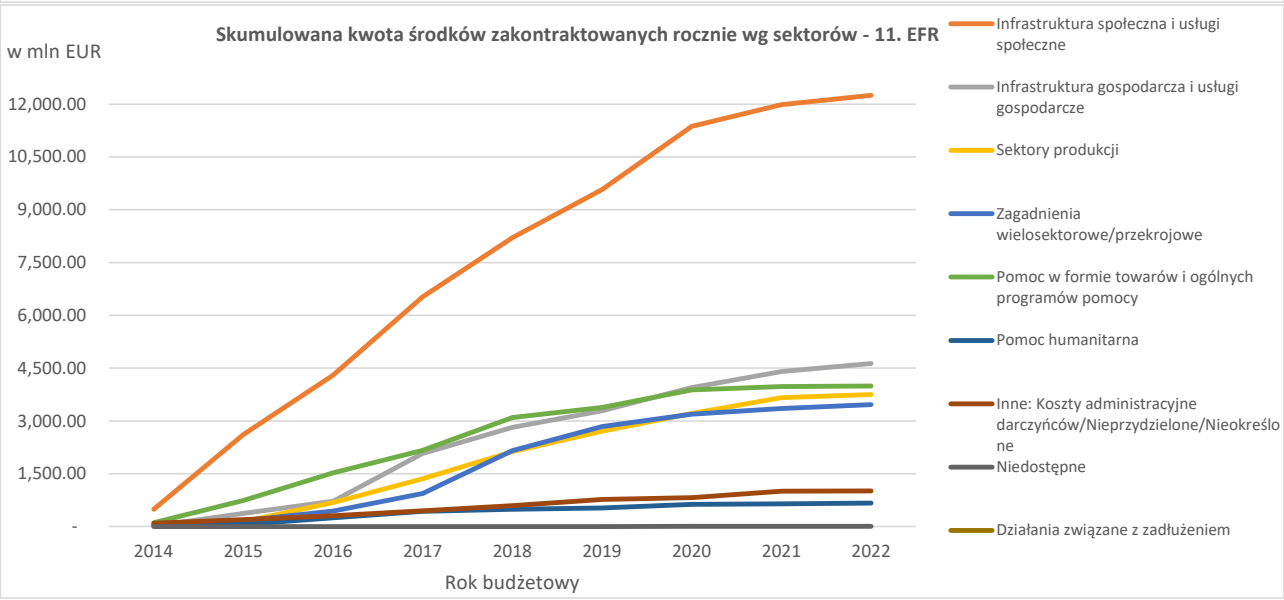
(mln EUR)

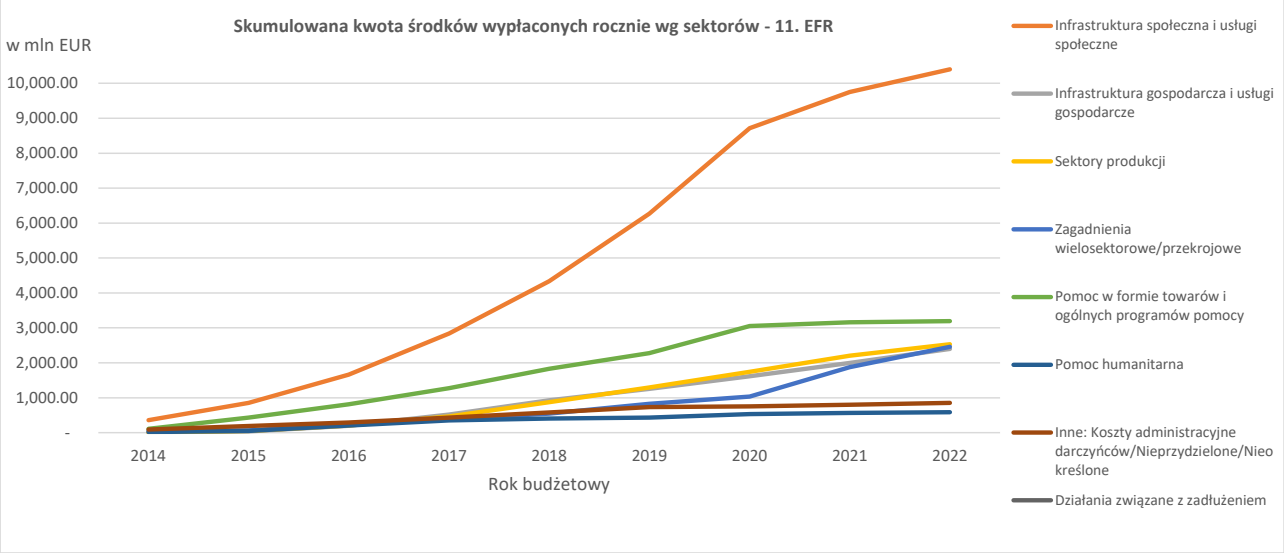
Sektor	Zadeklarowane	Zakontraktowane	Wypłacone
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne			
110 – Edukacja	1,192.46	1,133.56	958.72
120 – Zdrowie	2,131.40	2,485.23	2,201.03
130 – Polityki/programy ludnościowe i zdrowie reprodukcyjne	352.44	50.67	30.23
140 – Zaopatrzenie w wodę i systemy kanalizacyjne	788.50	833.83	479.83
150 – Rząd i społeczeństwo obywatelskie	5,826.12	6,373.64	5,426.96
160 – Pozostała infrastruktura społeczna i usługi społeczne	996.71	1,377.42	1,301.39
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne OGÓŁEM	11,287.63	12,254.35	10,398.17
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze			
210 – Transport i magazynowanie	1,425.48	2,162.30	990.95
220 – Komunikacja	140.96	143.99	101.70
230 – Energia	2,015.13	1,893.12	1,065.10
240 – Usługi bankowe i finansowe	82.03	118.10	68.99
250 – Usługi biznesowe i inne	343.43	313.63	170.94
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze OGÓŁEM	4,007.01	4,631.15	2,397.68
Sektory produkcji			
310 – Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	3,252.66	2,886.40	2,074.39
320 – Przemysł, zasoby mineralne i górnictwo, budownictwo	641.59	450.66	224.19
330 – Handel i turystyka	507.49	416.58	230.57
Sektory produkcji OGÓŁEM	4,401.74	3,753.65	2,529.15
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe			
410 – Ogólna ochrona środowiska	989.82	901.85	594.87
430 – Inne zagadnienia wielosektorowe	3,882.47	2,560.60	1,861.88
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe OGÓŁEM	4,872.29	3,462.45	2,456.75
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy			
510 – Ogólne wsparcie budżetowe	3,116.32	3,598.77	2,837.52
520 – Pomoc (rozwojowa) żywnościowa	614.50	389.97	354.32
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy OGÓŁEM	3,730.82	3,988.75	3,191.84
Działania związane z zadłużeniem			
600 – Działania związane z zadłużeniem	183.00	183.00	183.00
Działania związane z zadłużeniem OGÓŁEM	183.00	183.00	183.00
Pomoc humanitarna			
720 – Interwencje kryzysowe	746.19	473.49	465.38
730 – Pomoc na odbudowę i rehabilitację	137.83	64.96	35.79
740 – Gotowość na wypadek klęsk żywiołowych	72.79	126.50	84.60
Pomoc humanitarna OGÓŁEM	956.81	664.95	585.77
Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/Nieokreślone			
910 – Koszty administracyjne darczyńców	982.02	967.20	820.72
998 – Nieprzydzielone/Nieokreślone	183.74	41.41	29.70
Niedostępne	260.50	5.98	2.02
Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/Nieokreślone OGÓŁEM	1,426.26	1,014.59	852.44
SUMA CAŁKOWITA 11. EFR	**30,865.56**	**29,952.88**	**22,594.80**

[13] Kwoty brutto (tj. z wyłączeniem umorzeń i nakazów odzyskania środków).
Kwoty w kolumnach „Zatwierdzone", „Zakontraktowane" i „Wypłacone" oznaczono różnymi odcieniami tła w zależności od przedziału wysokości.

Zmiana skumulowanej kwoty środków zatwierdzonych, zakontraktowanych i wypłaconych według obszaru wydatków 11. EFR

Skumulowana kwota środków wypłaconych rocznie wg sektorów - 11. EFR
w mln EUR
10,000.00
9,000.00
8,000.00
7,000.00
6,000.00
5,000.00
4,000.00
3,000.00
2,000.00
1,000.00
-
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
Rok budżetowy
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze
Sektory produkcji
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy
Pomoc humanitarna
Inne: Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/Nieokreślone
Działania związane z zadłużeniem

3. GLOSARIUSZ

Środki administracyjne

Środki służące pokrywaniu bieżących kosztów jednostek (personelu, budynków, wyposażenia biurowego).

Przyjęty budżet

Projekt budżetu staje się przyjętym budżetem, gdy tylko zostanie zatwierdzony przez władzę budżetową.

Budżet korygujący

Decyzja przyjęta w trakcie roku budżetowego w celu zmiany (zwiększenia, zmniejszenia, przeniesienia) aspektów przyjętego budżetu na dany rok.

Środki

Środki budżetowe.

W budżecie zapisuje się prognozy zarówno zobowiązań (mające moc prawną zobowiązania do wypłaty środków finansowych), jak i płatności (płatności na rzecz beneficjentów – w gotówce lub przelewem bankowym). Kwoty środków na zobowiązania i płatności często się różnią – środki zróżnicowane, ponieważ zobowiązania dotyczące wieloletnich programów i projektów są zazwyczaj w całości zaciągane w roku, w którym podjęto decyzję w ich sprawie, i środki są wypłacane przez lata, w miarę realizacji programu i projektu.

Dochody przeznaczone na określony cel

Dochody przeznaczone na finansowanie poszczególnych pozycji wydatków.

Wynik budżetu

Różnica między otrzymanymi przychodami a wypłaconymi kwotami, w tym korekty z tytułu przeniesień, anulowań i różnic kursowych.

W przypadku agencji kwota stanowiąca różnicę będzie musiała zostać zwrócona organowi finansującemu.

Wykonywanie budżetu

Wykorzystanie budżetu poprzez operacje po stronie wydatków i przychodów.

Pozycja budżetowa/Linia budżetowa

Przychody i wydatki przedstawia się w strukturze budżetu zgodnie z obowiązującą nomenklaturą nałożoną przez władzę budżetową, która odzwierciedla charakter i cel każdej pozycji. Poszczególne działy (tytuł, rozdział, artykuł lub pozycja) zawierają oficjalny opis nomenklatury.

Zobowiązanie budżetowe

Operacja, za pomocą której właściwy urzędnik zatwierdzający rezerwuje środki budżetowe niezbędne do pokrycia późniejszych płatności w celu wywiązania się z zobowiązań prawnych.

Anulowanie środków

Środki niewykorzystane na koniec roku budżetowego, które nie mogą być przeniesione, zostają anulowane.

Przeniesienie środków

Wyjątek od zasady jednoroczności w zakresie, w jakim środki, których nie można wykorzystać w danym roku budżetowym, mogą, w ściśle określonych warunkach, zostać przeniesione w celu wykorzystania ich w przyszłym roku.

Środki na zobowiązania

Środki na zobowiązania pokrywają całkowitą wartość zobowiązań prawnych (umów, umów o udzielenie dotacji lub decyzji o udzieleniu dotacji), które można podpisać w bieżącym roku budżetowym.

Umorzenie

Operacja, za pomocą której właściwy urzędnik zatwierdzający anuluje całość lub część środków zarezerwowanych uprzednio w drodze zobowiązania budżetowego.

Środki zróżnicowane

Środki zróżnicowane są wykorzystywane do finansowania operacji wieloletnich; pokrywają w bieżącym roku budżetowym całkowity koszt zobowiązań prawnych zaciągniętych w związku z operacjami, których realizacja trwa dłużej niż jeden budżetowy.

Wynik ekonomiczny

Wpływ wydatków i przychodów na bilans w oparciu o zasady rachunkowości memoriałowej.

Ustalone należności

Prawo do ściągnięcia przychodów od dłużnika uznane poprzez wystawienie nakazu odzyskania środków.

Różnice kursowe

Różnice wynikające z kursów wymiany walut zastosowanych do transakcji dotyczących krajów spoza strefy euro lub z aktualizacji wyceny aktywów i zobowiązań w walutach obcych na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Wydatki

Termin używany do opisania wydatkowania środków budżetowych ze wszystkich rodzajów źródeł finansowania.

Dotacje

Bezpośrednie wkłady finansowe z budżetu dla beneficjentów będących osobami trzecimi, zaangażowanych w działania mające na celu realizację polityki Unii.

Wygasające środki

Na koniec roku budżetowego niewykorzystane środki zostają anulowane. Wygaśnięcie oznacza unieważnienie całego lub części zezwolenia na ponoszenie wydatków lub zaciąganie zobowiązań, które jest reprezentowane przez środki.

Wszelkie niewykorzystane środki mogą zostać ujęte w preliminarzu dochodów i wydatków na następne trzy lata budżetowe (tzw. zasada „N+3") w przypadku wspólnych przedsięwzięć (oraz EIT) zgodnie z ich regulaminem finansowym. Zatem niewykorzystane środki na wspólne przedsięwzięcia mogą zostać ponownie uruchomione w roku budżetowym „N+3".

Podstawa prawna/akt podstawowy

Akt prawny przyjęty przez władzę ustawodawczą (zazwyczaj Radę i Parlament Europejski) określający cel programu wydatków Unii, przeznaczenie środków, zasady interwencji, datę wygaśnięcia i odpowiednie przepisy finansowe, który ma służyć jako podstawa prawna realizacji programu wydatków.

Zobowiązanie prawne

Akt, na mocy którego urzędnik zatwierdzający zaciąga zobowiązanie wobec osób trzecich, którego skutkiem jest obciążenie budżetu Unii.

Powszechnymi formami zobowiązań prawnych są umowy w przypadku zamówień publicznych, umowy o udzielenie dotacji i decyzje o udzieleniu dotacji.

Środki niezróżnicowane

Środki, które pozwalają na zaspokojenie rocznych potrzeb i w związku z tym muszą zostać rozdysponowane w trakcie roku budżetowego. Tylko kwoty kwalifikujące się do automatycznego przeniesienia mogą być wypłacone w następnym roku. Środki niezróżnicowane, które nie zostały do końca roku wykorzystane, tj. zaciągnięte na zobowiązania, zostają anulowane (chyba że decyzją Komisji wyjątkowo wyrażono zgodę na nieautomatyczne przeniesienie środków). Środki niezróżnicowane mają zastosowanie do wydatków administracyjnych oraz środków na zobowiązania równych środkom na płatności.

Środki operacyjne

Środki operacyjne służą finansowaniu różnych polityk, głównie w formie dotacji lub zamówień publicznych.

Zobowiązania pozostające do spłaty

Zobowiązania pozostające do spłaty (lub RAL, fr. „reste à liquider") definiuje się jako kwotę środków, na które zaciągnięto zobowiązania i których jeszcze nie wypłacono. Wynikają one bezpośrednio z istnienia programów wieloletnich i rozbieżności między środkami na zobowiązania a środkami na płatności.

Środki na płatności

Środki na płatności pokrywają wydatki wymagalne w bieżącym roku budżetowym, wynikające z zobowiązań prawnych zaciągniętych w bieżącym roku lub w ubiegłych latach.

Zobowiązanie RAL (fr. reste à liquider)

Kwota pozostająca do spłaty z tytułu zobowiązania budżetowego w danym momencie. Por. zobowiązania pozostające do spłaty

Nadwyżka

Dodatnia różnica między przychodami a wydatkami, która musi zostać zwrócona organowi finansującemu. Por. wynik budżetu.

Przeniesienia między liniami budżetowymi

Przeniesienia między liniami budżetowymi oznaczają przeniesienie środków z jednej linii budżetowej do drugiej w trakcie roku budżetowego i tym samym stanowią wyjątek od budżetowej zasady specyfikacji.

SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI – ŚRODKI PIENIĘŻNE ZARZĄDZANE PRZEZ EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY **CA/561/23**

29 marca 2023

RADA DYREKTORÓW

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

DOTYCZĄCE INSTRUMENTU INWESTYCYJNEGO

NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 R.

1) Sprawozdanie z sytuacji finansowej

2) Sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

3) Zestawienie zmian w zasobach stron wnoszących wkład

4) Rachunek przepływów pieniężnych

5) Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego

6) Sprawozdanie niezależnego audytora

Oryginał: E POUFNE

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 r.

w tys. EUR

	Uwagi	31.12.2022	31.12.2021
AKTYWA			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	5	1 451 970	1 358 564
Należności od stron wnoszących wkład	9/17	85 321	85 210
Aktywa finansowe ogółem	10	73 003	-
Pochodne instrumenty finansowe	6	75 852	7
Pożyczki i zaliczki	7	1 849 786	1 986 281
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	8	797 341	697 631
Pozostałe aktywa	11	950	1 086
Aktywa ogółem		**4 334 223**	**4 128 779**
ZOBOWIĄZANIA I ZASOBY STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD			
ZOBOWIĄZANIA			
Pochodne instrumenty finansowe	6	-	18 835
Przychody przyszłych okresów	12	52 417	48 432
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	14	16 583	16 602
Zobowiązania wobec osób trzecich	15	190 927	239 639
Pozostałe zobowiązania	16	2 419	2 333
Zobowiązania ogółem		**262 346**	**325 841**
ZASOBY STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD			
Wkład państw członkowskich do instrumentu wniesiony zgodnie z wezwaniem	17	3 701 695	3 471 695
Zyski zatrzymane		370 182	331 243
Zasoby stron wnoszących wkład ogółem		**4 071 877**	**3 802 938**
Zobowiązania i zasoby stron wnoszących wkład ogółem		**4 334 223**	**4 128 779**

SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2022 R.

w tys. EUR

	Uwagi	Od 1.01.2022 do 31.12.2022	Od 1.01.2021 do 31.12.2021
Odsetki i podobne przychody*	19	93 786	86 456
Odsetki i podobne koszty	19	-5 479	-10 436
Odsetki i podobne przychody netto		**88 307**	**76 020**
Przychody z tytułu opłat i prowizji	20	511	2 219
Koszty z tytułu opłat i prowizji	20	-761	-175
Przychody z tytułu opłat i prowizji netto		**-250**	**2 044**
Zmiana wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych		94 680	-51 770
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto	21	24 432	123 627
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") – wynik netto	7	-3 080	3 568
Różnice kursowe – wynik netto		-140 104	33 676
Operacje finansowe – wynik netto		**-24 072**	**109 101**
Zmiana w odpisie aktualizującym z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek, bez odwróceń	7	8 562	42 974
Zmiana stanu rezerw na wystawione gwarancje, bez odwróceń	13	-	851
Zmiana rezerw z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki, bez odwróceń	14	20	16 616
Ogólne koszty administracyjne	22	-33 628	-53 136
Zysk za rok		**38 939**	**194 470**
Całkowite dochody ogółem – zysk za rok		**38 939**	**194 470**

* W odniesieniu do roku kończącego się z dniem 31 grudnia 2022 r. odsetki i podobne dochody obejmują 85,8 mln EUR (w 2021 r.: 77,5 mln EUR) naliczone od aktywów utrzymywanych po kosztach zamortyzowanych według metody efektywnej stopy procentowej.

ZESTAWIENIE ZMIAN W ZASOBACH STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2022 R.

w tys. EUR

		Wkłady wniesione zgodnie z wezwaniem	Zyski zatrzymane	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2022 r.	**Uwagi**	**3 471 695**	**331 243**	**3 802 938**
Wkłady państw członkowskich wniesione zgodnie z wezwaniem w ciągu roku	17	230 000	-	230 000
Zysk za rok 2022		-	38 939	38 939
Zmiany w zasobach stron wnoszących wkład		**230 000**	**38 939**	**268 939**
Na dzień 31 grudnia 2022 r.		**3 701 695**	**370 182**	**4 071 877**

		Wkłady wniesione zgodnie z wezwaniem	Zyski zatrzymane	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2021 r.		**3 221 695**	**136 773**	**3 358 468**
Wkłady państw członkowskich wniesione zgodnie z wezwaniem w ciągu roku	17	250 000	-	250 000
Zysk za rok 2021		-	194 470	194 470
Zmiany w zasobach stron wnoszących wkład		**250 000**	**194 470**	**444 470**
Na dzień 31 grudnia 2021 r.		**3 471 695**	**331 243**	**3 802 938**

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2022 R.

w tys. EUR

	Uwagi	Od 1.01.2022 do 31.12.2022	Od 1.01.2021 do 31.12.2021
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Zysk za rok		38 939	194 470
Korekty:			
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto na poziomie wartości godziwej	8	-9 271	-130 991
Zmiana w odpisie aktualizującym z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek, bez odwróceń	7	-8 562	-42 974
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") – wynik netto	7	3 080	-3 568
Zmiana stanu naliczonych odsetek i zamortyzowanych kosztów pożyczek i zaliczek		2 291	6 462
Zmiana netto stanu rezerw na wystawione gwarancje, bez odwróceń	13	-	-851
Zmiana rezerw z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki netto, bez odwróceń		-19	-16 550
Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych		-94 680	51 770
Zmiana stanu naliczonych odsetek i zamortyzowanych kosztów aktywów finansowych ogółem	10	321	-1 271
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów		3 985	18 700
Wpływ zmian kursu wymiany na pożyczki	7	-53 747	-84 893
Wpływ zmian kursu wymiany na akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	8	-25 463	-27 230
Wpływ zmian kursu wymiany na środki pieniężne		-12 006	-9 875
(Strata) na działalności operacyjnej przed zmianami stanu aktywów i zobowiązań operacyjnych		**-155 132**	**-46 801**
Wypłaty pożyczek	7	-260 493	-515 212
Spłaty pożyczek	7	458 381	339 944
Zmiana stanu naliczonych odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	5	1 822	-304
Nabycie aktywów finansowych ogółem	10	-920 290	-2 333 691
Zapadalność aktywów finansowych ogółem	10	847 608	2 684 293
Zwiększenie stanu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	8	-139 935	-84 224
Wpływy netto z akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu		90 219	77 749
Zmniejszenie stanu pozostałych aktywów		136	977
Zwiększenie stanu pozostałych zobowiązań		86	1 113
(Zmniejszenie)/Zwiększenie stanu zobowiązań wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego		-58 093	34 598
Przepływy pieniężne netto (wykorzystane w)/z działalności operacyjnej		**-135 691**	**158 442**
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Wkład otrzymany od państw członkowskich		238 450	250 444
Kwoty otrzymane od państw członkowskich w związku z dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną		61 450	63 254
Kwoty wypłacone w imieniu państw członkowskich w związku z dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną		-60 619	-27 337
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		**239 281**	**286 361**
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		**103 590**	**444 803**
Zbiorczy rachunek przepływów pieniężnych:			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku budżetowego		**1 359 005**	**924 077**
Przepływy pieniężne netto (wykorzystane w)/z:			
Działalność operacyjna		-135 691	158 442
Działalność finansowa		239 281	286 361
Wpływ zmian kursu wymiany na środki pieniężne i ich ekwiwalenty		-12 006	-9 875
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku budżetowego		**1 450 589**	**1 359 005**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują:			
Środki pieniężne w kasie	5	328 079	434 064
Lokaty terminowe (z wyłączeniem naliczonych odsetek)	5	963 004	672 730
Komercyjne papiery dłużne	5	159 506	252 211
		1 450 589	**1 359 005**

Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2022 r.

1 Informacje ogólne

Instrument Inwestycyjny („instrument") został ustanowiony w ramach Umowy z Kotonu („umowy") o współpracy i pomocy na rzecz rozwoju pomiędzy grupą państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku („państw AKP") a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z dnia 23 czerwca 2000 r., zmienionej w dniu 25 czerwca 2005 r. oraz 22 czerwca 2010 r.

Instrument nie jest odrębnym podmiotem prawnym, a Europejski Bank Inwestycyjny („EBI" lub „Bank") zarządza wkładami w imieniu państw członkowskich („darczyńców") zgodnie z warunkami umowy oraz pełni funkcję administratora instrumentu.

Finansowanie na podstawie umowy pochodzi z budżetów państw członkowskich UE. Państwa członkowskie UE wnoszą kwoty przewidziane na finansowanie instrumentu oraz dotacji na finansowanie dopłat do oprocentowania, jak przewidziano w wieloletnich ramach finansowych (pierwszy protokół finansowy obejmujący lata 2000–2007, zwany 9. Europejskim Funduszem Rozwoju (EFR), drugi protokół finansowy obejmujący lata 2008–2013, zwany 10. EFR, oraz trzeci protokół finansowy obejmujący lata 2014–2020, zwany 11. EFR). EBI powierzono zarządzanie:

(iv) instrumentem – obciążonym ryzykiem funduszem odnawialnym o wartości 3 685,5 mln EUR przeznaczonym na wsparcie inwestycji sektora prywatnego w państwach AKP; przy czym kwota 48,5 mln EUR przydzielona jest krajom i terytoriom zamorskim („KTZ"),

(v) dotacjami na finansowanie dopłat do oprocentowania o wartości maksymalnie 1 220,85 mln EUR dla państw AKP i maksymalnie 8,5 mln EUR dla KTZ. Maksymalnie 15 % tych dopłat może zostać wykorzystane na pomoc techniczną związaną z projektami.

UE i AKP uzgodniły zmianę decyzji w sprawie środków przejściowych w celu przedłużenia stosowania postanowień Umowy o partnerstwie AKP–UE do dnia 30 czerwca 2023 r. lub do dnia wejścia w życie nowej umowy lub rozpoczęcia tymczasowego stosowania nowej umowy między Unią a państwami AKP, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej (decyzja nr 3/2019 Komitetu Ambasadorów AKP–UE w sprawie przyjęcia środków przejściowych zgodnie z art. 95 ust. 4 Umowy o partnerstwie AKP–UE, która została następnie zmieniona decyzją nr 3/2021 Komitetu Ambasadorów AKP–UE z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie zmiany oraz decyzją nr 970/2022 Komitetu Ambasadorów AKP–UE z dnia 16 czerwca 2022 r.).

Rozporządzenie ustanawiające ISWMR – „Globalny wymiar Europy", które weszło w życie 14 czerwca 2021 r. (rozporządzenie (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r.), stanowi zasadniczą podstawę prawną pomocy UE poza granicami UE w latach 2021–2027 oraz zarządzania w odniesieniu do nowego mandatu instytucjonalnego Banku w zakresie operacji poza Unią Europejską, w tym w regionie AKP. Obejmuje to włączenie obecnego pozabudżetowego EFR do budżetu UE. Rozporządzenie ustanawiające ISWMR stanowi podstawę prawną dla udzielania EBI przez Komisję upoważnień UE w zakresie jego działalności poza UE w przyszłości. Zapewni ono również Unii zewnętrzne ramy inwestycyjne umożliwiające współpracę z instytucjami partnerskimi dzięki dotacjom lub gwarancjom z budżetu UE.

23 grudnia 2020 r. Rada podjęła decyzję o przedłużeniu okresu zobowiązań w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP co najmniej o sześć miesięcy. W przyszłości środki powracające z instrumentu inwestycyjnego AKP będą wykorzystywane w ramach ISWMR poprzez połączenie specjalnego segmentu sektora prywatnego AKP w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR+) i funduszu powierniczego.

Po przedłużeniu okresu rozliczeniowego instrumentu inwestycyjnego Bank zatwierdził operacje zgodnie ze swoim mandatem do dnia 30 czerwca 2021 r. (decyzja Rady (UE) 2020/2233 z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie zobowiązania dotyczącego środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP z operacji w ramach 9., 10. i 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju – Dz.U. L 437 z 28.12.2020 r., s. 188).

Sprawozdania finansowe sporządzano w oparciu o założenie kontynuacji działalności, zgodnie z którym w ramach instrumentu inwestycyjnego będzie można dokonać wszystkich wypłat środków pieniężnych należnych w ramach wszelkich operacji. Czas obowiązywania instrumentu inwestycyjnego nie został określony. Umowa wewnętrzna dotycząca 11. EFR pozostaje w mocy (na podstawie jej art. 14 ust. 3) tak długo, jak będzie to konieczne do całkowitego wykonania wszelkich operacji finansowanych na podstawie umowy o partnerstwie AKP-UE, decyzji o stowarzyszeniu zamorskim i wieloletnich ram finansowych.

Niniejsze sprawozdanie finansowe obejmuje okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

Na wniosek Komitetu Zarządzającego Rada Dyrektorów przyjęła sprawozdanie finansowe dnia 29 marca 2023 r. i zezwoliła na jego przedłożenie Radzie Gubernatorów do zatwierdzenia do dnia 25 kwietnia 2023 r.

2 Istotne zasady rachunkowości

2.2 Podstawa przygotowania – Stwierdzenie zgodności

Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską.

2.2 Istotne osądy i szacunki księgowe

Przygotowanie sprawozdania finansowego wymaga wykorzystania wartości szacunkowych. Wymaga to również od kierownictwa Banku stosowania własnego osądu przy stosowaniu zasad księgowych obowiązujących w przypadku Instrumentu Inwestycyjnego. Poniżej wymieniono obszary wymagające kierowania się w znacznym stopniu osądem lub cechujące się złożonością lub obszary, w których założenia i szacunki są istotne dla sprawozdania finansowego.

Stosowanie osądów i szacunków ma największe znaczenie w następujących kwestiach:

- **Wycena instrumentów finansowych według wartości godziwej**

Wartość godziwą aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, które są przedmiotem obrotu na aktywnych rynkach, ustala się w oparciu o notowania rynkowe lub notowania cen maklerów. Jeżeli na podstawie aktywnych rynków nie można określić wartości godziwej, wartość tę określa się, korzystając z różnych technik wyceny, w tym z modeli matematycznych. Dane wejściowe do tych modeli pochodzą z obserwacji rynków w tych przypadkach, w których jest to możliwe, a jeżeli nie ma takiej możliwości, do określenia wartości godziwej niezbędny jest osąd. Wyceny są podzielone na różne kategorie w hierarchii wartości godziwej na podstawie danych wejściowych wykorzystanych w technikach wyceny zgodnie z opisem w informacjach dodatkowych 2.4.2 i 4.

- **Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek**

Wycena oczekiwanych strat kredytowych wymaga od zarządzających istotnego osądu, w szczególności oceny znacznego wzrostu ryzyka kredytowego od czasu początkowego ujęcia, uwzględnienia przewidywań i dalszych szacunków dotyczących kwot i terminów przyszłych przepływów pieniężnych oraz wartości zabezpieczeń przy określaniu poziomu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Szacunki te wynikają z szeregu czynników, które mogą powodować znaczne zmiany terminu i kwoty ujmowanego odpisu na oczekiwane straty kredytowe (informacja dodatkowa 2.4.2). Stosowne założenia dotyczące wpływu na utratę wartości w wyniku ogólnego kontekstu niepewności i różnych ryzyk narastających w wyniku rosyjskiej inwazji na Ukrainę przedstawiono w informacji dodatkowej 2.4.2.2 i informacji dodatkowej 3.2.3.7.

- **Wycena inwestycji w nienotowane instrumenty kapitałowe**

Wycena nienotowanych inwestycji kapitałowych opiera się zazwyczaj na jednym z następujących elementów:

- ostatnich transakcjach zawartych na warunkach rynkowych,
- bieżącej wartości godziwej innego instrumentu o zasadniczo takim samym charakterze,
- spodziewanych przepływach pieniężnych zdyskontowanych według bieżących stóp procentowych mających zastosowanie do instrumentów o podobnych warunkach i podobnej charakterystyce ryzyka,
- metodzie skorygowanych aktywów netto: lub
- innych modelach wyceny.

Określenie przepływów pieniężnych oraz czynników dyskontujących dla nienotowanych inwestycji kapitałowych wymaga wykorzystania szacunków w znaczącym stopniu. W ramach instrumentu okresowo porównuje się techniki wyceny i ocenia się je pod kątem wiarygodności, stosując ceny z obserwacji bieżących transakcji rynkowych na takich samych instrumentach lub inne dostępne zaobserwowane dane rynkowe.

- **Konsolidacja jednostek, w których instrument ma udziały**

Zgodnie z istotnym osądem EBI żadna z jednostek, w których posiada on udziały, nie jest przez ten instrument kontrolowana. Wynika to z faktu, że we wszystkich tych jednostkach wyłączna odpowiedzialność za zarządzanie spółką oraz kontrolowanie jej działań i innych spraw spoczywa na komplementariuszu, zarządzającym funduszem lub zarządzie, który ma również kompetencje i uprawnienia do podejmowania wszelkich działań niezbędnych do realizacji celów spółki zgodnie z wytycznymi dotyczącymi polityki i inwestycji.

- **Niepewność związana z reformą stóp procentowych na rynku międzybankowym („IBOR")**

W przypadku stopy referencyjnej, która ma przestać obowiązywać bezpośrednio po 30 czerwca 2023 r., a mianowicie USD LIBOR, w ramach instrumentu zastosowanie mają zmiany w ramach etapu 1 Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR") dotyczące niepewności.

2.3 Zmiany zasad rachunkowości

Z wyjątkiem zmian opisanych poniżej, w odniesieniu do instrumentu niezmiennie stosowano zasady rachunkowości określone w informacji dodatkowej 2.4 w przypadku wszystkich okresów objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym. W odniesieniu do instrumentu przyjęto nowe standardy i zmiany standardów przedstawione poniżej.

Nowe i zmienione standardy przyjęte w ramach instrumentu

Poniższe zmiany istniejących standardów stały się skuteczne w odniesieniu do sprawozdania finansowego dotyczącego instrumentu w dniu 1 stycznia 2022 r.:

- Coroczne zmiany MSSF – okres 2018–2020
- Odniesienia do założeń koncepcyjnych – zmiany w MSSF 3
- Umowy rodzące obciążenia – koszty wykonania umowy – zmiany w MSR 37

Wymienione powyżej zmiany nie miały żadnego wpływu na kwoty ujęte w poprzednich okresach i nie oczekuje się, aby miały znaczący wpływ na bieżące lub przyszłe okresy.

Nowe standardy, zmiany i interpretacje, których nie przyjęto jeszcze w ramach instrumentu

Na dzień 31 grudnia 2022 r. wydano następujące standardy i zmiany istniejących standardów, ale nie były one obowiązkowe w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych kończących się 31 grudnia 2022 r.:

Standardy i zmiany istniejących standardów zatwierdzone przez UE, mające zastosowanie w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2023 r. lub później:

- Zmiany w MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych oraz IFRS Practice Statement 2: *Disclosure of Accounting policies* (Oświadczenie dotyczące praktycznych aspektów ujawniania zasad (polityki) rachunkowości)
- Zmiany w MSR 8 Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów: Definicja wartości szacunkowych

Zmiany istniejących standardów, które nie zostały/nie zostały jeszcze zatwierdzone przez UE:

- Zmiany w MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych:
  - klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe (wydana 23 stycznia 2020 r.);
  - klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe – odroczenie daty wejścia w życie (wydane 15 lipca 2020 r.); oraz
  - zobowiązania długoterminowe powiązane z warunkami (wydane 31 października 2022 r.)

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego żaden z powyższych standardów ani żadna ze zmian istniejących standardów nie zostały przyjęte wcześniej w ramach instrumentu; nie wydano też żadnych interpretacji, które miałyby zastosowanie i które należałoby uwzględnić w ramach instrumentu na którykolwiek dzień sprawozdawczy. Podmiot zarządzający przewiduje, że zostaną przyjęte wszystkie stosowne regulacje w odniesieniu do pierwszego okresu rozpoczynającego się od daty wejścia w życie tych regulacji lub później oraz że nie będą one miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu.

2.4 Opis istotnych zasad rachunkowości

Sprawozdanie z sytuacji finansowej przedstawia aktywa i zobowiązania w porządku zgodnym z malejącym stopniem płynności, bez wprowadzania podziału na pozycje krótkoterminowe i inne.

2.4.1 Przeliczanie waluty obcej

Walutą wykorzystaną do prezentacji sprawozdania finansowego dotyczącego instrumentu jest euro (EUR), które jest także walutą funkcjonalną. Informacje finansowe przedstawione w euro zostały zaokrąglone do pełnego tysiąca, chyba że zaznaczono inaczej.

Transakcje w walutach obcych przelicza się według kursu wymiany obowiązującego w dniu transakcji.

Aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach innych niż euro przelicza się na euro według kursów wymiany obowiązujących na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej. Dodatnie lub ujemne różnice kursowe wynikające z przeliczenia walut wykazuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Niepieniężne pozycje wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji według kursu innego niż kurs z dnia transakcji oraz niezrealizowane różnice kursowe wynikające z nierozliczonych aktywów i zobowiązań pieniężnych w walucie obcej ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

2.4.2 Aktywa finansowe inne niż instrumenty pochodne

Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi początkowo ujmuje się na dzień rozliczenia.

Klasyfikacja i wycena

Aktywa finansowe

W początkowym ujęciu składnik aktywów finansowych klasyfikuje się jako wyceniany po koszcie zamortyzowanym („AC"), według wartości godziwej przez inne całkowite dochody („FVOCI") lub według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL"), natomiast zobowiązanie finansowe klasyfikuje się jako wyceniane po koszcie zamortyzowanym („AC") lub według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

Zgodnie z MSSF 9 dokonując klasyfikacji, w pierwszej kolejności należy określić, czy dany składnik aktywów finansowych uznaje się za instrument dłużny czy kapitałowy. MSSF 9 odnosi się do definicji określonych w MSR 32 Instrumenty finansowe: prezentacja.

Instrumenty dłużne to takie instrumenty, które spełniają definicję zobowiązania finansowego z punktu widzenia kontrahenta – pożyczki i dłużne papiery wartościowe w tym obligacje, weksle lub świadectwa wydawane przez jednostki strukturyzowane, rządy lub przedsiębiorstwa.

Instrument dłużny jest klasyfikowany jako wyceniany po koszcie zamortyzowanym, jeżeli spełnia oba następujące warunki i nie został wyznaczony do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL"):

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymanie aktywów, aby otrzymywać przepływy pieniężne wynikające z umowy; oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (kryteria dotyczące przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej).

Instrument dłużny jest klasyfikowany jako wyceniany według wartości godziwej przez inne całkowite dochody („FVOCI") jedynie wówczas, gdy spełnia oba następujące warunki i nie został wyznaczony do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL"):

- składnik aktywów jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych spełniających kryteria dotyczące przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej.

Powyższe wymogi należy stosować w odniesieniu do całego składnika aktywów finansowych, nawet jeżeli obejmuje on wbudowany instrument pochodny.

Instrumenty kapitałowe to instrumenty, które spełniają definicję kapitału własnego z punktu widzenia emitenta, tj. instrumenty, które nie obejmują zobowiązania umownego do przekazania przepływów pieniężnych i które uprawniają do udziału końcowego (rezydualnego) w aktywach netto emitenta. Instrumenty kapitałowe są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

W początkowym ujęciu instrumentu kapitałowego, który nie jest przeznaczony do obrotu, w ramach instrumentu można nieodwołalnie zdecydować o ujmowaniu późniejszych zmian w ramach innych całkowitych dochodów. Wybór ten jest podejmowany w odniesieniu do poszczególnych inwestycji.

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

Ocena modelu biznesowego

EBI, jako zarządzający instrumentem, ocenia cel modelu biznesowego, w ramach którego utrzymuje się dany instrument dłużny, na poziomie portfela, gdyż jest to najlepszy sposób na odzwierciedlenie metody zarządzania działalnością biznesową i przekazywania informacji zarządowi. Uwzględniane informacje obejmują:

- wskazane zasady i cele dotyczące portfela oraz funkcjonowanie tych strategii w praktyce. Dotyczy to w szczególności kwestii, czy strategia zarządu koncentruje się na uzyskaniu przychodu z odsetek wynikających z umowy, utrzymaniu określonego profilu stopy procentowej, dostosowaniu okresu życia aktywów finansowych do terminu wymagalności zobowiązań, z których finansowane są te aktywa, lub realizowaniu przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż aktywów;
- sposób, w jaki wyniki portfela są oceniane i przekazywane zarządowi instrumentu;
- rodzaje ryzyka, które mają wpływ na wyniki modelu biznesowego (i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego), a także sposób, w jaki zarządza się tym ryzykiem; oraz
- częstotliwość, wielkość i rozkład w czasie sprzedaży we wcześniejszych okresach, powody tej sprzedaży oraz oczekiwania co do przyszłych operacji sprzedaży.

Informacje na temat operacji sprzedaży nie są jednak rozpatrywane odrębnie, tylko w ramach ogólnej oceny sposobu, w jaki wskazany w ramach instrumentu cel zarządzania aktywami finansowymi jest osiągany, oraz sposobu realizacji przepływów pieniężnych.

Model biznesowy bezpośrednich operacji pożyczkowych w ramach zestawu finansowania efektywnego opisano i ujawniono w informacji dodatkowej 24.

Kryteria dotyczące przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej

Do celów niniejszej oceny „kwotę główną" definiuje się jako wartość godziwą instrumentu dłużnego w początkowym ujęciu. „Odsetki" definiuje się jako zapłatę z tytułu wartości pieniądza w czasie i ryzyka kredytowego związanego z kwotą główną pozostałą do spłaty w danym okresie oraz z tytułu innych rodzajów ryzyka i kosztów (np. ryzyka płynności i kosztów administracyjnych), a także marży zysku.

Przeprowadzając ocenę kwestii, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłaty odsetek i kwoty głównej, uwzględnia się umowne warunki instrumentu. Dotyczy to między innymi kwestii, czy składnik aktywów finansowych objęty jest warunkiem umownym, w wyniku którego może dojść do zmiany rozkładu w czasie lub kwoty przepływów pieniężnych wynikających z umowy, która to zmiana spowoduje, że warunek ten nie zostanie spełniony.

Usunięcie z bilansu

W ramach instrumentu zaprzestaje się ujmowania składnika aktywów finansowych, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub przenosi się prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych wynikających z umowy w ramach transakcji, w której całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych zostają w ramach instrumentu przeniesione, lub jeżeli w ramach instrumentu zachowuje się zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem przeniesionego składnika aktywów, ale nie zachowuje się nad nim kontroli.

W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego (informacje dodatkowe 2.4.4) różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązania (lub wartością bilansową przypisaną do części składnika aktywów lub zobowiązania, którego przestaje się ujmować) a sumą (i) kwoty otrzymanej lub uiszczonej oraz (ii) wszelkiej kwoty skumulowanego zysku lub straty ujętej w innych całkowitych dochodach ujmuje się w wyniku finansowym z wyjątkiem skumulowanych zysków lub strat ujętych w innych całkowitych dochodach w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, przenoszonych do funduszu rezerw, a nie do zysków lub strat w momencie zbycia.

W kontekście reformy IBOR ocena, czy zmiana w instrumencie finansowym o zamortyzowanym koszcie jest istotna, dokonywana jest po zastosowaniu praktycznego rozwiązania wprowadzonego przez etap 2 reformy IBOR. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi przez RMSR w ramach instrumentu nie usuwa się z bilansu instrumentu finansowego, którego przepływy pieniężne wynikające z umowy zostały zmodyfikowane w bezpośredniej konsekwencji reformy, a zmiana ta jest ekonomicznie równoważna z poprzednią podstawą ustalania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (tj. podstawą bezpośrednio przed zmianą).

Przeklasyfikowanie

Aktywa finansowe nie podlegają przeklasyfikowaniu po ich początkowym ujęciu, z wyjątkiem możliwości przeklasyfikowania w okresie, w którym zostaje zmieniony model biznesowy instrumentu w zakresie zarządzania aktywami finansowymi.

Modyfikacja

Składnik aktywów finansowych wyceniony według zamortyzowanego kosztu jest uznawany za zmodyfikowany, gdy umowne przepływy pieniężne są renegocjowane lub w inny sposób modyfikowane. Renegocjacja lub modyfikacja może – ale nie musi – doprowadzić do usunięcia z bilansu starego i ujęcia nowego instrumentu finansowego.

Istotna umowna modyfikacja przepływów środków pieniężnych ze składnika aktywów finansowych wycenianego według zamortyzowanego kosztu powodująca usunięcie składnika aktywów finansowych z bilansu prowadzi do ujęcia nowego składnika aktywów finansowych w jego wartości godziwej oraz ujęcia wpływu modyfikacji na zysk lub stratę w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z operacji finansowych".

Umowną modyfikację uznaje się za istotną, jeżeli zdyskontowana wartość bieżąca przepływów pieniężnych wynikających z nowych warunków (zdyskontowana z wykorzystaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej) różni się o co najmniej 10 % od zdyskontowanej wartości bieżącej pozostałych przepływów pieniężnych z tytułu pierwotnym aktywów finansowych. Pod uwagę bierze się również czynniki jakościowe, takie jak zmiana waluty, w której dany składnik aktywów finansowych jest denominowany, i warunki wymiany.

W kontekście reformy IBOR ocena, czy zmiana w instrumencie finansowym o zamortyzowanym koszcie jest istotna, dokonywana jest po zastosowaniu praktycznego rozwiązania wprowadzonego przez etap 2 reformy IBOR. W ramach instrumentu aktualizuje się efektywną stopę procentową, nie modyfikując wartości bilansowej instrumentu finansowego, jeżeli podstawa określania przepływów pieniężnych wynikających z umowy w ramach instrumentu finansowego, wycenianego według zamortyzowanego kosztu, zmienia się jako bezpośrednia konsekwencja reformy i jeżeli zmiana jest ekonomicznie równoważna poprzedniej podstawie (tj. podstawie bezpośrednio przed zmianą).

Wycena instrumentów finansowych według wartości godziwej

Wartość godziwa jest to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny na głównym rynku lub – w przypadku jego braku – na najkorzystniejszym rynku, do jakiego instrument ma dostęp w tym dniu.

W stosownych przypadkach EBI, w imieniu instrumentu, dokonuje wyceny wartości godziwej danego instrumentu, wykorzystując cenę notowaną na aktywnym rynku dla tego instrumentu. Rynek uznaje się za aktywny, jeżeli transakcje dotyczące składnika aktywów lub zobowiązania odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczać w sposób ciągły informacji na temat cen.

Jeżeli na podstawie aktywnych rynków nie można określić wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wartość tę określa się, korzystając z różnych technik wyceny, w tym określonych modeli matematycznych. Dane wejściowe do tych modeli pochodzą z obserwacji rynków w tych przypadkach, w których jest to możliwe, a jeżeli nie ma takiej możliwości, do określenia wartości godziwej niezbędny jest osąd. Wybrana technika wyceny obejmuje wszystkie czynniki, jakie uwzględniliby uczestnicy rynku, ustalając cenę transakcji.

Techniki wyceny mogą obejmować wartość bieżącą netto i metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych, porównanie z podobnymi instrumentami, dla których można zaobserwować ceny rynkowe, model Blacka-Scholesa i wielomianowe modele wyceny opcji oraz inne modele wyceny. Założenia i dane wejściowe wykorzystywane w technikach wyceny obejmują stopy procentowe wolne od ryzyka, referencyjne stopy procentowe, spready kredytowe wykorzystywane do oszacowania stóp dyskontowych, ceny obligacji i akcji, kursy wymiany walut, wysokość cen akcji i indeksu akcyjnego oraz oczekiwane wahania i korelacje cen.

Celem technik wyceny jest ustalenie wartości godziwej odzwierciedlającej cenę, która zostałaby uzyskana ze sprzedaży składnika aktywów lub zapłacona za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku w dniu wyceny.

W ramach instrumentu Bank wykorzystuje się powszechnie przyjęte modele wyceny w celu ustalenia wartości godziwej powszechnych i mniej złożonych instrumentów finansowych, na przykład swapów stóp procentowych i swapów walutowych, w przypadku których wykorzystuje się tylko możliwe do zaobserwowania dane rynkowe i które wymagają od zarządzających osądu i dokonania szacunków w ograniczonym zakresie. Dające się zaobserwować ceny i dane wejściowe do modeli zazwyczaj są dostępne na rynku notowanych na giełdzie dłużnych papierów wartościowych i kapitałowych papierów wartościowych, giełdowych instrumentów pochodnych i zwykłych pozagiełdowych instrumentów pochodnych takich jak swapy stóp procentowych. Dostępność dających się zaobserwować cen rynkowych i danych wejściowych do modeli ogranicza konieczność stosowania przez zarządzających osądu i szacunków oraz ogranicza niepewność związaną z określaniem wartości godziwej. Dostępność dających się zaobserwować cen rynkowych i danych wejściowych do modeli różni się w zależności od produktów i rynków i jest podatna na zmiany uzależnione od konkretnych wydarzeń i ogólnych warunków na rynkach finansowych.

W przypadku instrumentów bardziej złożonych w ramach instrumentu Bank wykorzystuje własne modele wyceny, opracowane na podstawie powszechnie przyjętych modeli wyceny. Część lub całość istotnych danych wejściowych do tych modeli może nie być możliwa do zaobserwowania na rynku – są one pozyskiwane na podstawie cen lub stóp rynkowych lub szacowane w oparciu o założenia. Przykładem instrumentów obejmujących istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, mogą być niektóre pożyczki i gwarancje, w przypadku których nie istnieje aktywny rynek. Modele wyceny obejmujące istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, wymagają od zarządzających szerszego stosowania osądu i szacunków do ustalenia wartości godziwej. Zastosowanie przez zarządzających osądu i szacunków jest zwykle niezbędne do dokonania wyboru odpowiedniego modelu wyceny, określenia oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z wycenianym instrumentem finansowym, określenia prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez kontrahenta i przedterminowej spłaty oraz dokonania wyboru odpowiednich stóp dyskontowych.

W ramach instrumentu dokonuje się wyceny według wartości godziwej, stosując następującą hierarchię wartości godziwej, która odzwierciedla znaczenie danych wejściowych wykorzystanych do wyceny:

- poziom 1: dane wejściowe będące nieskorygowanymi notowaniami cen rynkowych na aktywnych rynkach dla identycznych instrumentów, do których instrument ma dostęp,
- poziom 2: dane inne niż ceny notowane ujęte na poziomie 1, ale dające się zaobserwować albo bezpośrednio (tj. jako ceny), albo pośrednio (tj. jako pochodne cen). Kategoria ta obejmuje instrumenty wycenione z wykorzystaniem notowanych cen rynkowych na aktywnych rynkach dla identycznych instrumentów, notowanych cen dla identycznych lub podobnych instrumentów na rynkach uznawanych za rynki nieaktywne lub innych technik wyceny, w których wszystkie istotne dane wejściowe dają się bezpośrednio lub pośrednio zaobserwować na podstawie danych rynkowych,
- poziom 3: dane wejściowe, których nie da się zaobserwować. Kategoria ta obejmuje wszelkie instrumenty, w przypadku których technika wyceny obejmuje dane wejściowe nieoparte na dających się zaobserwować danych, a dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, mają istotny wpływ na wycenę instrumentu. Kategoria ta obejmuje instrumenty wyceniane na podstawie cen notowanych dla podobnych instrumentów, jeżeli istotne niedające się zaobserwować korekty lub założenia są niezbędne, by oddać różnicę pomiędzy tymi instrumentami.

Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej w ramach instrumentu ujmuje się na koniec okresu sprawozdawczego, w którym wystąpiła zmiana.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 opiera się na perspektywicznej koncepcji oczekiwanych strat kredytowych. EBI stworzył ramy do obliczania „oczekiwanych strat kredytowych" w zależności od sytuacji makroekonomicznej. Ramy te obejmują określenie parametrów ryzyka kredytowego w danym momencie („PIT") (prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania – „PD" i strata z tytułu niewykonania zobowiązania „LGD") na podstawie systematycznego czynnika (cykl kredytowy) uzależnionego od sytuacji makroekonomicznej i przewidywanego w drodze prognoz lub scenariuszy makroekonomicznych. Ostateczne oczekiwane straty kredytowe stanowią ważoną prawdopodobieństwem średnią oczekiwanych strat kredytowych w ramach poszczególnych scenariuszy makroekonomicznych. Ten prognostyczny model utraty wartości stosuje się w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych po koszcie zamortyzowanym, wobec umów gwarancji finansowych, jak również wobec zobowiązań pozabilansowych.

Zgodnie z MSSF 9 odpisy na oczekiwane straty kredytowe wycenia się w jeden z następujących sposobów:

- na podstawie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych: są to oczekiwane straty kredytowe wynikające z wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego, oraz
- na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia: są to oczekiwane straty kredytowe wynikające ze wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w całym okresie życia instrumentu finansowego.

MSSF 9 określa „trzyfazowy" model utraty wartości oparty na zmianach w jakości środków od momentu początkowego ujęcia. Instrumenty finansowe są klasyfikowane w fazie 1 z wyjątkiem tych instrumentów, w odniesieniu do których stwierdzono znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. Obejmuje to informacje i analizy ilościowe i jakościowe, oparte na wiedzy fachowej banku, w tym informacje perspektywiczne.

Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe („POCI") stanowią aktywa finansowe, które z chwilą początkowego ujęcia uznaje się za zaklasyfikowane jako faza 3. W przypadku POCI skumulowane zmiany oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia od momentu początkowego ujęcia ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Ocena faz według MSSF 9 przez Bank opiera się na metodzie sekwencyjnej, w ramach której wykorzystuje się informacje specyficzne dla kontrahenta lub instrumentu zgodne z wewnętrznymi wytycznymi i procedurami i w której to metodzie w szczególności uwzględnia się czynniki powodujące wczesne ostrzeganie, rating wewnętrzny (spadek o przynajmniej 3 stopnie w porównaniu z historycznym ratingiem wewnętrznym dla kontrahentów, których obecny rating wewnętrzny jest poniżej poziomu inwestycyjnego) oraz zaległości w spłacie (przeterminowane o ponad 30 dni).

Zgodnie z wytycznymi wydawanymi przez podmioty ustanawiające standardy oraz praktykami rynkowymi EBI uważał, że nie należy uznawać, iż samo stosowanie krótkoterminowych działań związanych z udzieleniem zwłoki w kontekście pandemii COVID-19 wobec kontrahentów obsługujących swoje zobowiązania (obowiązywały do czerwca 2021 r.) – które to działania mają na celu rozwiązanie problemu niekorzystnych systemowych skutków gospodarczych pandemii COVID-19 – automatycznie pozwala na stwierdzenie, że doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego. Jak przedstawiono w informacji dodatkowej 3.2.3.8, przy ocenie ryzyka kredytowego takich kontrahentów EBI stosuje ocenę ekspercką.

EBI jest zdania, że obowiązujący perspektywiczny model oczekiwanych strat kredytowych, który uznaje się za wystarczająco rzetelny, aby uwzględniał tego typu ekstremalne zdarzenia, odzwierciedla wpływ na utratę wartości w wyniku ogólnego kontekstu niepewności i różnych ryzyk narastających w wyniku rosyjskiej inwazji na Ukrainę. W szczególności odpowiednie skutki ujęto bezpośrednio w prognozach makroekonomicznych i strukturach terminowych PD.

EBI jest zdania, że obowiązujący perspektywiczny model oczekiwanych strat kredytowych uznaje się za wystarczająco rzetelny, aby uwzględniał ekstremalne zdarzenia gospodarcze, które ujęto bezpośrednio w prognozach makroekonomicznych i strukturach terminowych PD. Jak przedstawiono w informacji dodatkowej 3.2.3.8, przy ocenie ryzyka kredytowego takich kontrahentów EBI stosuje ocenę ekspercką.

Jeżeli nastąpi znaczny wzrost ryzyka kredytowego, instrument finansowy jest przenoszony do fazy 2, jednak nie jest jeszcze uznawany za dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. Jeżeli instrument finansowy zostanie dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, jest on przenoszony do fazy 3.

W celu określenia ekspozycji w fazie 3 w ramach instrumentu Bank ustala, czy istnieją obiektywne dowody na ekspozycję nieobsługiwaną. Uznaje się, że składnik aktywów finansowych jest zagrożony niewykonaniem zobowiązania, jeżeli pożyczkobiorca prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec instrumentu bez konieczności podjęcia działania w ramach instrumentu lub jeżeli należność pożyczkobiorcy dotycząca istotnych zobowiązań kredytowych wobec instrumentu jest przeterminowana o ponad 90 dni.

W tym zakresie uznaje się, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, jeżeli zostanie ustalone, że prawdopodobnie instrument nie będzie w stanie odzyskać wszystkich należności na pierwotnie ustalonych warunkach ani ich równowartości. Ocenę poszczególnych ekspozycji kredytowych przeprowadza się na podstawie: charakterystyki pożyczkobiorcy, jego ogólnej kondycji finansowej, posiadanych zasobów i rejestru płatności, perspektyw na uzyskanie wsparcia ze strony dowolnych gwarantów ponoszących odpowiedzialność finansową oraz, w stosownych przypadkach, możliwej do uzyskania wartości dowolnego zabezpieczenia.

Przegląd i analiza wszystkich zagrożonych roszczeń mają miejsce co najmniej co pół roku. Wszelkie późniejsze zmiany kwot i terminów oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych w porównaniu z wcześniejszymi szacunkami będą skutkować zmianą rezerwy na straty kredytowe i będą pomniejszać lub powiększać rachunek zysków i strat. Odpis z tytułu utraty wartości zostaje odwrócony jedynie w przypadku poprawy jakości kredytowej dającej wystarczającą pewność terminowej spłaty kwoty głównej i odsetek zgodnie z pierwotnymi warunkami umownymi określonymi w umowie będącej podstawą roszczenia. Odpis następuje wówczas, gdy całość lub część roszczenia uznaje się za nieściągalną lub umorzoną. Odpisy pomniejszają wcześniej stwierdzone kwoty utraty wartości lub są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat, a także powodują obniżenie kwoty głównej roszczenia. Kwoty odzyskanej części lub całości wcześniej odpisanych kwot są zapisywane na dobro rachunku zysków i strat. Aktywa finansowe, które zostały odpisane, mogą nadal podlegać działaniom w zakresie egzekwowania prawa w celu zapewnienia zgodności z procedurami Banku dotyczącymi odzyskiwania należnych kwot.

Wycena oczekiwanych strat kredytowych – dane wejściowe, założenia i techniki

Wycena oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia ma zastosowanie do aktywów fazy 2 i fazy 3, a wycena w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego ma zastosowanie do aktywów fazy 1.

Oczekiwane straty kredytowe zostały obliczone na podstawie następujących zmiennych:

- rating kredytowy i prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) w danym momencie,
- strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) w danym momencie,
- ekspozycja, której dotyczy niewykonanie zobowiązania (EAD)

Rating kredytowy kontrahenta określa się w konkretnym dniu w oparciu o modele arkusza wyników właściwe dla różnych kategorii kontrahentów i ekspozycji.

Każdy rating kredytowy jest dopasowany do konkretnego PD, które określa prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania finansowego przez kontrahenta, albo w ciągu kolejnych 12 miesięcy, albo w całym pozostałym okresie życia zobowiązania. Ratingi stanowią zatem podstawę określenia struktury terminowej PD dla ekspozycji na ryzyko w danym momencie. EBI gromadzi dane dotyczące wykonania i niewykonania zobowiązań w odniesieniu do ekspozycji na ryzyko kredytowe w ramach instrumentu. Zgromadzone dane są dzielone według typu branży i rodzaju regionu. Różne branże i regiony, które reagują w ten sam sposób na cykle kredytowe, są analizowane łącznie.

EBI stosuje modele statystyczne do analizowania zgromadzonych danych i generowania oczekiwanego PD dla ekspozycji na ryzyko w pozostałym okresie życia oraz przewidywanych zmian tych szacunków w czasie oraz z uwzględnieniem określonych scenariuszy makroekonomicznych.

Strata z tytułu niewykonania zobowiązania stanowi oczekiwanie EBI dotyczące stosunku straty na ekspozycji z powodu niewykonania zobowiązań przez kontrahenta do kwoty należności w chwili niewykonania zobowiązania. Stratę z tytułu niewykonania zobowiązania można również definiować jako „1 – stopa odzysku". Szacunki dotyczące LGD określa się głównie na podstawie położenia geograficznego i według typu kontrahenta, przy czym wyróżnia się pięć głównych kategorii ekspozycji: ekspozycje wobec państw, ekspozycje wobec instytucji publicznych, ekspozycje wobec instytucji finansowych, ekspozycje wobec przedsiębiorstw i ekspozycje na operacje typu *project finance*. Można dokonać dalszej korekty wartości LGD na podstawie cech ekspozycji związanych z produktem lub wynikających z umowy.

EBI uwzględnia PIT i informacje perspektywiczne zarówno w ocenie kwestii, czy od momentu początkowego ujęcia doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego związanego z danym instrumentem, jak i w wycenie oczekiwanych strat kredytowych.

Do celów pomiaru oczekiwanych strat kredytowych EBI opracował warunkowe podejście modelowe, zwane modelem PIT PD, do obliczania struktur terminowych PD obejmujące:

- określenie ekonomicznie uzasadnionego powiązania między cyklem kredytowym a zmiennymi makroekonomicznymi, oraz
- zestaw trzech scenariuszy makroekonomicznych (jeden scenariusz bazowy i dwa scenariusze odzwierciedlające pogorszenie i poprawę koniunktury gospodarczej) wraz z wieloletnim potencjalnym trendem kształtowania się PKB i prawdopodobieństwem realizacji poszczególnych scenariuszy.

Do wygenerowania scenariuszy makroekonomicznych EBI stosuje półstrukturalny, wielopaństwowy, wielorównaniowy makro model gospodarki światowej z blokami dla poszczególnych państw. Scenariusz centralny/bazowy opracowano w taki sposób, aby był zgodny z najnowszymi prognozami Komisji Europejskiej. Scenariusze pozytywne i negatywne opracowano na podstawie scenariusza centralnego poprzez zastosowanie modelu wielopaństwowego/wielorównaniowego. Scenariusze powstają dzięki symulowaniu wstrząsów PKB, który jest kluczowym miernikiem działalności gospodarczej. Wstrząsy realnego PKB kalibruje się w taki sposób, aby odzwierciedlić obserwowaną niestabilność tej zmiennej. W stosownych przypadkach w celu dokładniejszego określenia wielkości i trwałości wstrząsów PKB wykorzystuje się również ocenę ekspercką. W rezultacie do określenia wpływu wstrząsów w czasie wstrząsy ustala się wraz z funkcją rozpadu. Prawdopodobieństwo zaistnienia poszczególnych scenariuszy określa się na podstawie wskaźników rynkowych (zmienności) oraz wewnętrznie opracowanych wskaźników/indeksów stosowanych w sposób spójny w czasie w celu uchwycenia niepewności.

W modelach PIT PD i PIT LGD opracowanych przez EBI wykorzystuje się te same przewidywane wartości cyklu kredytowego jako główne dane wejściowe przy różnych scenariuszach makroekonomicznych. Cykl kredytowy jest obliczany na podstawie wskaźników obniżenia ratingu przez zewnętrzną agencję ratingową oraz projekcji rocznych stóp wzrostu realnego PKB, a także rozpiętości między długo- i krótkoterminowymi stopami procentowymi.

EAD oznacza oczekiwaną ekspozycję w przypadku ekspozycji, której dotyczy niewykonanie zobowiązania i opiera się na bieżącej ekspozycji na ryzyko wobec kontrahenta i możliwych zmianach bieżącej kwoty dopuszczalnej na mocy umowy wraz z amortyzacją. EAD składnika aktywów finansowych to jego wartość bilansowa brutto. W przypadku zobowiązań kredytowych i gwarancji finansowych EAD obejmuje kwotę wykorzystaną.

2.4.2.1 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty zostały zdefiniowane dla instrumentu jako rachunki bieżące, depozyty krótkoterminowe lub komercyjne papiery dłużne o pierwotnym terminie zapadalności wynoszącym do trzech miesięcy. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazuje się po koszcie zamortyzowanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

2.4.2.2 Aktywa finansowe ogółem

Aktywa finansowe ogółem obejmują notowane i nienotowane obligacje, które mają być utrzymywane do upływu terminu zapadalności, oraz komercyjne papiery dłużne o pierwotnym terminie zapadalności przekraczającym trzy miesiące.

Takie obligacje i komercyjne papiery dłużne są początkowo wyceniane po koszcie, czyli według wartości godziwej powiększonej o ewentualne bezpośrednio z nimi związane koszty transakcyjne. Różnica między ceną na wejściu a wartością wykupu jest amortyzowana metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostałą część okresu życia instrumentu.

2.4.2.3 Pożyczki i zaliczki

Portfel pożyczek i zaliczek może składać się z instrumentów dłużnych, takich jak pożyczki i dłużne papiery wartościowe w tym wydawane przez jednostki strukturyzowane obligacje, weksle lub świadectwa, które mają być utrzymywane do upływu terminu zapadalności i w celu uzyskania umownych przepływów środków pieniężnych.

Pożyczki i zaliczki obejmują:

- pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym,
- pożyczki i zaliczki obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”).

Pożyczki z instrumentu ujmowane są jako aktywa instrumentu w dniu przekazania pożyczki pożyczkobiorcom. Niewypłacone części pożyczek ujmuje się w pozycji pozabilansowej według wartości nominalnej. Pożyczki, w przypadku których stwierdzono przepływy stanowiące wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej, wykazywane są początkowo według kosztu (kwoty wypłacone netto), który jest równy wartości godziwej środków pieniężnych przekazanych na uruchomienie pożyczki, łącznie z wszelkimi kosztami transakcji. Następnie są one wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wykorzystaniem metody efektywnego dochodu.

Dłużne papiery wartościowe ujmowane są jako aktywa instrumentu w dniu przekazania emitentowi i mogą one mieć formę powiązanego umownie lub składającego się z jednej transzy instrumentu dłużnego. Niewypłacone części dłużnych papierów wartościowych ujmuje się w pozycji pozabilansowej według wartości nominalnej. Takie dłużne papiery wartościowe są początkowo wyceniane po koszcie, czyli według wartości godziwej powiększonej o ewentualne bezpośrednio z nimi związane koszty transakcyjne, a następnie wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej. Różnica między ceną na wejściu a wartością wykupu jest amortyzowana metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostałą część okresu życia instrumentu.

Politykę w odniesieniu do utraty wartości pożyczek i zaliczek opisano w informacji dodatkowej 2.4.2.

Pożyczki i zaliczki, które nie spełniają kryterium przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej, są obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL"). Stosowana technika wyceny wartości godziwej opiera się na technice zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub wartości likwidacyjnej.

Wpływ reformy IBOR na ponowną wycenę pożyczek i zaliczek według zamortyzowanego kosztu przedstawiono w odpowiednich punktach informacji dodatkowej 2.4.2 – Klasyfikacja i wycena / Modyfikacja.

2.4.2.4 Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu

w instrumencie istnieją dwa rodzaje inwestycji kapitałowych: (i) bezpośrednie inwestycje kapitałowe oraz (ii) inwestycje w fundusze *venture capital*. Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu początkowo są ujmowane według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji. Późniejsze zmiany wartości godziwej, uwzględniając zyski i straty z tytułu transakcji w walucie obcej, są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto".

Niewykorzystaną, ale zaangażowaną część tych inwestycji ujmuje się jako skonsolidowane zobowiązania pozabilansowe według ich wartości nominalnej.

Wycena instrumentów finansowych według wartości godziwej

Wartość godziwą ustala się przez zastosowanie metody zagregowanej wartości aktywów netto (zakładając tym samym, że pomimo braku łatwej do ustalenia wartości rynkowej, powyższa metoda jest najlepszym szacunkiem wartości godziwej). W przypadku inwestycji w nienotowane instrumenty, jeżeli nie można określić wartości godziwej na podstawie aktywnych rynków, wartość godziwą określa się, korzystając z uznanych technik wyceny (informacja dodatkowa 4.2.1).

Przypisaną wartość aktywów netto koryguje się o zdarzenia mające miejsce pomiędzy datą ostatniej dostępnej wartości aktywów netto a dniem bilansowym w zakresie, w jakim Komitet Zarządzający uzna taką korektę za istotną. Istotnych korekt dokonuje się do chwili przyjęcia sprawozdania finansowego za dany rok przez Radę Dyrektorów. W tym względzie, w związku z ogólnym kontekstem niepewności, różnymi rodzajami ryzyka narastającymi w wyniku rosyjskiej inwazji na Ukrainę oraz zmiennością obserwowaną pod względem wyników, Bank udoskonalił swoje techniki wyceny w celu oszacowania wszelkich korekt wartości godziwej inwestycji kapitałowych w odniesieniu do wartości aktywów netto niezgłoszonych przez zarządzających funduszami na dzień sprawozdawczy sprawozdania finansowego instrumentu.

W przypadku konkretnych inwestycji, w odniesieniu do których nie można łatwo określić wartości aktywów netto, można zastosować inne wytyczne, na przykład międzynarodowe wytyczne dotyczące wyceny kapitału *private equity* i *venture capital* – International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines, opublikowane przez radę ds. tych wytycznych, przy czym wymagane będzie bardziej szczegółowe monitorowanie i bardziej szczegółowy przegląd. Zgodnie z tą metodą fundusze dzieli się wewnętrznie na trzy kategorie:

- kategoria I – fundusze, które przyjęły wymogi dotyczące wartości godziwej zgodnie z MSSF 13 lub międzynarodowymi wytycznymi dotyczącymi wyceny kapitału *private equity* i *venture capital* oraz w odniesieniu do których przeprowadza się szczególny przegląd w celu zapewnienia, aby wartość aktywów netto była wiarygodnym oszacowaniem wartości godziwej;
- kategoria II – fundusze, które przyjęły inne wytyczne dotyczące wyceny (takie jak dawne wytyczne EVCA z 2001 r.) lub standardy, które można uznać za zgodne z MSSF 13, i w odniesieniu do których to funduszy można obliczyć równoważną wartość aktywów netto; oraz
- kategoria III – fundusze, które nie przyjęły zasad wyceny według wartości godziwej zgodnych z MSSF 13 ani żadnych innych zasad wyceny zgodnych z MSSF 13.

Ocena znaczącego wpływu

Udziały nabyte w ramach instrumentu to zazwyczaj inwestycje w fundusze *private equity* i fundusze *venture capital*. Zgodnie z praktyką branżową tego rodzaju inwestycje są zwykle realizowane wspólnie przez kilku inwestorów, z których żaden nie może pojedynczo wpływać na bieżące funkcjonowanie i działalność inwestycyjną takiego funduszu. W związku z tym ewentualne członkostwo inwestora w organie zarządzającym takim funduszem zasadniczo nie uprawnia takiego inwestora do wpływania na bieżące funkcjonowanie funduszu. Ponadto pojedynczy inwestorzy mający udział w funduszu *private equity* lub funduszu *venture capital* nie wpływają na politykę funduszu, na przykład na zasady wypłaty dywidend i wypłaty innych środków. Tego rodzaju decyzje podejmuje zwykle zarząd funduszu na podstawie umowy udziałowców określającej prawa i obowiązki zarządu oraz wszystkich udziałowców funduszu. Umowa udziałowców z reguły również uniemożliwia pojedynczym inwestorom dwustronne przeprowadzanie znaczących transakcji z funduszem, wymienianie się członkami zarządu czy uzyskiwanie uprzywilejowanego dostępu do podstawowych informacji technicznych. Inwestycje w ramach instrumentu realizowane są zgodnie z wyżej opisaną praktyką branżową, co gwarantuje, że instrument nie będzie sprawował kontroli nad którąkolwiek z tych inwestycji ani nie będzie wywierał na nie znaczącego wpływu w rozumieniu MSR 10 i MSR 28; dotyczy to również inwestycji, w których instrument ma ponad 20 % udział w prawach głosu.

2.4.3 Gwarancje finansowe

Umowy gwarancji finansowych to umowy zobowiązujące instrument do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego.

Zgodnie z obowiązującymi zasadami gwarancje te nie spełniają wymogów definicji umowy ubezpieczeniowej (MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe").

Gwarancje finansowe ujmuje się zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe" jako „instrumenty pochodne" lub jako „gwarancje finansowe", w zależności od ich elementów i cech określonych w MSSF 9.

Zasady rachunkowości w odniesieniu do instrumentów pochodnych przedstawiono w informacji dodatkowej 2.4.5.

Gwarancje finansowe początkowo są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako „Rezerwy na wystawione gwarancje" według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji bezpośrednio związane z udzieleniem gwarancji finansowych. W momencie ujęcia początkowego obowiązek zapłaty odpowiada wartości bieżącej netto przewidywanych wpływów premii lub pierwotnie oczekiwanej straty.

Po ujęciu początkowym wartość gwarancji finansowych jest aktualizowana do wyższej z dwóch wartości:
– kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe według MSSF 9; oraz
– premii w początkowym ujęciu pomniejszonej o dochód ujęty zgodnie zasadami MSSF 15.

Każde zwiększenie lub zmniejszenie wartości zobowiązań netto (wycenionych według MSSF 9) związane z gwarancjami finansowymi oprócz płatności z tytułu uruchomienia gwarancji ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zmiana stanu rezerw z tytułu gwarancji".

Otrzymaną premię ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Przychody z opłat i prowizji" na podstawie planu amortyzacji zgodnie z MSSF 15 przez cały okres życia gwarancji finansowej.

2.4.4 Zobowiązania finansowe inne niż instrumenty pochodne

Klasyfikacja i wycena

Zobowiązania finansowe

Zobowiązanie finansowe jest wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wyjątkiem zobowiązań finansowych, które spełniają definicję zobowiązań przeznaczonych do obrotu (np. instrumentów pochodnych będących zobowiązaniami).

W ramach instrumentu zaprzestaje się ujmowania zobowiązania finansowego w momencie spłaty, umorzenia lub przedawnienia zobowiązań umownych podjętych w ramach instrumentu.

2.4.5 Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe obejmują swapy walutowe (ang. cross-currency swaps) i walutowo-procentowe oraz krótkoterminowe umowy swapowe („krótkoterminowe swapy walutowe").

Pochodne instrumenty finansowe są początkowo ujmowane na podstawie daty zawarcia transakcji.

W normalnych warunkach działalności w ramach instrumentu mogą być zawierane umowy swap w celu zabezpieczenia określonych operacji udzielania pożyczek lub kontrakty terminowej wymiany walut w celu zabezpieczenia pozycji walutowej, denominowane w walutach innych niż euro będących przedmiotem aktywnego obrotu, w celu wyrównania ewentualnych zysków lub strat spowodowanych wahaniami kursu wymiany walut.

Wszelkie instrumenty pochodne są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") i wykazywane jako pochodne instrumenty finansowe. Wartości godziwe są wyprowadzane przede wszystkim z modeli zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modeli wyceny opcji oraz ofert osób trzecich.

Instrumenty pochodne wykazywane są według wartości godziwej i ujmowane jako aktywa, kiedy ich wartość godziwa jest dodatnia, a jako zobowiązania – kiedy wartość ta jest ujemna. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych są uwzględniane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zmiana wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych".

Na podstawie MSSF 9 wyeliminowano wymogi dotyczące rozdzielania wbudowanych instrumentów pochodnych w przypadku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, w związku z czym przy klasyfikacji odpowiednio aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych umowę hybrydową traktuje się jako całość.
Przepływy pieniężne w odniesieniu do instrumentów pochodnych zostały odpowiednio ustalone przy zastosowaniu stawek awaryjnych Międzynarodowego Stowarzyszenia Dealerów Swapowych w miejsce wskaźników LIBOR[14]**.** Wpływ reformy IBOR na instrumenty pochodne przedstawiono w informacji dodatkowej 6.

2.4.6 Wkłady

Wkłady państw członkowskich wykazywane są jako należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w dniu decyzji Rady określającej wkład finansowy, jaki mają wnieść państwa członkowskie do instrumentu.

Wkłady państw członkowskich są klasyfikowane jako kapitał własny, ponieważ spełniają następujące warunki:
- zgodnie z umową w sprawie wkładu upoważniają one państwa członkowskie do decydowania o sposobie wykorzystania aktywów netto instrumentu w przypadku jego likwidacji,
- należą one do kategorii instrumentów podporządkowanych wobec wszystkich innych kategorii instrumentów,
- wszystkie instrumenty finansowe w kategorii instrumentów podporządkowanej wobec wszystkich innych kategorii instrumentów mają identyczne cechy,
- instrument nie zawiera elementów wymagających klasyfikacji jako zobowiązanie oraz
- całkowite oczekiwane przepływy pieniężne, które można przyporządkować do instrumentu przez okres jego użytkowania, opierają się zasadniczo na zyskach lub stratach, zmianie w ujętych aktywach netto lub zmianie wartości godziwej ujętych i nieujętych aktywów netto instrumentu przez okres jego użytkowania.

Wkłady klasyfikuje się i wycenia po koszcie zamortyzowanym w sprawozdaniu finansowym.

[14] Przepływy pieniężne odnoszące się do USD LIBOR są określane przy użyciu wskaźników LIBOR, gdy ustawienia USD LIBOR nie zostały jeszcze zakończone.

2.4.7 Odsetki i podobne przychody

Odsetki od pożyczek z instrumentu ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów („odsetki i podobne przychody") oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej („pożyczki i zaliczki") według zasady memoriału przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, która jest stopą dokładnie dyskontującą szacowane przyszłe przepływy pieniężne (wypłaty i wpływy) w ciągu całego oczekiwanego okresu trwania pożyczki do poziomu wartości bilansowej netto pożyczki. Po zmniejszeniu zaksięgowanej wartości pożyczki z tytułu utraty wartości przychody z tytułu odsetek nadal są ujmowane według pierwotnej efektywnej stopy procentowej zastosowanej do nowej wartości bilansowej.

Odsetki od pożyczek POCI ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów („odsetki i podobne przychody") oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej („pożyczki i zaliczki") według zasady memoriału przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe przez cały okres trwania pożyczki, która to stopa jest stopą dokładnie dyskontującą szacowane przyszłe przepływy pieniężne (wypłaty i wpływy) w ciągu całego oczekiwanego okresu trwania pożyczki do zamortyzowanego kosztu pożyczki.

Dotacje na spłatę odsetek otrzymane na zasoby instrumentu są odraczane i ujmowane jako korekta efektywnej stopy zwrotu, wykazywane w pozycji „Odsetki i podobne przychody" w rachunku zysków i strat w okresie od wypłaty do spłaty dotowanej pożyczki.

Opłaty wynikające z zobowiązań są odraczane i ujmowane jako przychód z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej w okresie od wypłaty do spłaty danej pożyczki oraz przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Odsetki i podobne przychody".

2.4.8 Dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną

Działalność instrumentu obejmuje także zarządzanie dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną w imieniu państw członkowskich.

Część wkładów państw członkowskich przeznaczona na wypłatę dotacji na spłatę odsetek i pomoc techniczną nie jest uwzględniana w zasobach stron wnoszących wkład do instrumentu, lecz klasyfikowana jako zobowiązania wobec osób trzecich. W pierwszej kolejności dokonuje się wypłaty na rzecz beneficjentów końcowych, a następnie zmniejsza zobowiązania wobec osób trzecich.

Jeżeli kwoty przeznaczone na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną nie są w pełni rozdysponowane, zostają one przeklasyfikowane jako wkład na rzecz instrumentu.

2.4.9 Przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów

Przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów są wykazywane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów instrumentu według zasady memoriału.

2.4.10 Opłaty, prowizje i dywidendy

Opłaty uzyskane z tytułu usług świadczonych w pewnym okresie ujmowane są jako przychody w trakcie świadczenia usług, natomiast opłaty uzyskane po wykonaniu istotnego działania są ujmowane jako przychody po zakończeniu tego działania. Opłaty te są przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Dochody z tytułu opłat i prowizji".

Dywidendy związane z udziałami i papierami wartościowymi o zmiennej stopie dochodu są ujmowane po ich otrzymaniu i przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zrealizowane zyski netto z tytułu udziałów i papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu".

2.4.11 Podatki

Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej, dołączony do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, określa, że aktywa, przychody i inne mienie instytucji Unii są zwolnione ze wszelkich podatków bezpośrednich.

3 Zarządzanie ryzykiem

Poniższa informacja dodatkowa przedstawia ekspozycję instrumentu na ryzyko kredytowe i finansowe oraz zarządzanie tym ryzykiem i kontrolę nad nim; szczególnie dotyczy to ryzyka pierwotnego związanego z wykorzystywaniem instrumentów finansowych. Mowa tu o:

- ryzyku kredytowym – ryzyku poniesienia straty w wyniku niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta, wynikającym z ekspozycji kredytowej w każdej formie, w tym także ryzyku rozrachunku[15],
- ryzyku płynności – ryzyku, że dana jednostka nie będzie zdolna do finansowania wzrostu wartości aktywów oraz wywiązywania się z zobowiązań w terminie ich wymagalności bez ponoszenia niemożliwych do zaakceptowania strat,
- ryzyku rynkowym – ryzyku, że zmiany cen i stóp rynkowych, takich jak stopy procentowe, ceny akcji i kursy walutowe, wpłyną na przychody jednostki lub na wartość posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

3.1 Organizacja zarządzania ryzykiem

EBI na bieżąco dostosowuje ramy zarządzania ryzykiem.

Dyrekcja EBI ds. Zarządzania Ryzykiem zapewnia niezależną identyfikację, ocenę, monitorowanie i zgłaszanie ryzyka, na które instrument jest narażony. W strukturze, w której zachowany jest rozdział obowiązków, zarządzanie ryzykiem jest niezależne od jednostki operacyjnej i służy uzyskaniu drugiej opinii na temat wszystkich wniosków jednostki operacyjnej mających wpływ w zakresie ryzyka.

Na poziomie EBI dyrektor grupy ds. ryzyka grupy (Group Chief Risk Officer, „GCRO") składa sprawozdania w sprawie ryzyka dotyczącego grupy Komitetowi Zarządzającemu EBI pod nadzorem członka komitetu monitorującego odpowiedzialnego za ryzyko. Dyrektor ma bezpośredni dostęp do Komisji ds. Strategii Zarządzania Ryzykiem, może zwracać się pisemnie bezpośrednio do Rady Dyrektorów EBI i komunikować się z nią we wszystkich sprawach leżących w zakresie jego kompetencji.

3.2 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to potencjalna strata, która może być skutkiem niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta, a wynika z ekspozycji kredytowej w każdej formie, w tym także z rozrachunku.

3.2.1 Polityka dotycząca ryzyka kredytowego

W ramach analizy kredytowej kontrahentów pożyczek EBI ocenia ryzyko kredytowe i przewidywane straty w celu jego obliczenia i dokonania wyceny. EBI opracował wewnętrzną metodykę ratingową w celu określenia wewnętrznych ratingów kontrahentów pożyczek będących pożyczkobiorcami lub gwarantami. Metodyka ta oparta jest na systemie arkuszy oceny dostosowanych do każdego z głównych rodzajów kontrahentów pożyczek (np. przedsiębiorstw, instytucji finansowych itp.). Biorąc pod uwagę zarówno sprawdzone praktyki w dziedzinie bankowości mające zastosowanie do EBI, jak i zasady określone w ramach nowej bazylejskiej umowy kapitałowej (Bazylea II), wszyscy kontrahenci związani z profilem kredytowym określonej transakcji są klasyfikowani do poszczególnych kategorii ratingu wewnętrznego z wykorzystaniem odnośnej metodyki dla każdego rodzaju kontrahenta. W następstwie szczegółowej analizy profilów ryzyka finansowego i ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej kontrahenta oraz warunków ryzyka panujących w kraju, w którym prowadzi on działalność, każdemu kontrahentowi jest przypisywany rating wewnętrzny odzwierciedlający prawdopodobieństwo niewykonania przez niego zobowiązania w walucie obcej. W razie potrzeby dokonuje się korekt eksperckich z uwagi na wsparcie osób prawnych ze strony jednostki dominującej lub rządu, a rating ostateczny umożliwia odzwierciedlenie za pomocą nadwyżek informacji (np. cen rynkowych) nieuwzględnionych w arkuszu oceny.

Ocena kredytowa operacji typu project finance oraz innych strukturyzowanych operacji o ograniczonym zastosowaniu odbywa się z wykorzystaniem narzędzi oceny ryzyka kredytowego właściwych dla danego sektora, skoncentrowanych przede wszystkim na dostępności przepływów pieniężnych i zdolności do obsługi zadłużenia. Narzędzia te obejmują analizę warunków umownych projektów, analizę kontrahentów oraz symulację przepływów pieniężnych. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorstw i instytucji finansowych, do każdego projektu jest przypisany wewnętrzny rating ryzyka. Ponadto departament ekonomiczny ocenia państwa spoza UE w oparciu o model statystyczny.

Wszystkie ratingi wewnętrzne są monitorowane przez okres trwania pożyczki i okresowo aktualizowane.

Do operacji bez udziału państwa stosuje się odpowiednio specjalne ograniczenia dotyczące poziomu transakcji i wielkości kontrahenta. W stosownych przypadkach ograniczenia dotyczące kontrahenta są określane na poziomie ekspozycji skonsolidowanej grupy. Tego rodzaju ograniczenia zwykle odzwierciedlają między innymi wysokość funduszy własnych kontrahenta.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego w indywidualnych przypadkach EBI stosuje w razie potrzeby różne środki wsparcia jakości kredytowej, w tym między innymi zabezpieczenia dotyczące kontrahenta lub projektu, gwarancje i klauzule umowne w zależności od charakteru pożyczkobiorcy i rodzaju operacji.

[15] Ryzyko rozrachunku definiuje się jako ryzyko potencjalnych strat z tytułu transakcji, które pozostają nierozliczone po ustalonej dacie dostawy, lub z tytułu transakcji, które rozlicza się później niż jest to przyjęte na rynku. Ze względu na charakter operacji instrumentu najistotniejszymi instrumentami, których dotyczy ryzyko rozrachunku, są instrumenty pochodne, na które zawarł umowę Bank i które wiążą się z wymianą walut obcych. Zarządzanie ryzykiem rozrachunku omówiono w wytycznych dotyczących ryzyka finansowego.

W celu zmniejszenia ryzyka kredytowego nie stosuje się natomiast kredytowych instrumentów pochodnych.

3.2.2 Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia zabezpieczenia ani innych środków wsparcia jakości kredytowej

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe w odniesieniu do poszczególnych składników sprawozdania z sytuacji finansowej, w tym instrumentów pochodnych. Maksymalną ekspozycję ujęto w wartościach brutto, nie uwzględniając skutków zastosowania zabezpieczenia.

Maksymalna ekspozycja (w tys. EUR)	**31.12.2022**	**31.12.2021**
AKTYWA		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 451 970	1 358 564
Należności od stron wnoszących wkład	85 321	85 210
Aktywa finansowe ogółem	73 003	-
Pochodne instrumenty finansowe	75 852	7
Pożyczki i zaliczki	1 849 786	1 986 281
Pozostałe aktywa	950	1 086
Ogółem	**3 536 882**	**3 431 148**
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	**-16 583**	**-16 602**
POZYCJE POZABILANSOWE		
Zobowiązania warunkowe		
- Gwarancje wystawione	-	1 499 675
Zobowiązania		
Niewypłacone pożyczki	1 671 851	1 677 411
- Gwarancje niewystawione	49 378	256 299
Pozycje pozabilansowe ogółem	**1 721 229**	**3 433 385**
Ekspozycja kredytowa ogółem	**5 241 528**	**6 847 931**

3.2.3 Ryzyko kredytowe z tytułu pożyczek i zaliczek

3.2.3.1 Wycena ryzyka kredytowego z tytułu pożyczek i zaliczek

Pożyczki i zaliczki lub gwarancje udzielone z instrumentu są poprzedzone kompleksową oceną ryzyka i oszacowaniem oczekiwanej straty, co znajduje odzwierciedlenie w klasyfikacji pożyczek. Operacje w ramach zestawu finansowania efektywnego (jak opisano w informacji dodatkowej 24), z wyjątkiem pożyczek udzielanych przy pomocy pośredników, podlegają ogólnym zasadom dotyczącym ryzyka związanego z mandatem przewidzianym w wytycznych EBI w sprawie ryzyka kredytowego i ryzyka cen akcji. Klasyfikacje pożyczek są ustalane według ogólnie przyjętych kryteriów na podstawie jakości pożyczkobiorcy, terminu zapadalności pożyczki, gwarancji, a w stosownych przypadkach – gwaranta.

System klasyfikacji pożyczek obejmuje metodykę, procesy, bazy danych i systemy informatyczne służące do oceny ryzyka kredytowego w ramach operacji udzielania pożyczek oraz oszacowanie oczekiwanej straty. Wykorzystuje on duże ilości informacji, aby zapewnić porównawczą ocenę ryzyka kredytowego związanego z pożyczkami. Klasyfikacja pożyczek jest odzwierciedleniem wartości bieżącej szacowanego poziomu oczekiwanej straty, który jest wynikiem niewykonania zobowiązania przez głównych dłużników, EAD oraz rozmiarów straty w przypadku niewykonania zobowiązania. Klasyfikacja pożyczek jest wykorzystywana do następujących celów:

- jako ułatwienie w dokładniejszym oszacowaniu ryzyka udzielenia pożyczki,
- jako wskaźnik zmian ryzyka kredytowego do celów ustalania priorytetów w zakresie monitorowania,
- jako opis jakości portfela pożyczek w dowolnym momencie, oraz
- jako czynnik decydujący o wycenie ryzyka.

W określeniu klasyfikacji pożyczki brane są pod uwagę następujące czynniki:

i) zdolność kredytowa pożyczkobiorcy: Dyrekcja ds. Zarządzania Ryzykiem niezależnie ocenia pożyczkobiorców i ich zdolność kredytową na podstawie metodyki wewnętrznej i zewnętrznych danych. Zgodnie z przyjętą metodą wewnętrznych ratingów zgodną z regulacjami Bazylea III Bank opracował metodykę wewnętrznego ratingu służącą do określenia wewnętrznego ratingu pożyczkobiorców i gwarantów. Opiera się ona na zestawie arkuszy oceny dostosowanych do poszczególnych rodzajów kontrahentów;

ii) skorelowanie ryzyka niewykonania zobowiązania: służy ono do pomiaru prawdopodobieństwa równoczesnego zaistnienia trudności finansowych w przypadku pożyczkobiorcy i gwaranta. Im wyższa korelacja tego prawdopodobieństwa, tym niższa jest wartość gwarancji, a tym samym niższa (gorsza) jest pozycja w klasyfikacji pożyczek;

iii) wartość instrumentów gwarancyjnych i zabezpieczeń: wartość ta jest szacowana na podstawie połączenia zdolności kredytowej wystawcy oraz rodzaju wykorzystanego instrumentu;

iv) mająca zastosowanie stopa odzysku: jest to kwota, w przypadku której zakłada się, że zostanie odzyskana w przypadku niewykonania zobowiązania przez danego kontrahenta, wyrażona jako procent odnośnej ekspozycji kredytowej;

v) warunki umowne: rzetelne warunki umowne poprawiają jakość pożyczki i podnoszą jej pozycję w klasyfikacji pożyczek.

vi) okres spłaty pożyczki lub, bardziej ogólnie, przepływy pieniężne w ramach pożyczki: przy niezmienności pozostałych warunków, im dłuższy okres spłaty pożyczki, tym wyższe ryzyko zaistnienia trudności w obsłudze pożyczki.

Oczekiwana strata w związku z pożyczką obliczana jest przez połączenie pięciu elementów omówionych powyżej. W zależności od poziomu tej straty, pożyczka zostaje przypisana do jednego z następujących poziomów klasyfikacji pożyczek:

A – Pożyczki najwyższej jakości składające się z trzech kategorii:

A0 – obejmuje pożyczki udzielone państwom członkowskim UE lub przez nie gwarantowane, w przypadku których oczekiwana strata wynosi 0 %.

A+ – obejmuje pożyczki przyznane podmiotom innym niż państwa członkowskie UE (lub gwarantowane przez takie podmioty), w przypadku których nie oczekuje się pogorszenia jakości w całym okresie spłaty.

A- – obejmuje te operacje udzielenia pożyczek, w przypadku których istnieją pewne wątpliwości co do utrzymania ich obecnego statusu, ale stopień takiego pogorszenia jakości powinien być ograniczony.

B – Pożyczki wysokiej jakości: stanowią one kategorię aktywów, które są dla banku bezpieczne, mimo że nie można wykluczyć nieznacznego pogorszenia ich jakości w przyszłości. B+ i B- – stosowane są na oznaczenie względnego prawdopodobieństwa takiego pogorszenia.

C – Pożyczki dobrej jakości: przykładem mogą być niezabezpieczone pożyczki udzielone stabilnym bankom i przedsiębiorstwom o terminie zapadalności z jednorazową spłatą po 7 latach lub spłacane w ratach, licząc od daty wypłaty, przez okres równoważny.

D – Rating ten wyznacza granicę między pożyczkami o dopuszczalnej jakości a tymi, które stały się źródłem problemów. Dokładnie rzecz biorąc, granica w klasyfikacji pożyczek przebiega między podkategoriami D+ i D-. Pożyczki o ratingu D- wymagają podwyższonego monitorowania.

E – Ta kategoria w klasyfikacji pożyczek obejmuje pożyczki o profilu ryzyka wyższym niż ogólnie przyjmowane. Obejmuje ona pożyczki, które w okresie trwania przysporzyły poważnych problemów, a ich przekształcenie w stratę nie może być wykluczone. Z tego względu pożyczki te objęte są uważnym i podwyższonym monitorowaniem. Podkategorie E+ i E- odzwierciedlają różnice w intensywności tego specjalnego procesu monitorowania, przy czym w przypadku operacji zaklasyfikowanych jako E- zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że nie uda się zapewnić obsługi długu w terminie, a zatem potrzebna jest jakaś forma restrukturyzacji długu, co może nawet prowadzić do dokonania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

F – (fail – niewywiązanie się z zobowiązania) oznacza pożyczki, w przypadku których poziom ryzyka jest niemożliwy do przyjęcia. Pożyczki zaklasyfikowane jako F- mogą być wyłącznie wynikiem nierozliczonych transakcji, w przypadku których po złożeniu podpisów wystąpiły nieprzewidziane, wyjątkowe i poważne okoliczności. Wszystkie operacje, w przypadku których dochodzi do utraty kwoty głównej pożyczki, są klasyfikowane w kategorii F, a na ich pokrycie stosowana jest specjalna rezerwa.

Tabela w sekcji 3.2.3.3. przedstawia analizę jakości kredytowej portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu na podstawie opisanych wyżej kategorii klasyfikacji pożyczek.

3.2.3.2 Analiza ekspozycji na ryzyko kredytowe w ramach działalności pożyczkowej

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję (wartość bilansowa netto) na ryzyko kredytowe w związku z pożyczkami i zaliczkami podpisanymi (wypłaconymi i niewypłaconymi) w rozbiciu na poszczególne rodzaje pożyczkobiorców, z uwzględnieniem gwarancji udzielonych przez gwarantów:

Na 31.12.2022 **w tys. EUR**	**Zabezpieczone**	**Inne środki wsparcia jakości kredytowej**	**Niezabezpieczone**	**Ogółem**	**% wypłaconych ogółem**
Instytucje finansowe	64 625	-	1 095 467	**1 160 092**	**63 %**
Przedsiębiorstwa	182 460	-	285 216	**467 676**	**25 %**
Organy publiczne	18 902	-	218	**19 120**	**1 %**
Państwa	-	311	202 587	**202 898**	**11 %**
Wypłacone ogółem	**265 987**	**311**	**1 583 488**	**1 849 786**	**100 %**
Niewypłacone	**149 506**	**-**	**1 505 762**	**1 655 268**	
Wypłacone i niewypłacone ogółem	**415 493**	**311**	**3 089 250**	**3 505 054**	

Na 31.12.2021 **w tys. EUR**	**Zabezpieczone**	**Inne środki wsparcia jakości kredytowej**	**Niezabezpieczone**	**Ogółem**	**% wypłaconych ogółem**
Instytucje finansowe	74 086	-	1 115 656	**1 189 742**	**60 %**
Przedsiębiorstwa	211 067	-	368 877	**579 944**	**29 %**
Organy publiczne	20 776	-	664	**21 440**	**1 %**
Państwa	-	917	194 238	**195 155**	**10 %**
Wypłacone ogółem	**305 929**	**917**	**1 679 435**	**1 986 281**	**100 %**
Niewypłacone	**193 663**	**-**	**1 467 146**	**1 660 809**	
Wypłacone i niewypłacone ogółem	**499 592**	**917**	**3 146 581**	**3 647 090**	

Do zadań Dyrekcji ds. Zarządzania Portfelem i Monitorowania Portfela należy monitorowanie kredytobiorcy i gwaranta, a także monitorowanie projektów pod względem finansowym i w kwestii przestrzegania warunków umowy. Tak więc zdolność kredytowa pożyczek, pożyczkobiorców i gwarantów instrumentu jest stale monitorowana, co najmniej raz do roku, lub częściej w zależności od potrzeb oraz od zachodzących zdarzeń kredytowych. W szczególności Dyrekcja ds. Zarządzania Portfelem i Monitorowania Portfela kontroluje wykonywanie praw wynikających z umowy, a w razie obniżenia ratingu lub niedotrzymania warunków umowy podejmowane są czynności zaradcze. W razie konieczności stosowane są środki ograniczające ryzyko zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ryzyka kredytowego. W przypadku odnawiania gwarancji bankowych otrzymanych w związku z pożyczkami zapewnia się również zastąpienie tych gwarancji lub inne działania w odpowiednim czasie.

3.2.3.3 Analiza jakości kredytowej według rodzaju pożyczkobiorcy

Poniższe tabele przedstawiają analizę jakości kredytowej portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu na dzień 31 grudnia 2022 r. i 31 grudnia 2021 r. w podziale na poszczególne kategorie klasyfikacji pożyczek, z uwzględnieniem operacji podpisanych (wypłaconych i niewypłaconych).

Na 31.12.2022 w tys. EUR		**Wysoka ocena**	**Ocena standardowa**	**Minimalne akceptowane ryzyko**	**Wysokie ryzyko**	**Brak oceny***	**Ogółem**	**% całości**
		A do B-	**C**	**D+**	**D- i niższa**			
Pożyczkobiorca	Instytucje finansowe	293 458	349 628	103 133	1 030 131	-	**1 776 350**	**51 %**
	Przedsiębiorstwa	96 413	52 092	-	703 374	226 750	**1 078 629**	**31 %**
	Organy publiczne	-	18 902	-	-	218	**19 120**	**1 %**
	Państwa	51 976	2 771	8 363	567 845	-	**630 955**	**17 %**
Ogółem		**441 847**	**423 393**	**111 496**	**2 301 350**	**226 968**	**3 505 054**	**100 %**

* Operacje pożyczkowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

Na 31.12.2021 w tys. EUR		**Wysoka ocena**	**Ocena standardowa**	**Minimalne akceptowane ryzyko**	**Wysokie ryzyko**	**Brak oceny***	**Ogółem**	**% całości**
		A do B-	**C**	**D+**	**D- i niższa**			
Pożyczkobiorca	Instytucje finansowe	285 924	109 219	443 921	1 130 146	-	**1 969 210**	**54 %**
	Przedsiębiorstwa	108 621	49 059	12 253	532 735	315 011	**1 017 679**	**28 %**
	Instytucje publiczne	-	20 776	-	-	664	**21 440**	**1 %**
	Państwa	917	2 529	3 360	631 955	-	**638 761**	**17 %**
Ogółem		**395 462**	**181 583**	**459 534**	**2 294 836**	**315 675**	**3 647 090**	**100 %**

* Operacje pożyczkowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL").

3.2.3.4 Koncentracja ryzyka w ramach pożyczek i zaliczek

3.2.3.4.1 Analiza geograficzna

Na podstawie kraju pożyczkobiorcy portfel pożyczek udzielonych w ramach instrumentu można przeanalizować według następujących regionów geograficznych (w tys. EUR):

Kraj pożyczkobiorcy	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Kenia	338 790	321 069
Egipt	309 312	345 810
Nigeria	266 294	237 992
Etiopia	107 988	96 391
Rwanda	94 247	64 169
Mauritius	93 509	101 446
Barbados	82 735	85 058
Region – AKP	69 920	208 795
Zambia	56 729	52 345
Kamerun	56 586	42 097
Uganda	51 388	61 033
Senegal	38 153	42 968
Demokratyczna Republika Konga	36 772	48 766
Tanzania	33 431	46 423
Nowa Kaledonia	31 684	37 098
Republika Dominikańska	25 879	19 076
Zimbabwe	23 147	14 708
Jamajka	18 902	20 776
Gwinea	15 242	18 972
Mauretania	11 029	11 921
Wybrzeże Kości Słoniowej	10 976	-
Mali	9 856	12 120
Malawi	9 587	14 898
Republika Zielonego Przylądka	9 016	11 718
Ghana	8 648	15 835
Kajmany	8 521	8 692
Mozambik	7 094	9 107
Burkina Faso	4 767	3 581
Saint Lucia	4 674	-
Polinezja Francuska	3 118	5 783
Benin	2 958	4 023
Seszele	2 933	2 529
Mikronezja	2 811	2 872
Eswatini	1 515	1 792
Samoa	645	909
Vanuatu	525	866
Haiti	332	1 208
Kongo	73	-
Angola	-	12 253
Niger	-	1 182
Ogółem	**1 849 786**	**1 986 281**

3.2.3.4.2 Analiza według sektorów przemysłu

Poniższa tabela przedstawia analizę portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu w podziale na sektory, w których działają pożyczkobiorcy. Operacje, w przypadku których pożyczki wypłacane są najpierw pośrednikowi finansowemu, a potem beneficjentowi końcowemu, są wykazywane w pozycji „Usługi i inne" (w tys. EUR).

Sektor przemysłu, w którym działa pożyczkobiorca	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Usługi finansowe	1 160 133	1 190 407
Administracja publiczna	202 898	195 154
Energia elektryczna	193 597	211 761
Chemikalia	108 652	111 251
Telekomunikacja	62 862	12 253
Opieka zdrowotna	36 833	170 000
Usługi biznesowe, IT i media	31 127	34 306
Infrastruktura transportu lotniczego i morskiego	18 902	20 776
Środki farmaceutyczne i sprzęt medyczny	12 388	13 684
Dobra inwestycyjne	8 853	9 269
Metale i górnictwo	8 415	8 667
Odzyskiwanie i recykling odpadów	4 577	5 326
Kompleksowe usługi zaopatrzenia	525	866
Usługi i inne	24	2 561
Ogółem	**1 849 786**	**1 986 281**

3.2.3.5 Ryzyko kredytowe dla każdego wewnętrznego ratingu ryzyka

EBI stosuje wewnętrzną metodykę ratingową zgodną z podejściem opartym na regulacjach Bazylea III. Większości kontrahentów korzystających z instrumentu przypisano rating wewnętrzny zgodnie z tą metodyką. Poniższa tabela przedstawia zestawienie portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu według lepszego z ratingów wewnętrznych pożyczkobiorcy lub gwaranta, jeżeli jest dostępny. W przypadku gdy rating wewnętrzny nie jest dostępny, do analizy wykorzystano rating zewnętrzny.

Tabela przedstawia zarówno ekspozycje podpisane (wypłacone i niewypłacone) oraz ekspozycje ważone ryzykiem na podstawie wewnętrznej metodyki stosowanej w ramach instrumentu do zarządzania limitami.

		2022					
w tys. EUR	**Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's**	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**POCI**	**FVTPL**	**Ogółem**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym							
Rating wewnętrzny 1 – minimalne ryzyko kredytowe	Aaa	-	56 320	-	-	-	**56 320**
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 – Aa3	82 745	-	-	-	-	**82 745**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 – A3	421	-	-	-	-	**421**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 – Baa3	346 538	-	-	-	-	**346 538**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 – Ba3	82 126	-	-	-	-	**82 126**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 – B3	679 725	189 519	-	-	-	**869 244**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	41 450	273 167	-	-	-	**314 617**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	-	63 474	-	-	**63 474**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	-	**142 263**	**142 263**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		**-11 370**	**-28 817**	**-21 303**	-	**-46 472**	**-107 962**
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek		**1 221 635**	**490 189**	**42 171**	-	**95 791**	**1 849 786**
Zobowiązania do udzielenia pożyczki							
Rating wewnętrzny 1 – minimalne ryzyko kredytowe	Aaa	-	-	-	-	-	**-**
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 – Aa3	86 796	-	-	-	-	**86 796**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 – A3	316 707	-	-	-	-	**316 707**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 – Baa3	109 095	-	-	-	-	**109 095**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 – Ba3	175 880	-	-	-	-	**175 880**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 – B3	538 504	50 000	-	-	-	**588 504**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	62 966	105 669	-	-	-	**168 635**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie	-	-	50 000	-	-	**50 000**

	wywiązuje się z zobowiązania					
Brak ratingu wewnętrznego*		44 982	-	-	-	-	**44 982**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	-	**131 252**	**131 252**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		**-4 834**	**-11 749**	-	-	-	**-16 583**
Wartość bilansowa zobowiązań do udzielenia pożyczki		**1 330 096**	**143 920**	**50 000**	-	**131 252**	**1 655 268**

* Umowy agencyjne, w przypadku których na dzień sprawozdawczy nie ma odnośnych kontrahentów.

3.2.3.5 Ryzyko kredytowe dla każdego wewnętrznego ratingu ryzyka (c.d.)

		2021					
w tys. EUR	**Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's**	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**POCI**	**FVTPL**	**Ogółem**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym							
Rating wewnętrzny 1 – minimalne ryzyko kredytowe	Aaa	-	64 876	-	-	-	**64 876**
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 – Aa3	85 059	-	-	-	-	**85 059**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 – A3	1 056	-	-	-	-	**1 056**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 – Baa3	46 507	-	-	-	-	**46 507**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 – Ba3	435 300	12 288	-	-	-	**447 588**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 – B3	556 705	237 898	-	-	-	**794 603**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	55 928	258 220	-	-	-	**314 148**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	-	69 180	-	-	**69 180**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	-	**272 917**	**272 917**
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		**-3 565**	**-33 268**	**-30 169**	-	**-42 651**	**-109 653**
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek		**1 176 990**	**540 014**	**39 011**	**-**	**230 266**	**1 986 281**
Zobowiązania do udzielenia pożyczki							
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 – Aa3	86 796	-	-	-	-	**86 796**
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 – A3	87 000	-	-	-	-	**87 000**
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 – Baa3	61 060	-	-	-	-	**61 060**
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 – Ba3	173 963	-	-	-	-	**173 963**
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 – B3	777 195	18 595	-	-	-	**795 790**
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	45 955	167 782	-	-	-	**213 737**
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	-	-	10 000	-	-	**10 000**
Brak ratingu wewnętrznego*		129 669	27 365	-	-	-	**157 034**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")		-	-	-	-	**92 031**	**92 031**

Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej	**-1 693**	**-14 909**	-	-	-	**-16 602**
Wartość bilansowa zobowiązań do udzielenia pożyczki	**1 359 945**	**198 833**	**10 000**	-	**92 031**	**1 660 809**

* Umowy agencyjne, w przypadku których na dzień sprawozdawczy nie ma odnośnych kontrahentów.

EBI ciągle monitoruje wydarzenia mające wpływ na pożyczkobiorców i gwarantów. W szczególności EBI dokonuje indywidualnej oceny praw wynikających z umowy w przypadku pogorszenia ratingu i dąży się do zastosowania środków łagodzących. Uważnie śledzi również odnawianie gwarancji bankowych otrzymanych w związku z pożyczkami, aby w stosownych przypadkach zapewnić zastępowanie tych gwarancji lub podjęcie innych działań w odpowiednim czasie.

3.2.3.6 Zaległości w spłacie pożyczek oraz utrata wartości

Kwoty zaległości są określane, monitorowane i zgłaszane zgodnie z procedurami określonymi w obowiązujących w całym banku wytycznych i procedurach w zakresie monitorowania finansowego („Finance Monitoring Guidelines and Procedures"). Procedury te są zgodne z najlepszymi praktykami bankowymi i przyjęte w stosunku do wszystkich pożyczek zarządzanych przez EBI.

Proces monitorowania jest tak skonstruowany, aby gwarantował, że (i) potencjalne zaległości są należycie wykrywane i jak najszybciej zgłaszane odpowiedzialnym służbom; (ii) przypadki krytyczne są szybko przekazywane na odpowiedni szczebel operacyjny i decyzyjny; (iii) zarząd instrumentu otrzymuje regularne sprawozdania na temat ogólnego statusu.

Zaległości i utratę wartości w odniesieniu do pożyczek i zaliczek można przeanalizować następująco (w tys. EUR):

	Pożyczki i zaliczki 31.12.2022	**Pożyczki i zaliczki 31.12.2021**
Wartość bilansowa	**1 849 786**	**1 986 281**
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
Kwota brutto	63 474	69 180
Odpis z tytułu utraty wartości	-21 303	-30 169
Wartość bilansowa oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	**42 171**	**39 011**
Przeterminowane, ale nie utraciły wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
Przeterminowane		
0–30 dni	670	2 334
30–90 dni	118	9
90–180 dni	95	-
więcej niż 180 dni	25	-
Wartość bilansowa pożyczek zaległych bez utraty wartości ze względu na ryzyko kredytowe	**908**	**2 343**
Wartość bilansowa składników innych niż pożyczki zaległe i objęte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	**1 806 707**	**1 944 927**
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek ogółem	**1 849 786**	**1 986 281**

3.2.3.7 Wrażliwość na oczekiwane straty kredytowe w odniesieniu do przyszłych warunków ekonomicznych (w tys. EUR)

Oczekiwane straty kredytowe są wrażliwe na osądy i założenia przyjęte w związku z formułowaniem scenariuszy perspektywicznych. EBI przeprowadza analizę wrażliwości w odniesieniu do oczekiwanych strat kredytowych ujętych w istotnych grupach swoich aktywów.

Prognozy przyszłych warunków ekonomicznych (wykorzystujące scenariusze makroekonomiczne) stanowią dane wejściowe do modelu prognostycznego, na podstawie których powstają parametry ryzyka warunkowego, będące danymi wejściowymi do obliczenia odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

Scenariusze powstają dzięki symulowaniu wstrząsów PKB, który jest kluczowym miernikiem działalności gospodarczej. Wstrząsy realnego PKB kalibruje się w taki sposób, aby odzwierciedlić przeszłą niestabilność tej zmiennej. W stosownych przypadkach w celu dokładniejszego określenia wielkości i trwałości wstrząsów PKB wykorzystuje się również ocenę ekspercką. W rezultacie do określenia wpływu wstrząsów w czasie wstrząsy ustala się wraz z funkcją rozpadu. Prawdopodobieństwo zaistnienia poszczególnych scenariuszy określa się na podstawie wskaźników rynkowych (zmienności) oraz wewnętrznie opracowanych wskaźników/indeksów stosowanych w sposób spójny w czasie w celu uchwycenia niepewności. Waga dodatnich i ujemnych wstrząsów zależy od równowagi ryzyka w gospodarce – średnio w dotychczasowych prognozach kwartalnych stosowano odpowiednio wstrząsy ujemne i dodatnie wynoszące -9 908 EUR (2021 r.: -15 250 EUR) oraz 8 356 EUR (2021 r.: 11 780 EUR).

W poniższej tabeli przedstawiono odpisy na oczekiwane straty z tytułu kredytów i zaliczek w ramach fazy 1 i 2. Każdemu scenariuszowi perspektywicznemu (np. bazowemu, pozytywnemu i negatywnemu) przypisano wagę 100 % zamiast stosowania wag prawdopodobieństwa scenariusza we wszystkich trzech scenariuszach.

	2022		
w tys. EUR	**Pozytywny**	**Bazowy**	**Negatywny**
Ekspozycja brutto	3 229 247	3 229 247	3 229 247
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	43 821	52 177	62 085

	2021		
w tys. EUR	**Pozytywny**	**Bazowy**	**Negatywny**
Ekspozycja brutto	3 319 800	3 319 800	3 319 800
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	37 862	49 642	64 892

3.2.3.8 Renegocjacja pożyczek i zwłoka/wstrzymanie

EBI uznaje za pożyczki podlegające zwłoce/wstrzymaniu (tj. pożyczki, dłużne papiery wartościowe i zobowiązania do udzielenia pożyczek) te pożyczki, w odniesieniu do których rozszerzono działania związane z udzieleniem zwłoki. Działania związane z udzieleniem zwłoki obejmują „ustępstwa", które EBI postanawia zastosować wobec dłużnika uznanego za niezdolnego do spełnienia warunków umownych dotyczących obsługi zadłużenia ze względu na trudności finansowe, aby umożliwić mu obsługę zadłużenia lub całkowite lub częściowe refinansowanie umowy. Ekspozycje traktuje się jako podlegające zwłoce/wstrzymaniu, jeżeli zastosowano ustępstwo, niezależnie od tego, czy kwota jest przeterminowana, czy też ekspozycję zaklasyfikowano jako cechującą się niewykonaniem zobowiązania. Ekspozycji nie uznaje się za podlegające zwłoce/wstrzymaniu, jeżeli dłużnik nie doświadcza trudności finansowych.

W normalnych warunkach działalności pogorszenie warunków takich pożyczek zostałoby wykryte za pośrednictwem postanowień wytycznych i procedur Banku i byłoby monitorowane przed renegocjacją. Po renegocjacji EBI nadal ściśle monitorowałby te pożyczki. W przypadku instrumentu finansowego dotkniętego utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe zostanie on przeniesiony do fazy 3. Pożyczka będzie regularnie monitorowana zgodnie z zasadami Banku.

W odpowiedzi na szczególne skutki gospodarcze COVID-19 Bank zapewnił swoim pożyczkobiorcom szereg środków wspierających, które obejmują między innymi: (i) tymczasowe złagodzenie (w tym uchylenie) warunków finansowych i innych kluczowych klauzul, (ii) zmianę profilu przepływów pieniężnych przez ustalenie nowych harmonogramów spłat lub tymczasowe wstrzymanie zobowiązań do spłaty oraz (iii) inne uzupełniające środki wspierające, takie jak podpisanie nowych umów, przyspieszenie wypłat pożyczek i zwiększenie kwot pożyczonych pożyczkobiorcom. Bank ocenił wnioski o zastosowanie takich środków indywidualnie dla każdego przypadku, w granicach pewnych szczególnych warunków. Środki te miały zostać rozszerzone na pożyczkobiorców, którzy nie doświadczali żadnych strukturalnych trudności finansowych ani problemów z wypłacalnością i w momencie przyznawania takich środków byli uznawani za podmioty kontynuujące działalność. Jeżeli w wyniku oceny okazało się, że pożyczkobiorca nie spełnił tych wymogów lub jeżeli Bank zidentyfikował ryzyko dla długoterminowej stabilności modelu biznesowego klienta, rozważone zostały wszelkie inne stosowne środki, a w razie konieczności zastosowano standardowe procedury restrukturyzacyjne EBI.

Od czerwca 2021 r. grupa nie zapewnia już takich środków wspierających.

Działania i praktyki związane z udzieleniem zwłoki podejmowane przez EBI w ramach działań restrukturyzacyjnych w okresie sprawozdawczym obejmują m.in. przedłużenie terminów wymagalności, odroczenie spłat wyłącznie w odniesieniu do kapitału, odroczenie spłat odsetek i kapitału, naruszenie postanowień istotnych umów oraz kapitalizację zaległości finansowych.

3.2.3.8 Renegocjacja pożyczek i zwłoka/wstrzymanie (c.d.)

Operacje podlegające działaniom związanym z udzieleniem zwłoki wykazano jako takie w tabeli poniżej:

w tys. EUR	31.12.2022		31.12.2021	
	Niezagrożone	Zagrożone	Niezagrożone	Zagrożone
Liczba umów podlegających działaniom związanym z udzieleniem zwłoki	12	7	16	9
Wartości bilansowe (w tym odsetki i kwoty zaległości)	144 399	45 497	210 553	58 742
Ujęty odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	16 008	14 323	16 124	20 475
Przychody z tytułu odsetek w odniesieniu do umów podlegających zwłoce/wstrzymaniu	7 745	2 280	11 583	3 563

		Działania związane z udzieleniem zwłoki					
w tys. EUR	31.12.2021	Przedłużenie terminu wymagalności	Odroczenie spłat odsetek i kapitału	Naruszenie postanowień istotnych umów finansowych	Inne	Spłata umowna, wygaśnięcie lub odpis	31.12.2022
Instytucje finansowe	149 326	-	-	4 119	-	-67 694	85 751
Przedsiębiorstwa	119 969	-	-	-	-	-15 824	104 145
Ogółem	**269 295**	**-**	**-**	**4 119**	**-**	**-83 518**	**189 896**

3.2.4 Ryzyko kredytowe z tytułu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów

Dostępne środki są inwestowane zgodnie z ustalonym w ramach instrumentu harmonogramem zobowiązań umownych w zakresie wypłat. Na dzień 31 grudnia 2022 r. i dzień 31 grudnia 2021 r. inwestycje miały postać depozytów bankowych, certyfikatów depozytowych i komercyjnych papierów dłużnych.

Zatwierdzone jednostki posiadają rating podobny do krótko- i długoterminowych ratingów wymaganych w przypadku własnych depozytów skarbowych EBI. W przypadku różnic w ratingach przyznanych przez różne agencje ratingowe, decydujące znaczenie ma rating najniższy. Maksymalny dopuszczony limit zaangażowania w przypadku pojedynczego zatwierdzonego banku wynosi obecnie 50 000 000 EUR (pięćdziesiąt milionów euro). Wyjątek od tej zasady stanowi Société Générale, który prowadzi operacyjne rachunki pieniężne instrumentu. Limit krótkoterminowego zaangażowania kredytowego dla Société Générale na dzień 31 grudnia 2022 r. i 31 grudnia 2021 r. wynosi 110 000 000 EUR (sto dziesięć milionów euro). Ten zwiększony limit dotyczy kwot środków pieniężnych na operacyjnych rachunkach pieniężnych oraz instrumentów wystawionych przez kontrahentów i utrzymywanych w ramach portfela skarbowego.

Wszystkie inwestycje powierzono zatwierdzonym jednostkom z okresem zapadalności nie dłuższym niż trzy miesiące, licząc od daty waluty. Wszystkie naruszenia limitów ekspozycji kredytowej zgłoszono odpowiednim mocodawcom. Na dzień 31 grudnia 2022 r. i dzień 31 grudnia 2021 r. wszystkie depozyty terminowe, komercyjne papiery dłużne i środki pieniężne w kasie utrzymywane w ramach portfela skarbowego instrumentu miały rating nie niższy niż P-2 (ekwiwalent według agencji Moody's) na dzień rozliczenia.

Poniższa tabela przedstawia stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z naliczonymi odsetkami (w tys. EUR):

Minimalny rating krótkoterminowy (termin agencji Moody's)	Minimalny rating długoterminowy (termin agencji Moody's)	31.12.2022		31.12.2021	
P-1	Aaa	200 167	14 %	299 814	22 %
P-1	Aa2	24 955	2 %	160 066	12 %
P-1	Aa3	4 992	0 %	67 036	5 %
P-1	A1	300 627	21 %	82 730	6 %
P-1	A2	340 252	22 %	199 879	15 %
P-1	A3	491 224	34 %	444 064	32 %
P-2	A3	29 956	2 %	104 975	8 %
P-2	Baa1	59 797	4 %	-	0 %
P-2		**1 451 970**	**100 %**	**1 358 564**	**100 %**

3.2.5 Ryzyko kredytowe z tytułu instrumentów pochodnych

3.2.5.1 Polityka dotycząca ryzyka kredytowego z tytułu instrumentów pochodnych

Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi to strata, którą jedna ze stron ponosi, gdy druga strona nie jest w stanie wywiązać się z ciążących na niej zobowiązań umownych. Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi zależy od szeregu czynników (takich jak stopy procentowe i kursy wymiany walut) i z reguły odpowiada tylko niewielkiej części ich wartości nominalnej.

W normalnych warunkach działalności w ramach instrumentu mogą być zawierane umowy swap w celu zabezpieczenia określonych operacji udzielania pożyczek lub kontrakty terminowej wymiany walut w celu zabezpieczenia pozycji walutowej, denominowane w walutach innych niż euro będących przedmiotem aktywnego obrotu. Wszystkie umowy swap są zawierane przez EBI z zewnętrznymi kontrahentami. Operacje swapowe podlegają tym samym umowom ramowym (Master Swap Agreement) i aneksom dotyczącym wsparcia kredytowego zawartym przez EBI z jego partnerami zewnętrznymi.

3.2.5.2 Wycena ryzyka kredytowego z tytułu instrumentów pochodnych

Wszystkie operacje swapowe wykonane przez EBI i związane z instrumentem są traktowane zgodnie z tymi samymi warunkami umownymi i zgodnie z tą samą metodyką, które są stosowane do instrumentów pochodnych wynegocjowanych przez EBI do własnych celów. Między innymi kwalifikowalność kontrahentów operacji swapowych jest ustalana przez EBI według tych samych warunków kwalifikowalności, jakie są stosowane do celów innych operacji swapowych.

EBI dokonuje pomiaru ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu operacji swapowych i operacji na instrumentach pochodnych, stosując w kwestii sprawozdawczości i monitorowania limitów strategie Current Unsecured Exposure (bieżąca niezabezpieczona ekspozycja) oraz Potential Future Exposure (potencjalna przyszła ekspozycja). We wskaźnikach tych w pełni uwzględnia się instrumenty pochodne związane z instrumentem inwestycyjnym.

W ramach instrumentu zawiera się krótkoterminowe umowy swap („krótkoterminowe swapy walutowe") służące zabezpieczeniu ryzyka walutowego w związku z wypłacanymi pożyczkami w walutach innych niż EUR. Krótkoterminowe swapy walutowe mają termin zapadalności nie dłuższy niż trzy miesiące i są regularnie rolowane. Wartość nominalna krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła 1 790,0 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2021 r. – 1 530,0 mln EUR. Wartość godziwa krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła 71,1 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2021 r. – -16,3 mln EUR.

W ramach instrumentu zawiera się umowy swapów walutowych służące zabezpieczeniu ryzyka walutowego w związku z wypłacanymi pożyczkami w walutach innych niż EUR. Swapy walutowe mają długi termin zapadalności. Wartość nominalna krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła 47,0 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2021 r. – 51,9 mln EUR. Wartość godziwa krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła 4,8 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2021 r. – -2,6 mln EUR.

3.2.6Ryzyko kredytowe z aktywów finansowych

Poniższa tabela przedstawia stan portfela aktywów finansowych w całości składającego się z komercyjnych papierów dłużnych, których pierwotny termin zapadalności przekracza trzy miesiące, wydanych lub gwarantowanych przez jednostki państwowe niższego szczebla, banki i instytucje niebędące bankami. Kwalifikowanymi emitentami są państwa członkowskie UE, ich agencje, banki oraz podmioty pozabankowe. Maksymalny dopuszczony limit zaangażowania w przypadku pojedynczego zatwierdzonego emitenta wynosi obecnie 50 000 000 EUR (pięćdziesiąt milionów euro). Inwestycje w średnio- i długoterminowe obligacje również mogą być brane pod uwagę, zależnie od wymogów dotyczących płynności.

w tys. EUR

Minimalny rating krótkoterminowy (termin agencji Moody's)	**Minimalny rating długoterminowy (termin agencji Moody's)**	**31.12.2022**		**31.12.2021**	
P-1	Aa2	32 974	45 %	-	0 %
P-1	Aa3	4	0 %	-	0 %
P-1	A3	39 843	55 %	-	0 %
P-2	A3	182	0 %	-	0 %
Ogółem		**73 003**	**100 %**	**-**	**0 %**

3.3 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności odnosi się do zdolności jednostki do finansowania wzrostu wartości aktywów oraz wywiązywania się z zobowiązań w terminie ich wymagalności bez ponoszenia niemożliwych do zaakceptowania strat. Ryzyko płynności można podzielić na ryzyko płynności finansowania i ryzyko płynności rynkowej. Ryzyko płynności finansowania jest to ryzyko, że jednostka nie będzie w stanie skutecznie sprostać zarówno oczekiwanym, jak i nieoczekiwanym obecnym i przyszłym potrzebom w zakresie przepływów pieniężnych bez pogorszenia swojej bieżącej działalności lub kondycji finansowej. Ryzyko płynności rynkowej jest to ryzyko, że jednostka nie będzie mogła łatwo skompensować lub zlikwidować pozycji po cenie rynkowej ze względu na niewystarczającą głębokość rynku lub zakłócenia jego funkcjonowania.

3.3.1 Zarządzanie ryzykiem płynności

Instrument jest finansowany głównie z rocznych wkładów państw członkowskich oraz ze środków powracających z operacji instrumentu. W ramach instrumentu ryzykiem płynności finansowania zarządza się przede wszystkim poprzez planowanie potrzeb związanych z płynnością netto i wymaganych rocznych wkładów państw członkowskich.

W celu obliczenia rocznych wkładów państw członkowskich przez cały rok analizuje się i monitoruje harmonogram wypłat bieżących i przygotowywanych. Wydarzenia wyjątkowe, takie jak wcześniejsze spłaty, sprzedaż udziałów lub niewywiązanie się dłużnika z zobowiązań, są uwzględniane w celu skorygowania rocznych wymogów w zakresie płynności.

W celu dalszego zminimalizowania ryzyka płynności instrument utrzymuje rezerwy płynności wystarczające, aby w dowolnym momencie pokryć prognozowane wypłaty gotówkowe, o których okresowo informuje odpowiedzialny za pożyczki departament EBI. Fundusze inwestuje się na rynku pieniężnym i rynku obligacji w formie depozytów międzybankowych i innych krótkoterminowych instrumentów finansowych, uwzględniając zobowiązania instrumentu dotyczące wypłat. Aktywami płynnymi instrumentu zarządza Departament Skarbu Banku w celu utrzymania odpowiedniej płynności, tak aby możliwe było wywiązywanie się z zobowiązań w ramach instrumentu. Zgodnie z decyzją Rady (UE) 2020/2233 środki powracające z instrumentu inwestycyjnego AKP będą wykorzystywane w ramach ISWMR. Dostępność tych środków powracających, które mają zostać przekazane, jest jednak uzależniona od utrzymania odpowiedniego poziomu płynności w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP.

Zgodnie z zasadą podziału obowiązków między jednostkami operacyjnymi i jednostkami rozliczeniowymi operacje rozliczeniowe związane z inwestowaniem tych aktywów wchodzą w zakres obowiązków Departamentu Planowania i Rozliczania Operacji EBI. Ponadto zatwierdzanie kontrahentów oraz określanie limitów dla inwestycji finansowych, a także monitorowanie tych limitów jest obowiązkiem Dyrekcji ds. Zarządzania Ryzykiem Banku.

3.3.2 Wycena ryzyka płynności

W tabelach zawartych w niniejszej sekcji przeanalizowano zobowiązania finansowe instrumentu według daty wymagalności na podstawie okresu od dnia bilansowego do terminu wymagalności określonego w umowie (według niezdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Jeżeli chodzi o zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania pochodne, instrument utrzymuje zobowiązania w postaci niewypłaconych części kredytów na podstawie podpisanych umów pożyczki, niewypłaconych części środków na mocy podpisanych umów subskrypcji kapitału/umów inwestycyjnych, udzielonych gwarancji pożyczkowych lub przyznanych dotacji na spłatę odsetek i pomoc techniczną.

Pożyczki udzielane w ramach instrumentu inwestycyjnego mają termin wypłaty. Wypłat dokonuje się jednak w momentach i w kwotach odpowiadających postępom odnośnych projektów inwestycyjnych. Ponadto pożyczki instrumentu inwestycyjnego są transakcjami realizowanymi w warunkach operacyjnych, dla których typowe są dość duże wahania, gdyż ich harmonogram wypłat jest obarczony znacznym stopniem niepewności.

Inwestycje kapitałowe stają się wymagalne w momencie wydania przez osoby zarządzające środkami własnymi ważnego wezwania do opłacenia kapitału, stosownie do postępów w działalności inwestycyjnej. Całkowity okres wypłaty pożyczki wynosi zwykle 3 lata, przy czym jest on często przedłużany o rok lub dwa. Niektóre zobowiązania z tytułu wypłaty zwykle wykraczają poza okres wypłaty pożyczki do czasu pełnego zbycia odnośnych inwestycji funduszu, ponieważ jego płynność może być niekiedy niedostateczna do pokrycia niektórych opłat lub innych wydatków.

Gwarancje nie są ujmowane jako osobne zobowiązania do wypłaty, do czasu uruchomienia gwarancji. Pozostała kwota gwarancji jest zmniejszana zgodnie z harmonogramem spłaty pożyczek objętych gwarancją.

Wypływy środków pieniężnych na przyznane dotacje na spłatę odsetek występują w przypadku pożyczek subsydiowanych finansowanych z zasobów własnych Banku. W związku z tym zgłaszane wypływy stanowią wyłącznie zobowiązania związane z tymi pożyczkami, a nie całkowitą kwotę przyznanych, niewypłaconych dotacji na spłatę odsetek. Podobnie jak w przypadku pożyczek, harmonogram ich wypłaty jest niepewny.

„Nominalne wypływy brutto" na przyznaną pomoc techniczną w tabeli „Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne" dotyczą łącznej niewypłaconej kwoty podpisanych umów na pomoc techniczną. Schemat czasowy dokonywania wypłat charakteryzuje wysoki stopień niepewności. Wypływy środków pieniężnych w kolumnie „3 miesiące lub mniej" stanowią kwotę niezapłaconych faktur, które otrzymano do dnia sprawozdawczego.

Zobowiązania dotyczące zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne, w przypadku których nie określono umownych terminów wymagalności, umieszczono w kolumnie „Nieokreślony termin wymagalności". Zobowiązania, w przypadku których na dzień sprawozdawczy zarejestrowano wniosek o wypłatę, umieszczono w odpowiedniej kolumnie.

Jeżeli chodzi o pochodne zobowiązania finansowe, ich profil wymagalności odpowiada określonym w umowie niezdyskontowanym przepływom pieniężnym brutto z transakcji swapowych, w tym swapów walutowych, swapów walutowo-procentowych, krótkoterminowych swapów walutowych i swapów stóp procentowych.

3.3.2 Wycena ryzyka płynności (c.d.)

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne **W tys. EUR na 31.12.2022**	**3 miesiące lub mniej**	**Powyżej 3 miesięcy do 1 roku**	**Powyżej 1 roku do 5 lat**	**Powyżej 5 lat**	**Nieokreślony termin wymagalności**	**Nominalne wypływy brutto**
Wypływy na pożyczki udzielone, ale niewypłacone	87 210	21 208	-	-	1 563 433	1 671 851
Wypływy na przyznane środki inwestycyjne i subskrypcję udziałów	4 676	-	-	-	406 496	411 172
Pozostałe (gwarancje podpisane niewystawione, gwarancje wystawione)	-	-	-	-	49 378	49 378
Wypływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek	-	-	-	-	350 282	350 282
Wypływy na przyznaną pomoc techniczną	924	-	-	-	32 149	33 073
Ogółem	**92 810**	**21 208**	**-**	**-**	**2 401 738**	**2 515 756**

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne **W tys. EUR na 31.12.2021**	**3 miesiące lub mniej**	**Powyżej 3 miesięcy do 1 roku**	**Powyżej 1 roku do 5 lat**	**Powyżej 5 lat**	**Nieokreślony termin wymagalności**	**Nominalne wypływy brutto**
Wypływy na pożyczki udzielone, ale niewypłacone	-	-	-	-	1 677 411	1 677 411
Wypływy na przyznane środki inwestycyjne i subskrypcję udziałów	6 322	-	-	-	466 678	473 000
Pozostałe (gwarancje podpisane niewystawione, gwarancje wystawione)	-	-	-	-	1 755 974	1 755 974
Wypływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek	-	-	-	-	379 620	379 620
Wypływy na przyznaną pomoc techniczną	1 519	-	-	-	37 617	39 136
Ogółem	**7 841**	**-**	**-**	**-**	**4 317 300**	**4 325 141**

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych **W tys. EUR na 31.12.2022**	**3 miesiące lub mniej**	**Powyżej 3 miesięcy do 1 roku**	**Powyżej 1 roku do 5 lat**	**Powyżej 5 lat**	**Nominalne wpływy/wypływy brutto**
Swapy walutowe – Wpływy	88	9 474	38 431	147	48 140
Swapy walutowe – Wypływy	-108	-11 965	-30 450	-146	-42 669
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	1 790 000	-	-	-	1 790 000
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wypływy	-1 724 227	-	-	-	-1 724 227
Ogółem	**65 753**	**-2 491**	**7 981**	**1**	**71 244**

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych **W tys. EUR na 31.12.2021**	**3 miesiące lub mniej**	**Powyżej 3 miesięcy do 1 roku**	**Powyżej 1 roku do 5 lat**	**Powyżej 5 lat**	**Nominalne wpływy/wypływy brutto**
Swapy walutowe i swapy walutowo-procentowe – Wpływy	82	3 340	34 870	9 394	47 686
Swapy walutowe i swapy walutowo-procentowe – Wypływy	-115	-8 470	-47 250	-10 329	-66 164
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	1 530 000	-	-	-	1 530 000
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wypływy	-1 547 698	-	-	-	-1 547 698
Ogółem	**-17 731**	**-5 130**	**-12 380**	**-935**	**-36 176**

3.3.3 Długoterminowe aktywa i zobowiązania finansowe

W poniższej tabeli przedstawiono aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi oraz zobowiązania finansowe, których odzyskanie lub rozliczenie jest spodziewane po upływie 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

w tys. EUR	31.12.2022	31.12.2021
Aktywa finansowe:		
Pożyczki i zaliczki	1 922 784	2 074 642
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	797 341	697 631
Pozostałe aktywa	-	1 086
Ogółem	**2 720 125**	**2 773 359**
Zobowiązania finansowe:		
Zobowiązania wobec osób trzecich*	136 867	179 593
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	16 583	16 602
Ogółem	**153 450**	**196 195**

* Zobowiązania wobec osób trzecich obejmują niewypłacone dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną należne państwom członkowskim, których termin wymagalności jest głównie nieokreślony.

3.4 Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest to ryzyko, że zmiany cen i stóp rynkowych, takich jak stopy procentowe, ceny akcji i kursy walutowe, wpłyną na przychody jednostki lub na wartość posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

3.4.1 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej wynika ze zmienności wartości ekonomicznej pozycji związanych ze stopami procentowymi lub przychodów uzyskanych z tych pozycji ze względu na niekorzystne zmiany wysokości stóp procentowych.

Wahania wartości ekonomicznej instrumentu ani niedopasowanie wyceny między poszczególnymi aktywami, zobowiązaniami i instrumentami zabezpieczającymi nie mają bezpośredniego wpływu na instrument, ponieważ (i) nie wiążą się z nim żadne bezpośrednie koszty finansowania zewnętrznego ani oprocentowane zobowiązania oraz (ii) w ramach instrumentu akceptuje się wpływ wahań stopy procentowej na przychody z inwestycji.

W ramach instrumentu wrażliwość portfela pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro na wahania stopy procentowej wycenia się przez obliczenie wartości według punktu bazowego.

Wartość według punktu bazowego pozwala wycenić zysk lub stratę według wartości bieżącej netto odnośnego portfela w wyniku wzrostu stóp procentowych o 1 punkt bazowy (0,01 %) w określonym przedziale czasowym „rynek pieniężny – do jednego roku", „bardzo krótki – od 2 do 3 lat", „krótki – od 4 do 6 lat", „średni – od 7 do 11 lat", „długi – od 12 do 20 lat" lub „bardzo długi – powyżej 21 lat".

Aby określić wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych pożyczek denominowanych w EUR, w ramach instrumentu stosuje się 3-miesięczną krzywą swapu w EUR. Wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych pożyczek denominowanych w walutach innych niż EUR określa się za pomocą 3-miesięcznej krzywej swapu w EUR oraz podstawy swapu walutowego. W przypadku walut innych niż EUR, w odniesieniu do których wiarygodna i wystarczająco kompletna krzywa dyskontowa nie jest dostępna, stosuje się krzywą dyskontową w EUR lub USD.

Do obliczenia wartości bieżącej netto swapów zabezpieczających w skali mikro instrument wykorzystuje krzywą swapu w EUR dla przepływów pieniężnych denominowanych w EUR oraz krzywą swapu w USD dla przepływów pieniężnych denominowanych w USD.

3.4.2 Ryzyko stopy procentowej (c.d.)

Zgodnie z poniższą tabelą wartość bieżąca netto portfela pożyczek po uwzględnieniu odnośnych swapów zabezpieczających w skali mikro na dzień 31 grudnia 2022 r. zmniejszyłaby się o 500 tys. EUR (na dzień 31 grudnia 2021 r.: spadek o 769 tys. EUR), gdyby wszystkie istotne krzywe stóp procentowych wzrosły równocześnie i równolegle o 1 punkt bazowy.

Wartość według punktu bazowego w tys. EUR	**Rynek pieniężny**	**Bardzo krótki**	**Krótki**	**Średni**	**Długi**	**Bardzo długi**	**Ogółem**
Na 31.12.2022	**1 rok**	**2–3 lata**	**4–6 lat**	**7–11 lat**	**12–20 lat**	**21 lat**	
Wrażliwość pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro ogółem	-34	-98	-154	-162	-50	-2	**-500**

Wartość według punktu bazowego w tys. EUR	**Rynek pieniężny**	**Bardzo krótki**	**Krótki**	**Średni**	**Długi**	**Bardzo długi**	**Ogółem**
Na 31.12.2021	**1 rok**	**2–3 lata**	**4–6 lat**	**7–11 lat**	**12–20 lat**	**21 lat**	
Wrażliwość pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro ogółem	-46	-120	-371	-218	-14	-	**-769**

Reforma IBOR:

Charakter i zakres ryzyka oraz zarządzanie ryzykiem

Wskaźniki referencyjne stóp procentowych, takie jak londyńska międzybankowa stopa procentowa („LIBOR"), są powszechnie stosowane w umowach finansowych. W ostatnich latach zaufanie do ich wiarygodności i stabilności zostało podważone, a organy regulacyjne na całym świecie naciskają na reformę wskaźników referencyjnych stóp procentowych. Globalne przejście na alternatywne wskaźniki referencyjne stóp procentowych jest jedną z najtrudniejszych reform do przeprowadzenia na rynkach finansowych.

W lutym 2018 r. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO) powołał specjalną podgrupę roboczą ALCO ds. IBOR – grupę roboczą IBOR – w celu proaktywnego śledzenia i monitorowania rozwoju sytuacji związanej z przechodzeniem na alternatywne stopy procentowe.
Cele grupy roboczej IBOR obejmowały ścisłe monitorowanie rozwoju sytuacji związanej z reformą wskaźnika referencyjnego stóp procentowych i ocenę stopnia zaawansowania przechodzenia na alternatywne stopy procentowe. Prace grupy obejmowały m.in. postępy w zakresie zmian w umowach, dwustronne negocjacje z klientami, aktualizacje systemów informatycznych i aplikacji, wprowadzenie klauzuli awaryjnej w nowych umowach, regularne monitorowanie ekspozycji na IBOR w podziale na waluty i klasy aktywów.
Postępy w realizacji ustalonego planu pracy były regularnie monitorowane i omawiane na forum ALCO, a także okresowo zgłaszane kadrze kierowniczej najwyższego szczebla Banku.

Główne rodzaje ryzyka, na jakie narażony jest instrument w wyniku reformy IBOR, mają charakter operacyjny. Na przykład aktualizacja systemów wykorzystujących krzywe IBOR oraz przegląd kontroli operacyjnych związanych z reformą i ryzykiem regulacyjnym, renegocjacja umów kredytowych w drodze dwustronnych negocjacji z klientami, aktualizacja warunków umownych, dostosowanie infrastruktury rozliczeniowej i płatniczej. Ryzyko finansowe jest w przeważającej mierze ograniczone do ryzyka stopy procentowej.

Ryzyka te nie spowodowały zmiany strategii zarządzania ryzykiem w ramach instrumentu.

Ekspozycja według klasy instrumentów finansowych i statusu przejściowego

W ramach działalności kredytowej instrument narażony jest na ryzyko związane z reformą IBOR głównie w przypadku pożyczek o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w USD. Aktywa o zmiennym oprocentowaniu są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej instrumentu zasadniczo jako wycenione według zamortyzowanego kosztu. Ponadto w ramach instrumentu wykorzystywane są instrumenty pochodne do mikrozabezpieczania operacji związanych z pożyczkami i kredytami o stałym oprocentowaniu, a także do monitorowania globalnych stóp procentowych i pozycji walutowych.

Na dzień 31 grudnia 2021 r., wskutek zastosowania protokołu awaryjnego Międzynarodowego Stowarzyszenia Dealerów Swapowych, w ramach instrumentu dokonano migracji całego portfela instrumentów pochodnych odnoszących się do stóp LIBOR. W tym względzie nie ma zatem wpływu na sprawozdanie finansowe dotyczące okresu kończącego się 31 grudnia 2022 r.

Pożyczki są drugą co do wielkości klasą aktywów bezpośrednio narażoną na działanie stóp IBOR. W 2022 r. Bank kontynuował migrację pożyczek indeksowanych do USD LIBOR. Większość pożyczkobiorców wyraziła już swoje preferencje produktowe i oczekuje się, że na początku 2023 r. zostanie podpisane odpowiednie przeformułowanie umów. Oczekuje się, że migracja większości ekspozycji zostanie dokonana do pierwszego terminu płatności odsetek po dacie zaprzestania przypadającej na dzień 30 czerwca 2023 r.; prawdopodobnie konieczne będzie częściowe poleganie na wskaźniku syntetycznym LIBOR. Równolegle do wspomnianej migracji Bank dostosował swój portfel produktów kredytowych do udzielania nowych pożyczek.

3.4.2 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe instrumentu to ryzyko utraty wpływów lub wartości ekonomicznej wynikające z niekorzystnych zmian w kursach wymiany walut.

Z uwagi na walutę księgową odniesienia (jaką dla instrumentu jest euro), ekspozycja na ryzyko walutowe w przypadku instrumentu istnieje zawsze, gdy występuje niedopasowanie aktywów i zobowiązań denominowanych w walucie księgowej innej niż waluta odniesienia. Ryzyko walutowe obejmuje także skutki zmian wartości przyszłych przepływów środków pieniężnych denominowanych w walucie księgowej innej niż waluta odniesienia, np. płatności z tytułu odsetek i dywidend, ze względu na wahania kursów wymiany.

3.4.2.1 Ryzyko walutowe a aktywa finansowe

Aktywa finansowe instrumentu denominowane są albo w EUR, albo w USD.

Ryzyko walutowe jest zabezpieczone transakcjami walutowymi typu spot lub forward, krótkoterminowymi swapami walutowymi lub swapami walutowymi. Departament Skarbu EBI może w razie konieczności i stosownie do sytuacji wykorzystać zgodnie z polityką Banku jakikolwiek inny instrument, który zapewnia ochronę przed ryzykiem rynkowym związanym z działalnością finansową w ramach instrumentu.

3.4.2.2 Ryzyko walutowe a operacje finansowane lub gwarantowane przez instrument

Wkłady państw członkowskich na rzecz instrumentu przyjmowane są w euro. Operacje finansowane lub gwarantowane przez instrument, a także dopłaty do oprocentowania mogą być denominowane w EUR, USD lub innej zatwierdzonej walucie.

Ekspozycja na ryzyko walutowe (w stosunku do EUR jako waluty referencyjnej) występuje, gdy transakcje denominowane w walutach innych niż EUR są niezabezpieczone. Wytyczne dotyczące zabezpieczania ryzyka walutowego opisano poniżej.

3.4.2.2.1. Zabezpieczanie operacji denominowanych w USD

Ryzyko walutowe wynikające z operacji instrumentu denominowanych w USD jest zabezpieczone zbiorczo za pomocą krótkoterminowych swapów walutowych w EUR/USD, okresowo rolowanych i dostosowywanych kwotowo. Krótkoterminowe swapy walutowe pełnią dwie funkcje. Z jednej strony zapewnia się niezbędną płynność na potrzeby nowych wypłat (pożyczki i kapitał), a z drugiej strony utrzymuje się zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym w skali makro.

Na początku każdego okresu przepływy pieniężne, które w kolejnym okresie mają być otrzymane lub wypłacone w USD, są oszacowywane na podstawie planowanych lub oczekiwanych środków powracających i wypłat. Następnie krótkoterminowe swapy walutowe osiągające termin zapadalności są rolowane, a ich kwota jest korygowana, tak aby pokrywała co najmniej płynność w USD potrzebną w kolejnym okresie.

Co miesiąc pozycja walutowa w USD jest zabezpieczana transakcjami typu spot lub forward, jeżeli przekracza odpowiednie limity.

W okresie odnawiania swapów nieoczekiwane niedobory środków w USD są pokrywane za pomocą doraźnych operacji krótkoterminowych swapów walutowych, natomiast nadwyżki środków są inwestowane w aktywa finansowe lub przeliczane na EUR, jeżeli wynikają ze zwiększenia pozycji walutowej.

3.4.2.2.2. Zabezpieczanie operacji denominowanych w walutach innych niż EUR i USD

Operacje w ramach instrumentu denominowane w walutach innych niż EUR i USD są zabezpieczane za pomocą umów na swapy walutowe o tym samym profilu finansowym, co stanowiąca ich podstawę pożyczka, pod warunkiem że funkcjonuje rynek swapowy.

W przypadku instrumentu występują operacje denominowane w walutach, dla których możliwości zabezpieczenia nie są łatwo dostępne lub ich koszt jest wysoki. Operacje te denominowane są w walutach lokalnych, ale rozliczane w EUR lub USD. Zasady ramowe Instrumentu Inwestycyjnego dotyczące ryzyka finansowego, zatwierdzone przez Komitet Instrumentu Inwestycyjnego w dniu 22 stycznia 2015 r., oferują możliwość zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko walutowe w walutach lokalnych, które są w znaczącym stopniu dodatnio skorelowane z USD w sposób syntetyczny przez instrumenty pochodne denominowane w USD. Waluty lokalne zabezpieczone syntetycznie przy pomocy instrumentów pochodnych denominowanych w USD wykazano w sekcji 3.4.2.2.3. poniżej w pozycji „Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym)", natomiast waluty lokalne niezabezpieczone syntetycznie USD wykazano w tej samej tabeli w pozycji „Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym)".

3.4.2.2.3 Pozycja walutowa (w tys. EUR)

W tabelach w niniejszej informacji dodatkowej przedstawiono pozycję walutową instrumentu.

Pozycja walutowa w poniższych tabelach została przedstawiona zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka w ramach instrumentu (opisaną w zasadach ramowych Instrumentu Inwestycyjnego dotyczących ryzyka finansowego). Zgodnie z tą polityką pozycja walutowa jest oparta na danych księgowych i określana jako różnica między wybranymi aktywami a zobowiązaniami. Aktywa i zobowiązania

określone w pozycji walutowej zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka są dobierane w taki sposób, aby zapewnić, że zyski będą przeliczane na walutę sprawozdawczą (EUR) dopiero po ich otrzymaniu.

Zmiany wartości godziwej akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu są – zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka – uwzględnione w pozycji walutowej, podobnie jak utrata wartości pożyczek i zaliczek. Instrumenty pochodne uwzględnione w pozycji walutowej zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka są wyceniane według wartości nominalnej, a nie wartości godziwej, aby dostosować je do zachowanej wartości aktywów, które są również wyceniane według wartości nominalnej skorygowanej o utratę wartości pożyczek.

W poniższych tabelach pozostała część aktywów i zobowiązań, która obejmuje głównie naliczone odsetki od pożyczek, instrumentów pochodnych i dotacji, jest przedstawiona jako „Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka".

Na dzień 31 grudnia 2022 r.	**Aktywa i zobowiązania**			**Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe**
Waluty	**Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka**	**Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka**	**Bilansowa pozycja walutowa**	
USD	-318 423	-11 114	-329 537	844 247
*Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym)**				
KES	129 513	36 883	166 396	-
TZS	7 355	123	7 478	-
DOP	24 533	301	24 834	-
UGX	32 632	489	33 121	-
RWF	75 037	698	75 735	-
*Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym)**				-
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	86 929	-479	86 450	-
Ogółem waluty inne niż EUR	**37 576**	**26 901**	**64 477**	**844 247**
EUR	**-**	**4 009 151**	**4 009 151**	**1 726 301**
EUR i waluty inne niż EUR ogółem	**37 576**	**4 036 052**	**4 073 628**	**2 570 548**

* Objaśnienia na temat zabezpieczenia syntetycznego znajdują się w sekcji 3.4.2.2.2.

3.4.2.2.3 Pozycja walutowa (w tys. EUR) (c.d.)

Na dzień 31 grudnia 2021 r.	**Aktywa i zobowiązania**			**Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe**
Waluty	**Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka**	**Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka**	**Bilansowa pozycja walutowa**	
USD	-130 383	-29 399	-159 782	756 190
*Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym)**				
KES	90 567	7 138	97 705	-
TZS	16 478	333	16 811	-
DOP	18 783	301	19 084	-
UGX	36 935	978	37 913	-
RWF	49 667	365	50 032	-
*Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym)**				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	96 450	-517	95 933	-
Ogółem waluty inne niż EUR	**178 497**	**-20 801**	**157 696**	**756 190**
EUR	**-**	**3 645 241**	**3 645 241**	**628 913**
EUR i waluty inne niż EUR ogółem	**178 497**	**3 624 440**	**3 802 937**	**1 385 103**

* Objaśnienia na temat zabezpieczenia syntetycznego znajdują się w sekcji 3.4.2.2.2.

3.4.2.3 Analiza wrażliwości na wahania kursów walutowych

Na dzień 31 grudnia 2022 r. 10-procentowy spadek wartości euro w stosunku do wszystkich innych walut spowodowałby zwiększenie zasobów stron wnoszących wkład o 7,2 mln EUR (na dzień 31 grudnia 2021 r.: 17,5 mln EUR). 10-procentowy wzrost wartości euro w stosunku do wszystkich innych walut spowodowałby spadek zasobów stron wnoszących wkład o -5,9 mln EUR (na dzień 31 grudnia 2021 r.: -14,3 mln EUR).

3.4.2.4 Kurs wymiany

Do sporządzenia bilansu na dzień 31 grudnia 2022 r. i 31 grudnia 2021 r. zastosowano następujące kursy wymiany:

	31 grudnia 2022	31 grudnia 2021
Waluty spoza UE		
Botswana – pula (BWP)	13,59	13,27
Dominikana – peso (DOP)	59,84	64,83
Fidżi – dolar (FJD)	2,32	2,36
Haiti – gourde (HTG)	154,37	113,16
Jamajka – dolar (JMD)	161,59	173,48
Kenia – szyling (KES)	131,68	128,26
Mauretania – ugija (MRU)	39,04	40,99
Mauritius – rupia (MUR)	46,83	49,30
Mozambik – metical (MZN)	67,54	71,70
Nigeria – naira (NGN)	478,02	467,07
Rwanda – frank (RWF)	1 132,20	1 162,53
Tanzania – szyling (TZS)	2 487,37	2 610,48
Uganda – szyling (UGX)	3 965,00	4 027,00
Stany Zjednoczone – dolar amerykański (USD)	1,07	1,13
Frank CFA (XAF/XOF)	655,96	655,96
Republika Południowej Afryki – rand (ZAR)	18,10	18,06
Zambia – kwacha (ZMW)	19,28	18,88

3.4.3 Ryzyko cen akcji

Ryzyko cen akcji odnosi się do ryzyka, że wartość godziwa inwestycji kapitałowych zmniejszy się w wyniku zmian w poziomie cen akcji lub w wartości inwestycji kapitałowych.

Instrument jest narażony na ryzyko cen akcji poprzez swoje bezpośrednie inwestycje kapitałowe i inwestycje w fundusze *venture capital*.

Wartość nienotowanych pozycji kapitałowych nie jest na bieżąco dostępna do celów stałego monitorowania i kontroli. Dla takich pozycji najlepsze dostępne wskaźniki obejmują ceny ustalone za pomocą dowolnej stosownej techniki wyceny.

Wpływ na stan zasobów stron wnoszących wkład na rzecz instrumentu (wskutek zmiany wartości godziwej portfela instrumentów kapitałowych) ze względu na +/-10 % zmianę wartości poszczególnych bezpośrednich inwestycji kapitałowych i inwestycji w fundusze *venture capital*, przy niezmienności wszystkich pozostałych zmiennych, wynosi odpowiednio 79,7 mln EUR/-79,7 mln EUR na dzień 31 grudnia 2022 r. (odpowiednio 69,8 mln EUR/-69,8 mln EUR na dzień 31 grudnia 2021 r.).

4 Wartości godziwe instrumentów finansowych

4.1 Klasyfikacja księgowa i wartość godziwa

W tabeli poniżej przedstawiono wartości bilansowe i wartości godziwe poszczególnych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, w tym ich poziom w hierarchii wartości godziwej. Nie obejmuje to informacji o wartości godziwej poszczególnych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenionych po koszcie zamortyzowanym, gdyż wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2022 r.	**Wartość bilansowa**						**Wartość godziwa**			
w tys. EUR	**Pochodne instrumenty finansowe**	**Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu**	**Środki pieniężne, pożyczki i zaliczki**	**Aktywa finansowe ogółem**	**Inne aktywa/zobowiązania finansowe**	**Ogółem**	**Poziom 1**	**Poziom 2**	**Poziom 3**	**Ogółem**
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")										
Pochodne instrumenty finansowe	75 852	-	-	-	-	**75 852**	-	75 852	-	**75 852**
Fundusz *venture capital*	-	684 564	-	-	-	**684 564**	-	-	684 564	**684 564**
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	-	112 777	-	-	-	**112 777**	-	-	112 777	**112 777**
Pożyczki i zaliczki	-	-	95 604	-	-	**95 604**	-	-	95 604	**95 604**
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") ogółem	**75 852**	**797 341**	**95 604**	**-**	**-**	**968 797**	**-**	**75 852**	**892 945**	**968 797**
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	1 451 970	-	-	**1 451 970**				
Pożyczki i zaliczki	-	-	1 754 182	-	-	**1 754 182**				
Należności od stron wnoszących wkład	-	-	85 321	-	-	**85 321**				
Aktywa finansowe ogółem	-	-	-	73 003	-	**73 003**				
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	950	**950**				
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	**-**	**-**	**3 291 473**	**73 003**	**950**	**3 365 426**				
Aktywa finansowe ogółem	**75 852**	**797 341**	**3 387 077**	**73 003**	**950**	**4 334 223**				
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")										
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") ogółem	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Rezerwy na wystawione gwarancje	-	-	-	-	-	**-**				

Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	-	-	-	-	-16 583	**-16 583**
Zobowiązania wobec osób trzecich	-	-	-	-	-190 927	**-190 927**
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-2 419	**-2 419**
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	**-**	**-**	**-**	**-**	**-209 929**	**-209 929**
Zobowiązania finansowe ogółem	**-**	**-**	**-**	**-**	**-209 929**	**-209 929**

4 Wartości godziwe instrumentów finansowych (c.d.)

4.1 Klasyfikacja księgowa i wartość godziwa (c.d.)

Na dzień 31 grudnia 2021 r.	Wartość bilansowa						Wartość godziwa			
w tys. EUR	Pochodne instrumenty finansowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Środki pieniężne, pożyczki i zaliczki	Aktywa finansowe ogółem	Inne aktywa/zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")										
Pochodne instrumenty finansowe	7	-	-	-	-	**7**	-	7	-	**7**
Fundusz *venture capital*	-	590 570	-	-	-	**590 570**	-	-	590 570	**590 570**
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	-	107 061	-	-	-	**107 061**	-	-	107 061	**107 061**
Pożyczki i zaliczki	-	-	229 991	-	-	**229 991**	-	-	229 991	**229 991**
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") ogółem	**7**	**697 631**	**229 991**	**-**	**-**	**927 629**	**-**	**7**	**927 622**	**927 629**
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-	1 358 564	-	-	**1 358 564**				
Pożyczki i zaliczki	-	-	1 756 290	-	-	**1 756 290**				
Należności od stron wnoszących wkład	-	-	85 210	-	-	**85 210**				
Aktywa finansowe ogółem	-	-	-	-	-	**-**				
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	1 086	**1 086**				
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	**-**	**-**	**3 200 064**	**-**	**1 086**	**3 201 150**				
Aktywa finansowe ogółem	**7**	**697 631**	**3 430 055**	**-**	**1 086**	**4 128 779**				
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL")										
Pochodne instrumenty finansowe	-18 835	-	-	-	-	**-18 835**	-	-18 835	-	**-18 835**
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") ogółem	**-18 835**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-18 835**	**-**	**-18 835**	**-**	**-18 835**
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Rezerwy na wystawione gwarancje	-	-	-	-	-	**-**				
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	-	-	-	-	-16 602	**-16 602**				

Zobowiązania wobec osób trzecich	-	-	-	-	-239 639	**-239 639**
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-2 333	**-2 333**
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	**-**	-	-	-	**-258 574**	**-258 574**
Zobowiązania finansowe ogółem	**-18 835**	**-**	**-**	**-**	**-258 574**	**-277 409**

4.2 Wycena według wartości godziwej

4.2.1 Techniki wyceny i istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować

W poniższej tabeli zawarto informacje dotyczące technik wyceny i istotnych danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, zastosowanych do wyceny instrumentów finansowych, zaliczanych do poziomu 2 i 3 w hierarchii wartości godziwej.

	Technika wyceny	Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej
Instrumenty finansowe wykazane według wartości godziwej:			
Pochodne instrumenty finansowe	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych: Przyszłe przepływy pieniężne szacuje się na podstawie kursów forward i stóp procentowych (z dających się zaobserwować kursów forward i krzywych rentowności na koniec okresu sprawozdawczego) oraz kontraktów terminowych typu forward i stóp procentowych, zdyskontowanych stopą odzwierciedlającą ryzyko kredytowe różnych kontrahentów.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
Fundusz *venture capital*	Metoda skorygowanych aktywów netto: Wartość godziwą określa się albo przez zastosowanie wielkości procentowej odpowiadającej udziałowi własnościowemu instrumentu w podmiocie bazowym w stosunku do wartości aktywów netto z ostatniego sprawozdania skorygowanej o przepływy pieniężne, albo, w miarę możliwości, przez zastosowanie dokładnej wartości udziału na ten sam dzień, przedłożonej przez odpowiedni organ zarządzający funduszem. Aby wypełnić lukę pomiędzy ostatnią dostępną wartością aktywów netto i sprawozdawczością na koniec roku, przeprowadza się następnie procedurę przeglądu zdarzeń i w razie konieczności koryguje podawaną wartość aktywów netto.	Korekta dotycząca czasu upływającego pomiędzy ostatnim dniem sprawozdawczym funduszu *venture capital* i dniem wyceny, z uwzględnieniem: kosztów operacyjnych i opłat za zarządzanie, późniejszych zmian wartości godziwej aktywów bazowych funduszu *venture capital*, dodatkowych zaciągniętych zobowiązań, zmian rynkowych lub innych zmian warunków gospodarczych.	Im więcej czasu upływa pomiędzy dniem wyceny wartości godziwej a ostatnim dniem sprawozdawczym funduszu *venture capital*, tym wyższa jest korekta związana z upływem czasu.
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Skorygowane aktywa netto.	Korekta dotycząca czasu upływającego pomiędzy ostatnim dniem sprawozdawczym jednostki, w którą dokonano inwestycji, a dniem wyceny, z uwzględnieniem: kosztów operacyjnych, późniejszych zmian wartości godziwej aktywów bazowych jednostki, w której dokonano inwestycji, dodatkowych zaciągniętych zobowiązań, zmian rynkowych lub innych zmian warunków gospodarczych, podwyższenia kapitału, sprzedaży/zmiany kontroli. Potrącenie z tytułu braku zbywalności (płynności) określone poprzez odniesienie do poprzednich cen transakcyjnych dla podobnych inwestycji kapitałowych w kraju/regionie waha się w przedziale od 5 do 30 %.	Im wyższe potrącenie z tytułu braku zbywalności, tym niższa wartość godziwa.
Pożyczki według wartości godziwej	W przypadku pożyczkobiorców kontynuujących działalność: zdyskontowane przepływy pieniężne przy zastosowaniu umownych/przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu odpowiedniej stopy dyskontowej skorygowanej o ryzyko, która uwzględnia ryzyko związane z pożyczką (w tym ryzyko kredytowe pożyczkobiorcy). Stopę dyskontową porównuje się/ocenia pod kątem każdej odnośnej rynkowej wartości odniesienia.	Składniki stopy dyskontowej odzwierciedlające ryzyko kredytowe kredytobiorcy w porównaniu ze stopami rynkowymi wolnymi od ryzyka.	Im wyższy stopa dyskontowa, tym niższa wartość godziwa.

W przypadku pożyczkobiorców, którzy nie kontynuują działalności: podejście oparte na aktywach netto (podejście oparte na wartości likwidacyjnej).

4.2.2 Techniki wyceny i istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować (c.d.)

	Technika wyceny	Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej
Instrumenty finansowe niewykazane według wartości godziwej			
Pożyczki i zaliczki	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych: W modelu wyceny stosuje się przepływy pieniężne wynikające z umowy, uwarunkowane brakiem niewykonania zobowiązania przez dłużnika, i nie uwzględnia się wartości zabezpieczeń ani możliwości wcześniejszej spłaty. Aby uzyskać wartość bieżącą netto pożyczek, w stosowanym modelu dyskontuje się przepływy pieniężne wynikające z umowy każdej pożyczki z wykorzystaniem skorygowanej krzywej dyskonta rynkowego. Wartość bieżąca netto poszczególnych pożyczek jest następnie korygowana z uwzględnieniem właściwej powiązanej oczekiwanej straty. Wyniki są następnie sumowane, aby otrzymać wartość godziwą pożyczek i zaliczek.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
Aktywa finansowe ogółem	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.

Przy zastosowaniu MSSF 13 korekty aktualizujące wartość wyceny ujmuje się w wartości godziwej instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2022 i 2021 r.; mowa tu o:

- korekcie wyceny kredytowej (CVA), odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta związane z transakcjami na instrumentach pochodnych, na kwotę -12,8 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2022 r. i -167,8 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2021 r.;
- korekcie wyceny debetowej (DVA), odzwierciedlającej własne ryzyko kredytowe związane z transakcjami na instrumentach pochodnych, na kwotę +11,7 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2022 r. i +2,7 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2021 r.

4.2.2 Przesunięcie pomiędzy poziomami 1 i 2

Zgodnie z polityką instrumentu przesunięcia pomiędzy poziomami uznaje się z dniem wystąpienia zdarzenia lub zmiany okoliczności, które wywołały przesunięcie.

W 2022 i 2021 r. w ramach instrumentu nie dokonano żadnych przesunięć z poziomu 1 do 2 ani z poziomu 2 do 1 w hierarchii wartości godziwej.

4.2.3 Poziom 3 – wartości godziwe

Poziom 3 – wartości godziwe: uzgodnienie

W poniższych tabelach przedstawiono zmiany w zakresie instrumentów poziomu 3[16] za rok zakończony 31 grudnia 2022 r. i 31 grudnia 2021 r.

w tys. EUR	**Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu**
Saldo na dzień 1 stycznia 2022 r.	**697 631**
Zyski lub straty uwzględnione w zyskach lub stratach:	
Swap akcyjny	99
Zmiana wartości godziwej netto z tytułu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	9 172
Ogółem	**9 271**
Wypłaty	139 935
Kwoty spłacone	-74 959
Różnice kursowe	25 463
Saldo na dzień 31 grudnia 2022 r.	**797 341**

w tys. EUR	**Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu**
Saldo na dzień 1 stycznia 2021 r.	**526 810**
Zyski lub straty uwzględnione w zyskach lub stratach:	
Usunięcie z bilansu korekty wartości godziwej z tytułu sprzedaży	13 489
Zmiana wartości godziwej netto z tytułu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	117 502
Ogółem	**130 991**
Wypłaty	84 224
Kwoty spłacone	-71 624
Różnice kursowe	27 230
Saldo na dzień 31 grudnia 2021 r.	**697 631**

W 2022 i 2021 r. w ramach instrumentu nie dokonano żadnych przesunięć z ani do poziomu 3 w hierarchii wartości godziwej.

[16] Pożyczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") przedstawiono w informacji dodatkowej 7.

5 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Podział środków pieniężnych i ich ekwiwalentów:

w tys. EUR	31.12.2022	31.12.2021
Środki pieniężne w kasie	328 079	434 064
Lokaty terminowe	963 004	672 730
Komercyjne papiery dłużne	159 506	252 211
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w rachunku przepływów pieniężnych	**1 450 589**	**1 359 005**
Naliczone odsetki	1 381	-441
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**1 451 970**	**1 358 564**

6 Pochodne instrumenty finansowe

Główne składniki pochodnych instrumentów finansowych, zaklasyfikowanych jako utrzymywane do sprzedaży, są następujące:

Na dzień 31 grudnia 2022 r.	Wartość godziwa		Wartość nominalna
w tys. EUR	Aktywa	Zobowiązania	
Swapy walutowe	4 778	-	47 033
Krótkoterminowe swapy walutowe	71 074	-	1 790 000
Pochodne instrumenty finansowe ogółem	**75 852**	**-**	**1 837 033**

Na dzień 31 grudnia 2021 r.	Wartość godziwa		Wartość nominalna
w tys. EUR	Aktywa	Zobowiązania	
Swapy walutowo-procentowe	7	-2 568	51 865
Krótkoterminowe swapy walutowe	-	-16 267	1 530 000
Pochodne instrumenty finansowe ogółem	**7**	**-18 835**	**1 581 865**

W następstwie zaprzestania stosowania EONIA i zmian na rynkach Bank przeszedł w grudniu 2022 r. z dyskontowania z zastosowaniem EONIA na dyskontowanie z zastosowaniem ESTER, co spowodowało wpływ na zysk i stratę w wysokości 18 966 EUR.

7 Pożyczki i zaliczki

7.1 Pożyczki i zaliczki

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia pożyczek i zaliczek:

w tys. EUR	Pożyczki globalne*	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	POCI	Ogółem
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 1 stycznia 2022 r.	**1 260 960**	**549 115**	**-**	**-**	**1 810 075**
Wypłaty	186 211	68 638	-	-	**254 849**
Odpisy	-	-	-	-	**-**
Kwoty spłacone	-246 403	-74 267	-	-	**-320 670**
Odsetki skapitalizowane	-	-	-	-	**-**
Różnice kursowe	36 119	19 791	-	-	**55 910**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2022 r.	**1 236 887**	**563 277**	**-**	**-**	**1 800 164**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2022 r.	**-43 723**	**-22 191**	**-**	**-**	**-65 914**
Zmiany netto 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	-7 009	-750	-	-	**-7 759**
Zmiany netto oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	4 305	1 176	-	-	**5 481**
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-	-393	-	-	**-393**
Odwrócenie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	11 082	151	-	-	**11 233**
Różnice kursowe	-2 259	-791	-	-	**-3 050**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2022 r.	**-37 604**	**-22 798**	**-**	**-**	**-60 402**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2022 r.	**1 199 283**	**540 479**	**-**	**-**	**1 739 762**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 1 stycznia 2022 r.	**1 080**	**70 936**	**200 000**	**-**	**272 016**
Wypłaty	-	5 644	-	**-**	**5 644**
Kwoty spłacone	-	-4 544	-133 167	**-**	**-137 711**
Różnice kursowe	-	887	-	**-**	**887**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 31 grudnia 2022 r.	**1 080**	**72 923**	**66 833**	**-**	**140 836**
Korekty wartości godziwej na dzień 1 stycznia 2022 r.	**-1 080**	**-24 613**	**-16 332**	**-**	**-42 025**
Zmiana wartości godziwej netto	-	-1 680	-1 400	-	**-3 080**
Różnice kursowe	-	-127	-	-	**-127**
Korekty wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2022 r.	**-1 080**	**-26 420**	**-17 732**	**-**	**-45 232**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 31 grudnia 2022 r.	**-**	**46 503**	**49 101**	**-**	**95 604**
Zamortyzowany koszt	-3 450	-3 718	-	-	**-7 168**
Odsetki	11 809	9 741	38	-	**21 588**
Pożyczki i zaliczki na dzień 31 grudnia 2022 r.	**1 207 642**	**593 005**	**49 139**	**-**	**1 849 786**

* W tym umowy agencyjne.

7 Pożyczki i zaliczki (c.d.)

7.1 Pożyczki i zaliczki (c.d.)

w tys. EUR	Pożyczki globalne*	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	POCI	Ogółem
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 1 stycznia 2021 r.	**1 151 398**	**572 864**	**-**	**-**	**1 724 262**
Wypłaty	274 020	62 869	-	-	**336 889**
Odpisy	-	-	-	-	**-**
Kwoty spłacone	-225 990	-113 215	-	-	**-339 205**
Różnice kursowe	61 532	26 597	-	-	**88 129**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2021 r.	**1 260 960**	**549 115**	**-**	**-**	**1 810 075**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2021 r.	**-68 243**	**-35 550**	**-**	**-**	**-103 793**
Zmiany netto 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	6 509	6 836	-	-	**13 345**
Zmiany netto oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	6 327	6 045	-	-	**12 372**
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-249	-742	-	-	**-991**
Odwrócenie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	15 875	2 373	-	-	**18 248**
Różnice kursowe	-3 942	-1 153	-	-	**-5 095**
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2021 r.	**-43 723**	**-22 191**	**-**	**-**	**-65 914**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2021 r.	**1 217 237**	**526 924**	**-**	**-**	**1 744 161**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 1 stycznia 2021 r.	**1 080**	**61 493**	**30 000**	**-**	**92 573**
Wypłaty	-	8 323	170 000	-	**178 323**
Kwoty spłacone	-	-739	-	-	**-739**
Różnice kursowe	-	1 859	-	-	**1 859**
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 31 grudnia 2021 r.	**1 080**	**70 936**	**200 000**	**-**	**272 016**
Korekty wartości godziwej na dzień 1 stycznia 2021 r.	**-1 080**	**-25 893**	**-18 291**	**-**	**-45 264**
Zmiana wartości godziwej netto	-	1 609	1 959	-	**3 568**
Różnice kursowe	-	-329	-	-	**-329**
Korekty wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2021 r.	**-1 080**	**-24 613**	**-16 332**	**-**	**-42 025**
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL") na dzień 31 grudnia 2021 r.	**-**	**46 323**	**183 668**	**-**	**229 991**
Zamortyzowany koszt	-3 151	-3 736	-	-	**-6 887**
Odsetki	10 295	8 686	35	-	**19 016**
Pożyczki i zaliczki na dzień 31 grudnia 2021 r.	**1 224 381**	**578 197**	**183 703**	**-**	**1 986 281**

* W tym umowy agencyjne.

7.2 Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek – odpis na oczekiwane straty kredytowe

	2022				
		Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia:			
w tys. EUR	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**POCI**	**Ogółem**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym					
Saldo na dzień 1 stycznia 2022 r.	**3 565**	**33 268**	**29 081**	**-**	**65 914**
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	2 293	-7 061	-	-	**-4 768**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-489	3 160	-	-	**2 671**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-	-617	393	-	**-224**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	4 101	-2 472	-6 045	-	**-4 416**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	1 878	1 670	-	-	**3 548**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-24	-160	-5 189	-	**-5 373**
Różnice kursowe	46	1 029	1 975	-	**3 050**
Saldo na dzień 31 grudnia 2022 r.	**11 370**	**28 817**	**20 215**	**-**	**60 402**

	2021				
		Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia:			
w tys. EUR	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**POCI**	**Ogółem**
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym					
Saldo na dzień 1 stycznia 2021 r.	**16 389**	**43 976**	**43 428**	**-**	**103 793**
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	-	-	-	-	**-**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-5 008	-1 019	-	-	**-6 027**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-	-77	249	-	**172**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	-8 480	-8 912	-15 309	-	**-32 701**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	504	1 039	-	-	**1 543**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-361	-3 405	-2 195	-	**-5 961**
Odpisy	-	-	-	-	**-**
Różnice kursowe	521	1 666	2 908	-	**5 095**
Saldo na dzień 31 grudnia 2021 r.	**3 565**	**33 268**	**29 081**	**-**	**65 914**

8 Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia inwestycji kapitałowych:

w tys. EUR	Fundusze *venture capital*	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Koszty na dzień 1 stycznia 2022 r.	**493 161**	**77 478**	**570 639**
Wypłaty	139 935	-	139 935
Kwoty spłacone/sprzedaż	-74 959	-	-74 959
Swap akcyjny	-	3 598	3 598
Różnice kursowe	22 397	635	23 032
Koszty na dzień 31 grudnia 2022 r.	**580 534**	**81 711**	**662 245**
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 1 stycznia 2022 r.	**97 409**	**29 583**	**126 992**
Zmiana netto niezrealizowanych zysków i strat	4 149	5 023	9 172
Usunięcie z bilansu korekty wartości godziwej z tytułu swapu akcyjnego	-	-3 499	-3 499
Różnice kursowe	2 472	-41	2 431
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 31 grudnia 2022 r.	**104 030**	**31 066**	**135 096**
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu na dzień 31 grudnia 2022 r.	**684 564**	**112 777**	**797 341**

w tys. EUR	Fundusze *venture capital*	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Koszty na dzień 1 stycznia 2021 r.	**452 161**	**76 258**	**528 419**
Wypłaty	84 224	-	84 224
Kwoty spłacone/sprzedaż	-71 624	-	-71 624
Różnice kursowe	28 400	1 220	29 620
Koszty na dzień 31 grudnia 2021 r.	**493 161**	**77 478**	**570 639**
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 1 stycznia 2021 r.	**-15 019**	**13 410**	**-1 609**
Zmiana netto niezrealizowanych zysków i strat	101 418	16 084	117 502
Usunięcie z bilansu korekty wartości godziwej z tytułu sprzedaży	13 489	-	13 489
Różnice kursowe	-2 479	89	-2 390
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 31 grudnia 2021 r.	**97 409**	**29 583**	**126 992**
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu na dzień 31 grudnia 2021 r.	**590 570**	**107 061**	**697 631**

9 Należności od stron wnoszących wkład

Należności od stron wnoszących wkład w wysokości 85,3 mln EUR (2021 r.: 85,2 mln EUR) obejmują wyłącznie wkłady państw członkowskich niewniesione pomimo wezwania.

10 Aktywa finansowe ogółem

Portfel skarbowy złożony jest z notowanych obligacji, których rezydualny termin zapadalności przypada w okresie krótszym niż trzy miesiące od dnia sprawozdawczego. Poniższa tabela przedstawia zmiany w portfelu skarbowym:

w tys. EUR	
Nabycie	920 290
Zapadalności	-847 608
Zmiana amortyzacji premii/dyskonta	247
Zmiana stanu naliczonych odsetek	74
Saldo na dzień 31 grudnia 2022 r.	**73 003**

w tys. EUR	
Saldo na dzień 1 stycznia 2021 r.	**351 873**
Nabycie	2 333 691
Zapadalności	-2 684 293
Zmiana amortyzacji premii/dyskonta	301
Zmiana stanu naliczonych odsetek	-1 572
Saldo na dzień 31 grudnia 2021 r.	**-**

11 Pozostałe aktywa

Główne składniki pozostałych aktywów są następujące:

w tys. EUR	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Należności od EBI	940	877
Gwarancje finansowe	10	209
Pozostałe aktywa ogółem	**950**	**1 086**

12 Przychody przyszłych okresów

Główne składniki przychodów przyszłych okresów są następujące:

w tys. EUR	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Dotacje na spłatę odsetek przyszłych okresów	51 498	47 981
Prowizje z tytułu pożyczek i zaliczki przyszłych okresów	919	451
Przychody przyszłych okresów ogółem	**52 417**	**48 432**

13 Rezerwy na wystawione gwarancje, bez odwróceń

W poniższych tabelach przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia rezerwy na gwarancje finansowe:

	2022			
w tys. EUR	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Ogółem**
Wystawione gwarancje				
Saldo na dzień 1 stycznia	**-**	**-**	**-**	**-**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	-	-	-	**-**
Saldo na dzień 31 grudnia	**-**	**-**	**-**	**-**

	2021			
w tys. EUR	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Ogółem**
Wystawione gwarancje				
Saldo na dzień 1 stycznia	**851**	**-**	**-**	**851**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	-851	-	-	**-851**
Saldo na dzień 31 grudnia	**-**	**-**	**-**	**-**

14 Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki

W poniższych tabelach przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia odpisu na oczekiwane straty kredytowe związane z niewypłaconymi pożyczkami (zobowiązania do udzielenia pożyczki):

	2022			
w tys. EUR	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Ogółem**
Zobowiązania do udzielenia pożyczek				
Saldo na dzień 1 stycznia	**1 693**	**14 909**	**-**	**16 602**
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-302	4 687	-	**4 385**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	3 147	-6 797	-	**-3 650**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	428	354	-	**782**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-142	-1 395	-	**-1 537**
Różnice kursowe	1	-	-	**1**
Saldo na dzień 31 grudnia	**4 825**	**11 758**	**-**	**16 583**

	2021			
w tys. EUR	**12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe**	**Ogółem**
Zobowiązania do udzielenia pożyczek				
Saldo na dzień 1 stycznia	**6 817**	**26 335**	**-**	**33 152**
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	-4 089	-7 013	-	**-11 102**
Utworzenie lub zakup nowych aktywów finansowych	869	3 015	-	**3 884**
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-1 942	-7 456	-	**-9 398**
Różnice kursowe	38	28	-	**66**
Saldo na dzień 31 grudnia	**1 693**	**14 909**	**-**	**16 602**

15 Zobowiązania wobec osób trzecich

Główne składniki zobowiązań wobec osób trzecich są następujące:

w tys. EUR	**31.12.2022**	**31.12.2021**
Ogólne koszty administracyjne netto należne EBI	33 628	53 136
Inne zobowiązania wobec EBI	1 460	40 045
Niewypłacone dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną należne państwom członkowskim	155 839	146 458
Zobowiązania wobec osób trzecich ogółem	**190 927**	**239 639**

16 Pozostałe zobowiązania

Główne składniki pozostałych zobowiązań są następujące:

w tys. EUR	31.12.2022	31.12.2021
Spłaty pożyczek otrzymane wcześniej	1 790	1 793
Przychody przyszłych okresów z dotacji na spłatę odsetek	629	540
Pozostałe zobowiązania ogółem	**2 419**	**2 333**

17 Wkład państw członkowskich, do którego opłacenia wezwano (w tys. EUR)

Państwa członkowskie	Wkład na Instrument Inwestycyjny	Wkład na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	Ogółem wniesiony	Wkład niewniesiony (pomimo wezwania)*
Austria	94 197	13 448	107 645	2 398
Belgia	137 519	19 343	156 862	3 249
Bułgaria	2 616	749	3 365	219
Chorwacja	1 081	338	1 419	225
Cypr	1 544	437	1 981	112
Republika Czeska	9 538	2 728	12 266	797
Dania	76 883	11 088	87 971	1 980
Estonia	975	279	1 254	86
Finlandia	54 813	8 139	62 952	1 509
Francja	815 190	109 410	924 600	17 813
Niemcy	819 351	115 484	934 835	20 580
Grecja	49 970	7 909	57 879	1 507
Węgry	9 107	2 574	11 681	615
Irlandia	27 733	4 755	32 488	940
Włochy	467 727	69 791	537 518	12 530
Łotwa	1 341	384	1 725	116
Litwa	2 212	632	2 844	181
Luksemburg	10 344	1 480	11 824	255
Malta	518	147	665	38
Niderlandy	186 958	26 881	213 839	4 777
Polska	24 190	6 916	31 106	2 007
Portugalia	39 011	6 206	45 217	1 197
Rumunia	7 590	2 189	9 779	718
Słowacja	4 156	1 195	5 351	376
Słowenia	3 092	878	3 970	225
Hiszpania	248 728	41 237	289 965	7 932
Szwecja	102 172	15 331	117 503	2 939
Zjednoczone Królestwo	503 139	79 048	582 187	-
Ogółem na dzień 31 grudnia 2022 r.	**3 701 695**	**548 996**	**4 250 691**	**85 321**
Ogółem na dzień 31 grudnia 2021 r.	**3 471 695**	**478 996**	**3 950 691**	**85 210**

* W dniu 14 listopada 2022 r. Rada ustaliła wysokość wkładu finansowego, jaki mają wnieść państwa członkowskie do dnia 23 stycznia 2023 r. Na dzień 31 grudnia 2022 r. niewpłacone pozostało jeszcze 85,3 mln EUR.

18 Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe

w tys. EUR	31.12.2022	31.12.2021
Zobowiązania		
Niewypłacone pożyczki	1 671 851	1 677 411
Niewypłacone zobowiązania dotyczące akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	411 172	473 000
Gwarancje wystawione	-	1 499 675
Dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	441 630	478 011
Zobowiązania warunkowe		
Gwarancje podpisane, niewystawione	49 378	256 299
Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe ogółem	**2 574 031**	**4 384 396**

19 Przychody z tytułu odsetek, koszty odsetek oraz podobne przychody i koszty

Główne składniki przychodów z tytułu odsetek i podobnych przychodów są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2022 do 31.12.2022	Od 1.01.2021 do 31.12.2021
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 999	-
Pożyczki i zaliczki	82 162	80 395
Dotacje na spłatę odsetek	9 625	6 061
Przychody z tytułu odsetek i podobne przychody ogółem	**93 786**	**86 456**

Główne składniki kosztów z tytułu odsetek i podobnych kosztów są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2022 do 31.12.2022	Od 1.01.2021 do 31.12.2021
Pochodne instrumenty finansowe	-5 080	-4 800
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	-3 598
Aktywa finansowe ogółem	-399	-2 038
Odsetki i podobne koszty ogółem	**-5 479**	**-10 436**

20 Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji

Główne składniki przychodów z tytułu opłat i prowizji są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2022 do 31.12.2022	Od 1.01.2021 do 31.12.2021
Opłaty i prowizje od pożyczek i zaliczek	42	1 702
Opłaty i prowizje od gwarancji finansowych	469	517
Przychody z tytułu opłat i prowizji ogółem	**511**	**2 219**

Główne składniki kosztów opłat i prowizji są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2022 do 31.12.2022	Od 1.01.2021 do 31.12.2021
Prowizje wypłacone przez Komisję osobom trzecim w odniesieniu do akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	-761	-175
Koszty opłat i prowizji ogółem	**-761**	**-175**

21 Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto

Główne składniki zrealizowanych wyniku netto na akcjach i innych papierach wartościowych o zmiennej stopie dochodu są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2022 do 31.12.2022	Od 1.01.2021 do 31.12.2021
Wpływy netto	35	4 310
Przychody z dywidend	15 225	1 815
Zmiana wartości godziwej netto	9 172	117 502
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto	**24 432**	**123 627**

22 Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne stanowią rzeczywiste koszty poniesione przez EBI w związku z zarządzaniem instrumentem pomniejszone o przychody z tytułu standardowych opłat za oszacowanie wartości pobieranych bezpośrednio przez EBI od klientów korzystających z instrumentu.

Główne składniki ogólnych kosztów administracyjnych są następujące:

w tys. EUR	Od 1.01.2022 do 31.12.2022	Od 1.01.2021 do 31.12.2021
Faktyczne koszty poniesione przez EBI	-34 841	-55 924
Przychody z opłat za oszacowanie wartości pobieranych bezpośrednio od klientów korzystających z instrumentu	1 213	2 788
Ogólne koszty administracyjne ogółem	**-33 628**	**-53 136**

23 Zaangażowanie w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji (w tys. EUR)

Definicja jednostki strukturyzowanej

Jednostka strukturyzowana to jednostka zorganizowana w taki sposób, że prawa głosu lub uprawnienia o podobnym charakterze nie są najważniejszym czynnikiem decydującym o sprawowaniu w niej kontroli. Zgodnie z MSSF 12 jednostka strukturyzowana często posiada niektóre lub wszystkie poniższe cechy:

- ograniczony zakres działalności,
- wąski i szczegółowo określony cel, np. efektywny podatkowo leasing, prowadzenie działalności w zakresie badań i rozwoju, zapewnianie źródeł kapitału lub finansowania jednostce lub zapewnianie możliwości inwestycyjnych inwestorom poprzez przenoszenie ryzyka i korzyści powiązanych z aktywami jednostki strukturyzowanej na inwestorów,
- kapitał własny niewystarczający, aby pozwolić jednostce strukturyzowanej na finansowanie własnej działalności bez podporządkowanego wsparcia finansowego,
- finansowanie w postaci wielu powiązanych umownie instrumentów na rzecz inwestorów, którzy tworzą koncentrację ryzyka kredytowego lub innych rodzajów ryzyka (transze).

Jednostki strukturyzowane niepodlegające konsolidacji

Termin „jednostki strukturyzowane niepodlegające konsolidacji" odnosi się do wszystkich jednostek strukturyzowanych, które nie są kontrolowane przez instrument, oraz obejmuje udziały w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.

Definicja udziałów w jednostkach strukturyzowanych:

W MSSF 12 „udziały" zdefiniowano ogólnie, tak aby obejmowały umowne i nieumowne zaangażowanie, które wiąże się z ekspozycją jednostki sprawozdawczej na zmienność zwrotu finansowego z wyników jednostki. Przykładem takich udziałów jest posiadanie udziałów kapitałowych oraz inne formy zaangażowania, takie jak zapewnianie finansowania, pomoc na utrzymanie płynności finansowej, środki wsparcia jakości kredytowej, zobowiązania i gwarancje wobec innej jednostki. Zgodnie z MSSF 12 jednostka sprawozdawcza nie musi koniecznie posiadać udziałów w innej jednostce tylko z powodu istnienia typowej relacji między klientem a dostawcą.

Poniższa tabela wyszczególnia rodzaje jednostek strukturyzowanych, które nie podlegają konsolidacji przez instrument, ale w których posiada on udziały.

Rodzaj jednostki strukturyzowanej	**Charakter i cel**	**Udziały instrumentu**
Finansowanie typu *project finance* – pożyczki dla spółek specjalnego przeznaczenia	Transakcje typu *project finance* to transakcje, w przypadku których instrument polega w zakresie obsługi swojego zadłużenia na pożyczkobiorcy, którego jedyne lub główne źródło przychodów jest generowane przez jeden składnik aktywów lub ich ograniczoną liczbę, które to aktywa są finansowane z tego zadłużenia, lub przez inne wcześniej istniejące aktywa powiązane z danym projektem na mocy umowy. Transakcje typu *project finance* często są finansowane za pośrednictwem spółek specjalnego przeznaczenia.	Kwoty wypłacone netto Przychody z tytułu odsetek
Operacje kapitału wysokiego ryzyka	Instrument finansuje fundusze *venture capital* i fundusze inwestycyjne. Fundusze *venture capital* i fundusze inwestycyjne gromadzą środki (i zarządzają nimi) od inwestorów zainteresowanych inwestycjami na niepublicznym rynku kapitałowym w małych i średnich przedsiębiorstwach o dużym potencjale wzrostu oraz finansującymi projekty infrastrukturalne.	Inwestycje w jednostki uczestnictwa lub udziały wyemitowane przez jednostkę *venture capital* Dywidendy otrzymane jako przychody z dywidend

W tabeli poniżej przedstawiono wartości bilansowe jednostek strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji, w których na dzień sprawozdawczy instrument ma udziały, jak również maksymalną ekspozycję instrumentu na stratę w stosunku do tych jednostek. Maksymalna ekspozycja na stratę obejmuje wartości bilansowe oraz związane z nimi niewypłacone zobowiązania.

		31.12.2022		**31.12.2021**	
Rodzaj jednostki strukturyzowanej	**Nazwa**	**Wartość bilansowa**	**Maksymalna ekspozycja na stratę**	**Wartość bilansowa**	**Maksymalna ekspozycja na stratę**
Fundusze *venture capital*	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	684 564	1 091 122	590 570	1 054 831
Ogółem		**684 564**	**1 091 122**	**590 570**	**1 054 831**

W ramach instrumentu nie udziela się wsparcia podmiotom strukturyzowanym poza odpowiednim finansowaniem.

24 Zestaw finansowania efektywnego (w tys. EUR)

W czerwcu 2013 r. Rada Ministrów AKP-UE zatwierdziła nowy protokół finansowy do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), obejmujący okres 2014–2020.

Uzgodniono, że na Instrument Inwestycyjny przydzielone zostaną nowe środki w wysokości 500 mln EUR. Jest to tzw. zestaw finansowania efektywnego, który umożliwia wspieranie w ramach instrumentu projektów, które mają szczególnie duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, a jednocześnie obarczone są większym ryzykiem inwestycyjnym. Ten zestaw zapewni nowe możliwości zwiększenia w ramach instrumentu akcji kredytowej na rzecz sektora prywatnego przez inwestycje w następujące instrumenty:

Fundusze kapitałowe realizujące cele społeczne – propagowane przez nową grupę zarządców funduszy *private equity*, dla których rozwiązywanie kwestii społecznych lub środowiskowych jest centralnym elementem strategii inwestycyjnych funduszy, którymi zarządzają, i którzy jednocześnie dążą do długookresowej stabilności finansowej zarówno na poziomie funduszu, jak i podmiotów, w które dokonano inwestycji.

Pożyczki dla pośredników finansowych – (np. instytucje mikrofinansowe, banki lokalne i unie kredytowe) działające w państwach AKP, w których EBI nie może rozważać finansowania – szczególnie w walucie krajowej – przy obowiązujących wytycznych dotyczących ryzyka kredytowego, np. ze względu na wysokie ryzyko kraju, wahania waluty albo brak wartości referencyjnych wyceny. Głównym celem takich pożyczek jest finansowanie projektów o dużym potencjale w zakresie skutków rozwojowych, zwłaszcza w dziedzinie wsparcia mikroprzedsiębiorstw oraz małych przedsiębiorstw i rolnictwa, które zwykle nie kwalifikują się do finansowania z instrumentu finansowego.

Instrumenty ułatwiające podział ryzyka, które przyjmują formę gwarancji pierwszej straty („części obejmujące pierwsze straty") ułatwiających operacje oparte na podziale ryzyka przeprowadzane przez EBI z lokalnymi pośrednikami finansowymi (głównie bankami komercyjnymi) na użytek MŚP, którzy nie mogą uzyskać wystarczających pożyczek, oraz małych projektów, które spełniają kryteria finansowania efektywnego w sytuacjach, gdy stwierdzono lukę rynkową w zakresie dostępu MŚP do finansowania/dostępu do finansowania małych projektów. Części obejmujące pierwsze straty miałyby strukturę kontrgwarancji na korzyść uprzywilejowanych transzy gwarancji finansowanych przez EBI – w ramach instrumentu inwestycyjnego – oraz przez inne międzynarodowe instytucje finansowe/instytucje finansowania rozwoju, co generowałoby znaczący efekt dźwigni.

Finansowanie bezpośrednie – za pomocą instrumentów dłużnych (np. pożyczek) lub kapitałowych w projekty, które mają solidnych promotorów z odpowiednim doświadczeniem i duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, ale z którymi wiąże się wyższe prawdopodobieństwo strat i trudności z odzyskaniem inwestycji (ryzyko kapitałowe z wyższym niż zwykle prawdopodobieństwem strat). EBI stosuje rygorystyczne kryteria wyboru i kwalifikowalności dla tego instrumentu, gdyż projekty te, bez względu na ich duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, nie byłyby w stanie spełnić możliwych do przyjęcia kryteriów finansowania (tj. istnieje niskie prawdopodobieństwo odzyskania inwestycji lub skompensowania strat odsetkami/zwrotami z kapitału).

Zestaw finansowania efektywnego umożliwia także dywersyfikację i uwzględnienie nowych sektorów, takich jak zdrowie i edukacja, rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe, a także rozwój nowych i innowacyjnych instrumentów oparty na podziale ryzyka. W 2016 r. zdolność finansowania zestawu finansowania efektywnego zwiększono do 800 mln EUR poprzez uczynienie zestawu finansowania efektywnego częściowo odnawialnym.

Z finansowego i księgowego punktu widzenia zestaw finansowania efektywnego stanowi część portfela Instrumentu Inwestycyjnego i jest rozliczany w ramach rocznego sprawozdania finansowego Instrumentu Inwestycyjnego.

24 Zestaw finansowania efektywnego (w tys. EUR) (c.d.)

W poniższej tabeli przedstawiono wartości bilansowe oraz zatwierdzone, lecz niewypłacone kwoty według rodzajów aktywów:

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wycena	Wartość bilansowa brutto na 31.12.2022	Odpis na oczekiwane straty kredytowe/kwota skorygowana do wartości godziwej na 31.12.2022	Wartość bilansowa na 31.12.2022	Kwota niewypłacona na 31.12.2022	POZYCJA POZABILANSOWA Kwota skorygowana o oczekiwaną stratę kredytową na 31.12.2022
Pożyczki dla pośredników finansowych	Pożyczki i zaliczki	Koszt zamortyzowany	79 778	-3 454	76 324	64 345	-632
Bezpośrednie operacje pożyczkowe	Pożyczki i zaliczki	FVTPL	104 709	-45 224	59 485	67 215	-
Fundusze kapitałowe, które realizują cele społeczne	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	FVTPL	94 385	23 802	118 187	79 393	-
Bezpośrednie udziały kapitałowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	FVTPL	59 429	26 939	86 368	14	-
Instrumenty ułatwiające podział ryzyka	Gwarancje wystawione	podejście oparte na wyższej z wartości*	-	-	-	46 878	-
Ogółem			**338 301**	**2 063**	**340 364**	**257 845**	**-632**

* Szczegółowe informacje można znaleźć w sekcji dotyczącej kolejnych wycen w informacji dodatkowej 2.4.3.

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wycena	Wartość bilansowa brutto na 31.12.2021	Odpis na oczekiwane straty kredytowe/kwota skorygowana do wartości godziwej na 31.12.2021	Wartość bilansowa na 31.12.2021	Kwota niewypłacona na 31.12.2021	POZYCJA POZABILANSOWA Kwota skorygowana o oczekiwaną stratę kredytową na 31.12.2021
Pożyczki dla pośredników finansowych	Pożyczki i zaliczki	Koszt zamortyzowany	68 228	-1 981	66 247	29 272	-242
Bezpośrednie operacje pożyczkowe	Pożyczki i zaliczki	FVTPL	101 840	-41 403	60 437	92 031	-
Fundusze kapitałowe, które realizują cele społeczne	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	FVTPL	61 611	9 866	71 477	106 675	-
Bezpośrednie udziały kapitałowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	FVTPL	58 523	23 608	82 131	14	-
Instrumenty ułatwiające podział ryzyka	Gwarancje wystawione	podejście oparte na wyższej z wartości*	-	-	-	44 146	-
Ogółem			**290 202**	**-9 910**	**280 292**	**272 138**	**-242**

* Szczegółowe informacje można znaleźć w sekcji dotyczącej kolejnych wycen w informacji dodatkowej 2.4.3.

EBI stosuje ogólne zasady dotyczące ryzyka związanego z mandatem w odniesieniu do bezpośrednich operacji pożyczkowych w ramach zestawu finansowania efektywnego (z wyłączeniem pożyczek udzielanych pośrednikom finansowym), jak przewidziano w wytycznych EBI w sprawie ryzyka kredytowego i ryzyka cen akcji, oraz do monitorowania i zgłaszania ryzyka związanego z bezpośrednimi operacjami pożyczkowymi w ramach zestawu finansowania efektywnego na podstawie ich wartości godziwej. Zgodnie z tą metodyką Bank przeprowadza jakościową ocenę ryzyka, której celem jest ocena zasadności inwestycji i wiarygodnej rentowności biznesowej takich operacji.

25 Późniejsze zdarzenia

Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia, które wymagałyby dokonania korekty lub ujawnienia w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2022 r.

W kontekście inwazji Rosji na Ukrainę i jej szerszych konsekwencji gospodarczych Bank nadal ściśle monitoruje sytuację, w szczególności w ramach przeglądu późniejszych zdarzeń.